

KOMORNÍ LISTY

časopis soudních exekutorů

I/2023
15. ročník

ROZHOVOR

Mgr. Ing. Jiří Prošek
Teprve když přijdeme
o vymahatelnost
práva, uvědomíme si
její cenu

Snížení
exekutorského
tarifu?

Ústavní rozměr
paušální náhrady
nákladů marné
exekuce

vydává Exekutorská komora
České republiky

Mgr. Lenka Černošková

soudní exekutorka
Exekutorský úřad Prostějov
členka Revizní komise EK ČR

NĚCO JE ŠPATNĚ

Já měla zlý té noci sen... „Pro svého klienta žádám trest nejvyšší! Půjčil peníze. Budiž. Chce své peníze zpět. Zavrženíhodné! Chce nejen své peníze, ale k tomu i běžný úrok. Nehorázné! Poškodil dobré jméno nebohého dlužníka podáním žaloby a ve spikleneckém spojení se soudním exekutorem neoblomně žádá vrácení peněz. Nerespektuje individuální potřeby a zvyklosti dlužníka, každý má hranici ochoty pracovat a omezovat se jinde, tak to prostě je. Dostatečně jej nepoučil, že půjčku opravdu bude chtít vrátit. Ač zástupce věřitele, nemohu nevnímat nekorektnost tohoto jednání a trvám na svém návrhu.“

Vzbudila jsem se zpocená s pocitem zmatku v hlavě a oprátky na krku. Uf, tentokrát mi to ještě prošlo. Stihli popravít jen věřitele. Rychle to zaspat, život mě dost baví, nechci skončit takto. Věřím si, jsem spáček!

Upadám do další fáze snu psaného na oprátce... „Soudní exekutor musí informovat, musí nahrávat, musí zastavovat, musí aktivně vyhledávat, co zastavovat, musí milostivě promíjet, musí odpouštět, musí... musí... musí... Za veškerou tuto činnost má nárok na dobrý pocit z množství vykonané práce.“ Tlak na krku sílí... Proboha, to jsou pitomosti! Kam na to ten mozek chodí?

Výjimečně jsem skoro ráda, že je ráno a můžu po obvyklých ranních fofrech vyrazit do úřadu. Zaparkuji a jsem svědkem obvyklého obrázku – zatímco tři malí prvňáčci, jejichž rodiče jsou již v práci, šlapou s aktovkami na zádech na autobusovou zastávku, aby byli včas ve škole, na děti rodičů ze sociálně náročné komunity čeká před domem taxi, aby je dovezlo do školy. Maminka v županu jim mezi dvěma zamává (abych byla spravedlivá, někdy sedne do taxi s nimi a taxi ji pak zaveze zpět). No nic, už by mě to nemělo rozhodit. Když jsem psala na radnici, jak se dá toto taxi zařídit i pro děti mých pracujících zaměstnankyň, neporadili mi. Zřejmě bonus k sociálním dávkám... Proletím internet a po zprávách typu „auta s motorem budou v Evropě od roku 2035 zcela zakázána“, „D'Artagnan je konečně černoch“, „studenti jisté brněnské fakulty požadují genderově neutrální toalety“ s oroseným čelem a pocitem, že nemůže být hůř, u ranní kávy otevírám důvodovou zprávu k novele exekučního tarifu. Poctivě přelouskám všech dvacet stran a nenalezu nic, s čím by se dalo nesouhlasit. Krásné čtení. Konečně jasně a objektivně popsána realita nárůstu nákladů na naši činnost, nárůstu množství práce, povinností a odpovědnosti. Vše bytostně se dotýkající našeho bytí či nebytí. A ejhle, valím oči a odmítám uvěřit informacím, jež vysílají do mého mozku. Jak z těchto dvaceti stran může vzejít text vtělený do řeči paragrafů? Jsem úplný blázen? Beze slova odcházím z úřadu a jdu si koupit nějaké psychicky nenáročné čtení. Zkusím Materídoušku...

A cestou mi to dochází. Ten hloupý sen není snem. Pak už jen na lavičce v parku s Materídouškou v ruce a tupým výrazem ve tváři přemýšlím... Kdy se to stalo, že základní pravidla fungování společnosti přestala být základními pravidly? Kdy přestalo platit, že peníze jsou odměnou za práci, že smlouvy se mají dodržovat a dluhy se mají platit... Kdy se stalo, že vítězem souboje dlužník – věřitel je ten, kdo se dokáže šest let vyhýbat svým povinnostem? Že hrdinou je ten, kdo dluží a hlupákem ten, kdo platí? Že být soudním exekutorem je zcela exkluzivní činnost. Je totiž jedinou právníckou profesí, která má právo (a povinnost) vykonávat 90 % své činnosti bez nároku na odměnu.

Proč se věci neříkají a nedělají tak, jak je potřeba, ale tak, aby dobře vypadaly a zněly? Nejsme už tak korektní, sociální a tolerantní, že vědomě tolerujeme i zlo, a tím ho tak trochu sami pácháme? Kam se vytratila zodpovědnost za vlastní život? A vlastně proč, když se najde stále víc těch, kteří nám, neziskově a milostivě, na úkor těch zodpovědných, dluhy zruší a naše problémy (načas) vyřeší.

Kdybych se přenesla přes všechny osobní a profesní důvody a argumenty, je to špatně prostě proto, že je to nevyhovné.

No nic, mám i dobré zprávy – v naší ulici konečně spravili díru v silnici, takže moje auto s motorem do ní nemusí najet pokaždé, když se za tmy vracím z práce.

PS: Některé postavy a děje tohoto příběhu jsou fikcí.

OBSAH

EDITORIAL	3	Něco je špatně Mgr. Lenka Černošková
ROZHOVOR	6	Teprve když přijdeme o vymahatelnost práva, uvědomíme si její cenu Rozhovor s Mgr. Ing. Jiřím Proškem
ČLÁNKY	10	Snížení exekutorského tarifu? Proti jsou nejen exekutoři Marie Sehnálková, Češi v právu
	12	Ústavní rozměr paušální náhrady nákladů marné exekuce dle § 55 exekučního řádu JUDr. Vilém Anzenbacher, Ph.D.
	21	Jednotné řešení Centrální desky si exekutoři pochvalují Mgr. Olga Černá
	22	Nařízení předběžného opatření po právní moci exekučního titulu JUDr. Miroslav Sedláček, Ph.D., LL.M. JUDr. David Kapitán
	28	Dějiny exekucí v letech 1896–1938 Mgr. Petra Krtková
JUDIKATURA	37	Z judikatury Ústavního soudu rubriku připravila JUDr. Lenka Pekařová
	39	Judikatura v exekučních věcech rubriku připravil Mgr. David Hozman
Z HISTORIE	49	Stalo se ... JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
ZPRÁVY Z KOMORY	50	Z jednání 43. Sněmu soudních exekutorů Mgr. Petr Prokop Ustohal
	51	Z jednání prezidia EK ČR Mgr. Petr Prokop Ustohal

ABSTRAKTY

Nařízení předběžného opatření po právní moci exekučního titulu

JUDr. Miroslav Sedláček, Ph.D., LL.M.
JUDr. David Kapitán

Článek se zabývá problematikou možného nařízení předběžného opatření po pravomocném skončení nalézacího řízení, tedy po právní moci exekučního titulu. Autoři odmítají závěr části doktríny, že pokud oprávněný disponuje exekučním titulem, je nařízení předběžného opatření vyloučeno a oprávněný se může domáhat jen jeho výkonu. V praxi totiž může vyvstat nebezpečí, kterému je přes existenci exekučního titulu nutno čelit právě návrhem na vydání předběžného opatření. Každé nebezpečí přitom bude nutné vždy posuzovat s ohledem na konkrétní okolnosti a uvážit, zda je možné mu předejít prostředky exekučního řízení anebo takovou situaci reálně odvrátit předběžným opatřením.

Dějiny exekucí v letech 1896–1938

Mgr. Petra Krtková

Článek se zaměřuje na období dějin exekucí počínající přijetím prvního samostatného exekučního řádu na našem území v roce 1896. Přibližuje cestu vzniku exekučního řádu až k jeho konečnému schválení a popisuje nejdůležitější pasáže exekučního řádu včetně způsobů provedení exekucí podle povahy závazků a druhu postiženého majetku. V článku jsou zmíněny nové instituty exekučního práva, uvedeny příklady z dobové judikatury. Příspěvek se dále věnuje období první republiky a snahám o unifikaci exekučního práva. Podrobněji je rozebrán vývoj exekucí na nemovitosti. Ukazuje se, že exekuční řád musel reagovat na měnící se právní a společenské poměry, a kromě vytvořené stability musel čelit i kritickým poznámkám.

TEPRVE KDYŽ PŘIJDEME O VYMAHATELNOST PRÁVA, UVĚDOMÍME SI JEJÍ CENU

Rozhovor s Mgr. Ing. Jiřím Proškem

S vymahatelností práva je to jako se svobodou a demokracií. Když ji máme, považujeme ji za samozřejmost. Když o ni přijdeme, uvědomíme si její cenu. Jak se vymahatelnost mění? A mají soudní exekutoři v rukou efektivní nástroje?

Ptali jsme se **Jiřího Proška, soudního exekutora Exekutorského úřadu Plzeň-město**, který je zároveň předsedou Kontrolní komise Exekutorské komory.

Autor rozhovoru:

Mgr. Ing. Antonín Toman

Exekutorská komora ČR

Mgr. Ing. Jiří Prošek

soudní exekutor EÚ Plzeň-město, předseda Kontrolní komise EK ČR

Poslední rozhovor jste Komorním listům dával v roce 2012, kdy jste působil jako prezident Komory. Tehdy jste prohlásil, že „exekutoři byli zřízeni pro to, aby byli lepší než soudy“. Jsou tedy lepší?

Soudní exekutoři byli státem zřízeni za situace, kdy vymahatelnost soukromých práv byla prakticky nulová. Stát zde před rokem 2001 absolutně selhával. Rozsudky soudů neměly žádnou váhu, a když se někdo chtěl svých práv dobrat, musel volit svépomocné způsoby, které do civilizované země nepatří. Toto se dnes už málo ví.

Byl jsem před časem na jedné debatě, kde mě překvapilo, že řada lidí se mylně domnívá, že soudní exekutoři vznikli jako důsledek lobbingu. Je neuvěřitelné, že si nepamätujeme, jak jsme žili před dvaceti lety a jak si necháváme utvářet realitu nepravdivými zkazkami, které nám předkládají někteří politici.

Soudní exekutoři určitě splnili svůj dějinný úkol. Jen díky nim se podařilo přesvědčit společnost, že stát je schopen jejich prostřednictvím zajistit právo a že rozhodnutí soudů nejsou cáry papíru. V tomto smyslu jsou tedy exekutoři lepší než soudy, které zde zjevně selhávaly. Nicméně soudní exekutoři se soustřeďují jen na jednu disciplínu – výkon rozhodnutí, zatímco soudy řeší daleko více agend. Je to proto jako porovnávat výkon sprintera a desetibojaře, tedy zcela nepřiléhavé.

Budou tu exekutoři i dál?

To je otázka. Exekuce nejsou samostatné podnikatelské odvětví. Exekutoři pouze vykonávají určitou funkci státu, kterou na ně stát přenesl, protože nebyl schopen ji sám plnit. Je také pouze na státu, tedy fakticky na nás občanech, aby si stanovil, jak chce zajistit vykonatelnost práva. Již delší dobu vidíme bezdůvodné a populistické dehonestování exekutorů a relativizaci exekucí ze strany některých politiků či nevládních organizací. Aktuální společenský narativ je, že exekuce by nejlépe neměly být, že chtějí po někom, aby splnil svoje soudem stanovené povinnosti, je lumpárna a nelidskost. Společnost samozřejmě tento narativ vnímá, čímž dochází k erozi respektu společnosti k právu.

Spolu s tím jsou salámovou metodou legislativně znefunkčňovány jednotlivé způsoby exekuce, takže aktuálně je pravděpodobnost vymožení rozhodnutí soudu možná poloviční oproti stavu například v roce 2012. Tato tendence může mít velmi neblahé důsledky. Lidé, kteří mají své právo přiznané soudem, totiž začínají čím dál častěji zjišťovat, že toto rozhodnutí se opět pomalu stává cárem papíru, dlužník se jim směje a exekutor není všemocným obávaným vymahatelem státní moci, jak je vykreslován v médiích, ale téměř bezmocným ratlíkem, který se na to s pokrčením ramen musí dívat.

Jaké jsou důsledky téhle bezmocnosti v praxi?

Sám jen ze svého soukromého okolí znám několik případů takových dlužníků v exekucích majících velký byt a drahé auto, kteří svým věřitelům nemají důvod nic zaplatit. Dle mého názoru nejsme daleko od stavu, kdy lidé začnou uplatňovat právo svépomocí, neboť si šířeji uvědomí, že státní moc opět na tomto poli selhává. Nebavíme se o institucionálních věřitelích typu banky, pojišťovny, ale o běžných lidech – řemeslnících, kterým nezaplatil zákazník, nebo naopak o zákaznících, jimž stavební firma odflákla stavbu. Zkrátka o lidech, kterým někdo způsobil škodu. Těmto občanům by mělo být garantováno, že vymožení jejich práv, které jim přizná soud, zajistí stát, jinak mu přestanou věřit.

Někdy si říkám, že by tato země potřebovala na rok „vypnout“ soudní exekutory a vrátit výkony rozhodnutí zpět na soudy, jak po tom někteří volají. Potom by si mnoho lidí uvědomilo, jak je naše činnost společensky důležitá a obtížně nahraditelná.

Jak vzpomínáte zpětně na dobu, kdy jste byl prezidentem Komory?

Předně jsem byl od roku 2009 viceprezidentem Komory pod vedením kolegyně Jany Tvrdkové. Jednalo se o dobu opravdu hektickou. Prezidium tehdy přebíralo Komoru, která byla téměř v rozkladu. Schopní zaměstnanci Komory odešli. Na účtu nebyly skoro žádné peníze, celková finanční situace byla tristní. Navíc se na nás valila povinnost rozběhnout nákladnou Centrální evidenci exekucí (CEE). Vnitřní boje v rámci Komory nás poškodily i navenek. Naším úkolem tedy bylo znovu postavit Komoru na nohy. Podařilo se nám sestavit nový tým zaměstnanců v čele s výborným tajemníkem Ustohalem, finančně stabilizovat Komoru a v neposlední řadě učinit CEE pro uživatele přitažlivou, díky čemuž je samofinancovatelná. Komoru jsme stabilizovali.

A pak, tedy v roce 2012, jste byl zvolen prezidentem...

Ano. A doba to nebyla o mnoho jednodušší. Jednali jsme tehdy s Ministerstvem spravedlnosti o novele exekučního řádu, kde odvedl obrovské množství odborné práce kolega Stanislav Pazderka. Tato novela je podle mého názoru v zásadě jedinou systémovou novelou exekučního řádu za posledních deset let, která skutečně zrychlila a zefektivnila exekuční řízení.

Dalším naším cílem byla větší komunikační otevřenost Komory a zlepšení renomé soudních exekutorů, což obnášelo velké množství různých mediálních aktivit, kdy jsme vysvětlovali smysl práce soudního exekutora, dělali širokou osvětu o exekučním řízení a vyvraceli různá klíše o vzniku dluhů.

Poté jste přešel z funkcí výkonných do kontrolních struktur. Nyní jste byl již pro druhé funkční období zvolen předsedou Kontrolní komise, tj. hlavním kárným žalobcem. Jaké to je?

Trochu nevděčné. Jak řekl jeden kolega: „Asi nebudeš mít moc kamarádů.“ Kárný žalobce je podepsaný pod kárnými žalobami či výtkami, takže někteří kolegové podvědomě nevnímají tyto akty vůči nim jako výsledek rozhodnutí Kontrolní komise, ale jako moje solitérní rozhodnutí. Ale s tím se nedá nic dělat. Každopádně s většinou těchto aktů jsem souhlasil a jen výjimečně se stalo, že jsem byl v opozici.

Počet kárných žalob na soudní exekutory v posledních letech klesá. Čím si to vysvětlujete? Mediální obraz exekutorů přitom zůstává stále stejný.

Exekutorský stav za těch dvacet let ušel obrovský kus cesty k lepšímu. Řada postupů nebyla před lety jednotná a výklad procesních předpisů byl nejednoznačný. Ministerstvo spravedlnosti to někdy bohužel vedlo k vytváření judikatury prostřednictvím často neúspěšných kárných žalob.

Zato v posledních 6 letech jsme podávali kárné žaloby jen v několika případech. Poprvé, když soudnímu exekutorovi chyběly peníze na úschovním účtu, což osobně považuji téměř za „svatokrádež“. A pak asi ve 2 nebo 3 případech, kdy jsme objevili jiné velmi závažné nebo systematické provinění soudního exekutora.

Každý rok děláme velké množství kontrol soudních exekutorů. A je evidentní, že nízký počet kárných žalob odpovídá dobré a kvalitní práci našich kolegů. Často jsme skoro až překvapeni, jak dobře jsou exekutorské úřady vedeny, přestože jsou jim nakládány další a další povinnosti a vedle toho se dramaticky snižují finance, z nichž mají úřady provozovat svou činnost. V tomto ohledu smekám zejména před služebně mladšími kolegy, kteří se se ctí dokázali popasovat s provozními a procesními povinnostmi, které se za posledních 10 let neuvěřitelným způsobem zkomplikovaly.

Zkuste nám přiblížit práci Kontrolní komise. Mají se exekutoři obávat kontrol?

Samotné kontrolní činnosti, tedy kontroly konkrétního soudního exekutora, se není třeba obávat. Naším cílem skutečně není za každou cenu najít nějakou ojedinělou drobnou chybu a tou pak kolegu šikanovat, či dokonce kárně postihovat. Smyslem kontroly je objektivní zjištění, zda dotyčný kolega vede systémově spisy správně a bez průtahů. V případě nějakých drobných odchylek je namístě na ně upozornit. Někdy například upozorňujeme na aktuální změnu judikatury, kterou dotyčný nezažnamenal. Kárná žaloba je až jakýmsi ultimem ratio v případě závažných systémových pochybení.

Z hlediska výkonu dohledové činnosti určitě dochází k proměnám v době. Můžete popsat vývoj v posledních letech?

Problematické věci jsou většinou důsledkem čerstvých novelizací exekučních a jiných zákonů, které bohužel často nejsou výkladově jednoznačné. Z toho pak vyplývají předměty stížností účastníků řízení do té doby, než judikatura sjednotí výklad těchto novelizací. Takto bylo stížnostním „hitem“ postižení účtů manželů v souvislosti s novým občanským zákoníkem, rozdělení SJM, otázky spojené s insolvenčním řízením. Aktuálně jím bylo Milostivé léto.

Jako předseda Kontrolní komise musíte pochopitelně zůstat stranou výkonných pravomocí Komory. Nicméně jako exekutor určitě sledujete legislativní vývoj. Jak hodnotíte poslední novely exekučního řádu?

Co se týče legislativní kvality, vidím to velice špatně. Z novely účinné od 1. 1. 2022 vysloveně číší, že se jedná o „lidovou tvořivost“, která bohužel spoléhá na to, že se s ní soudy a soudní exekutoři nějak poperou. Mizerná právní úprava je pak dodatečně „vysvětlována“ v médiích a na sociálních sítích jejími autory či nevládními organizacemi, které ji prolobbovali, často s tvrzením, že výkladové problémy nejsou důsledkem odfláknuté legislativní práce a nejednoznačné normy, ale jakýmsi obrovským spiknutím exekutorů a věřitelů.

Věcně je novelizace za posledních cca 7 let obrovským vychýlením kyvadla ve prospěch povinných, tedy lidí, kteří neplní rozhodnutí soudu. Vymahatelnost práva dramaticky poklesla. Přitom vymahatelnost nelze měřit jen běžnou statistikou. Dle mého názoru je pro společnost nebezpečnější nevymahatelnost práv „obyčejných“ konkrétních lidí. Když tito oprávnění vidí, že jejich dlužník jezdí v drahém autě, podniká na společnost s ručením omezeným napsanou na přítelkyni a vysmívá se jim do obličeje, ztrácejí víru ve stát a systém.

Současné ale platí, že i přes znefunknění exekučních řízení a zastavení statisíců exekucí za peníze daňových poplatníků zatím nenastal onen „ráj na zemi“, který byl různými aktivisty a některými politiky v této souvislosti slibován. Tisíce lidí se nevracejí ze šedé zóny na pracovní trh a neplatí miliardy na daních a odvodech. Osobně se domnívám, že řada lidí v exekucích programově nerepektuje pravidla a závazky, upřednostňuje vlastní prospěch na úkor povinností a zkouší, kam až je společnost nechá zajít. Těmto lidem samozřejmě rozměňování vymahatelnosti práva vyhovuje, nicméně společenské dopady jsou záporné.

Jak konkrétně se projevují?

Institucionální věřitelé (banky, pojišťovny, dodavatelé plynu a elektřiny, velká bytová družstva) se nevymahatelnosti práva přizpůsobí. Prostě počítají s tím, že asi 15–20 % zákazníků nikdy nezaplatí a pohledávka se od nich nevymůže. Takže o to navýší cenu ostatním zákazníkům. Jestli se tudíž naše společnost shodne na tom, že chceme platit vyšší ceny zejména za služby, protože chceme zaplatit i za spoluobčany, kteří nic nehradí, je to možné. Sice se tím naše země posune spíše na Balkán a odradíme tím zahraniční investory, ale stát to přímo neohrozí.

Podnikatelé budou počítat s tím, že právo je u nás nevymahatelné. Daleko horší dopady mají situace, kdy nelze vymoci pohledávku drobného živnostníka, kterého to ohrožuje existenčně, či například vlastníka jednoho bytu, kterému nájemník roky neplatil a byt mu zdevastoval. Tito lidé pak přímo ztrácejí víru ve funkčnost státu a jsou náchylnější k extrémním názorům a krokům.

Nevymahatelnost práva má řadu dalších dopadů. Třeba v tom, že řada lidí pak není ochotna pronajímat byt, neboť se obává neplacení nájemného a nemožnosti dostat neplatiče z bytu. To vede k nižší nabídce bytů, které se pronajímají. Logicky je pak u nich navíc požadováno vyšší nájemné. A takto bych mohl pokračovat dál a dál. Důsledky nevymahatelnosti práva jsou prostě dalekosáhlé. S vymahatelností práva je to jako s demokracií. Když ji máme, považujeme ji za samozřejmost a její limitace by pořád někdo odstraňoval. Teprve když o ni přijdeme, uvědomíme si její cenu.

Stíháte také sledovat diskusi o exekutorském tarifu?

Jen jako zanícený divák. Finanční zabezpečení fungování exekutorských úřadů je nezbytnou podmínkou jejich fungování, takže úprava může vést k likvidaci řady úřadů. Jestli si zde chce stát vytvořit malý oligopol několika exekutorských úřadů, které to přežijí, je to jeho volba. Jen společnost bude možná z výsledku trochu rozčarována, tak jako se ozývají permanentní stesky nad jakýmsi oligopolem tří mobilních operátorů. Ze společenského hlediska však vnímám jako daleko závažnější proběhnutí změny v exekucích, které dramaticky snížily vymahatelnost práva.

Pomohl by k lepší vymahatelnosti nový exekuční řád?

Jednoznačně. Samostatnou kapitolou je modernizace způsobů vymáhání. Stávající způsoby jsou již neskutečně okleštěné a relativně snadno se dají ze strany dlužníka obejít. Už dávno měl být také sjednocen exekuční proces tak, aby byly unifikovány všechny způsoby výkonů rozhodnutí (exekuční, daňové i soudní).

Jak se díváte na návrhy většího propojení exekučního a insolvenčního řízení a většího zapojení exekutorů do procesu administrace spotřebitelských oddlužení?

Jsem jednoznačně pro. Nicméně celý proces by si zasloužil podstatnou revizi a provázání s exekučním řízením, z něhož dlužník do oddlužení přichází. Exekutor vede řízení s dlužníkem většinou několik let, takže zná dobře jeho poměry. Insolvenční správce v zásadě začíná v oddlužení od nuly. Určitě je tedy žádoucí větší spolupráce a angažování soudního exekutora v insolvenčním řízení.

Oddlužení by mělo umožnit restart předluženým lidem při splnění stanovených podmínek.

Z oddlužení se však často staly dlužnické prázdniny od exekuce či způsob dlužníka, jak přechytračit svoje věřitele a nezaplatit část toho, k čemu byl soudem odsouzen. To je špatně.

A závěrem naše standardní, téměř již anketní otázka – tipnete si, kolik novelizací exekučního řádu nás čeká v následujících čtyřech letech? Bude se některá z nich týkat odstranění či omezení práva věřitele na volbu exekutora?

To se dá lehce spočítat. V průměru máme asi 2,5 novely exekučního řádu ročně, takže by to vycházelo přesně na 10 za čtyři roky. K odstranění či omezení práva věřitele na volbu exekutora nedojde. To je takový fetiš pravicových a středových vlád. Nikomu však nevadí, že věřitel si sice může svobodně vybrat soudního exekutora, ale ten toho vymůže s ohledem na čím dál větší zákonnou preferenci zájmů dlužníka, tedy delikventa, stále méně a méně.

SNÍŽENÍ EXEKUTORSKÉHO TARIFU? PROTI JSOU NEJEN EXEKUTOŘI

Text:

Marie Sehnálková, Češi v právu

Česká asociace věřitelů

Ministerstvo spravedlnosti představilo návrh na úpravu exekutorského tarifu, tedy odměn a náhrad exekutorů. Ten by se měl od 1. července letošního roku snížit. Proti zavedení novinky vystoupily nejen exekutorské úřady, ale i další instituce, včetně Ministerstva financí či Nejvyššího soudu. Portál České asociace věřitelů s názvem Češi v právu připravil souhrn nejdůležitějších argumentů, které k novelizaci zaznívají.

Kvůli rostoucí inflaci byly v lednu letošního roku zvýšeny odměny notářů, znalců, tlumočnicků a překladatelů. Od července by si měli přilepšit také advokáti. Ministerstvo spravedlnosti před časem přislíbilo, že se po 16 letech bude navyšování odměn a náhrad týkat i soudních exekutorů. Jenže navrhované znění exekutorského tarifu vyvolává kritiku.

Problematiku upravuje vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb. Navrhovaná novelizace počítá s těmito úpravami pásem:

1. V případě, že jistina vymáhané peněžité pohledávky přesáhne 2 000 korun, **minimální odměna** se zvýší z 2 000 na 3 000 korun.
2. V případě, že jistina vymáhané pohledávky nepřesahuje 10 000 korun, **paušální částka náhrady hotových výdajů** se sníží z 3 500 na 3 000 korun. Tato náhrada zahrnuje zejména soudní a jiné poplatky, cestovní výdaje, poštovné, úhrady osobám provádějícím přepravu zásilek, telekomunikační poplatky, odborná vyjádření, opisy, fotokopie a podobně.

Podle analýzy Exekutorské komory ČR náklady na výkon exekuční činnosti vzrostly za posledních 20 let o více než 100 %. Inflace jen v loňském roce dosáhla 15,1 %. Ministerství návrh by proto ve svých důsledcích znamenal pro většinu úřadů v ČR zdrcující ztrátu a mohl by mít fatální následky.

V České republice je aktuálně zhruba 20 neobsazených exekutorských úřadů a odborníci se obávají, že po zavedení novinky se bude číslo dále zvyšovat. „*Odcházejí nám zkušení zaměstnanci do lépe placených oborů. Do uvolněných exekutorských úřadů se nehlásí žádní uchazeči. Nejvíce to ohrožuje sociálně znevýhodněné regiony, situace v nich*

se ještě více vyhroťí,“ uvedl prezident Exekutorské komory ČR Jan Mlynářčík.

Exekutorská komora již dříve prohlásila, že za akceptovatelné by pokládala minimální zvýšení odměny na 3 000 korun a paušální náhrady hotových výdajů na částku 5 000 korun.

Kritika zaznívá i z Ministerstva financí

K návrhu jsou velmi kritické nejen samotné exekutorské úřady, ale i další instituce, podle kterých by novinka mohla mít negativní vliv na vymahatelnost práva v Česku. Svá stanoviska vyjádřily v meziresortním připomínkovém řízení, které probíhalo do konce ledna letošního roku.

Hospodářská komora ve svých připomínkách naráží na to, že nebyla předložena žádná podpurná ekonomická, empirická nebo statistická data, která by zavedení této novinky odůvodňovala. „*Na jedné straně je předkládána přesvědčivá argumentace ve prospěch potřeby nominálního zvýšení odměny a náhrad v exekučním tarifu. Na druhé straně však bez jakéhokoli odůvodnění a analýzy předkladatel navrhuje nepochybné snížení, a to i v oblastech, v nichž zjevně od roku 2006 došlo k nárůstu agendy a celkových nákladů exekutora,*“ uvedla ve svém stanovisku.

Podfinancování exekutorů navíc může vést k úbytku snahy vymáhat drobné dluhy, protože nastavené odměny nepokryjí jejich skutečné mzdové náklady. Podle **České asociace věřitelů** budou na situaci doplácet především malí věřitelé, kteří jsou na splácení drobnějších částek existenčně závislí.

„*Stát by měl věřitelům zajistit právo, aby menší pohledávka (resp. exekuce s nižší jistinou) byla vymožena stejně*

kvalitně jako jiná výše pohledávky nad arbitrárně určenou hranicí. Dle zkušenosti drobných i významnějších oprávněných lze konstatovat, že nižší pohledávka automaticky neznamená snadnější průběh vymožení. Zejména pro věřitele z řad fyzických osob je přitom reálná možnost dobrat se uspokojení menších částek klíčová,“ stojí v jejím stanovisku.

Vedle věřitelů by úprava mohla mít negativní vliv i na zahraniční obchod země. **Ministerstvo financí** upozorňuje, že za posledních 10 let klesla vymahatelnost práva ze zhruba 40 % na dnešních 25–30 %. Po zavedení novely by se podle něj mohlo procento dále snižovat. Nižší vymahatelnost má mimo jiné vliv na mezinárodní konkurenceschopnost České republiky a může působit odstrašivě na potenciální zahraniční investory.

Stejně jako další instituce musejí i exekutorské úřady platit nájemné a energie, jejichž cena v poslední době stoupla více než o polovinu. A náklady rostou i v dalších oblastech. Od roku 2007, kdy se exekutorský tarif zvyšoval naposledy, zásadně zdražily i poštovní služby, IT

služby či pořizovací ceny vybavení. V důsledku inflace se navíc úřady potýkají se stále větším tlakem zaměstnanců na zvyšování mezd.

Na tuto skutečnost poukázal v připomínkovém řízení také **Nejvyšší soud ČR**. Podle něj rozdělení paušální náhrady do pásem podle výše vymáhané jistiny není opodstatněné. „Výše paušální náhrady neodráží současnou ekonomickou realitu, vývoj cen služeb a podobně, které exekutor ke své činnosti nezbytně využívá,“ zaznívá v připomínkách. „Navrhovaná úprava navíc znamená reálné snížení paušální náhrady o 550 korun, či její případné navýšení o 50 korun, což není ani výše ceny jednoho doporučeného psaní (podle nyní platného ceníku České pošty, s. p.),“ stojí dále v dokumentu Nejvyššího soudu.

Účinnost kritizované vyhlášky navrhuje ministerstvo k 1. červenci letošního roku. Výnosy exekutorských úřadů se v letošním roce přitom již jednou snížily, a to z důvodu lednového zvýšení nezabavitelné částky. Další snižování odměn by tak pro řadu exekutorských úřadů mohlo znamenat skutečný existenční problém.

Komentář k exekučnímu řádu má za sebou slavnostní křtiny

Za objemnou publikací stojí kolektiv autorů převážně z řad soudních exekutorů – Mgr. Stanislav Molák, Mgr. Jan Krejsta, Mgr. Vojtěch Jaroš, Mgr. Jaroslav Kocinec LL.M., JUDr. Martin Štika, JUDr. Jitka Wolfová. Dále přispěli Mgr. Ing. Antonín Toman a Mgr. Libor Vaculík z Právního oddělení Exekutorské komory a v neposlední řadě pak mezi autory nechyběl ani soudce Nejvyššího správního soudu prof. JUDr. Zdeněk Kühn.

Večer zahájil prezident EK ČR Mgr. Jan Mlynářčik, který osobně přivítal hosty a v krátkém projevu zmínil mnohdy opomíjenou, ale přesto vysokou právní odbornost soudních exekutorů.

Žádný křest se neobejde bez kmotrů, a v případě Komentáře byli hned tři – prof. JUDr. Alena Winterová, členka Legislativní rady vlády, JUDr. Jaroslav Mádr z Krajského soudu v Brně a JUDr. Josef Baxa z Nejvyššího správního soudu. Svorně popřáli novému odbornému titulu především spokojené čtenáře a exekutorskému stavu zejména legislativně klidnější období.

Molák / Krejsta / Jaroš / Kocinec /
Kühn / Štika / Toman / Vaculík /
Wolfová

**Zákon o soudních
exekutorech
a exekuční činnosti
(exekuční řád)
a o změně dalších
zákonů**

Komentář

 Wolters Kluwer

ÚSTAVNÍ ROZMĚR PAUŠÁLNÍ NÁHRADY NÁKLADŮ MARNÉ EXEKUCE DLE § 55 EXEKUČNÍHO ŘÁDU

Text

JUDr. Vilém Anzenbacher, Ph.D.

Vysoká škola ekonomická v Praze,
Fakulta mezinárodních vztahů, Katedra podnikového a evropského práva

1. Úvodem popis současné situace

V České republice je v současné době dle údajů Exekutorské komory ČR přibližně 4 165 938 exekucí vedených vůči 683 239 dlužníkům.¹ V uplynulých letech probíhaly snahy obě tato čísla snížit. Ideálním způsobem ukončení exekuce je bezpochyby zaplacení dlužné částky. Toho cíle je však u většiny dlužníků obtížné dosáhnout mimo jiné proto, že 460 865 dlužníků čelí již 3 a více exekucím.² Maximum rozlišované ve statistikách, tedy 10 a více exekucí, mělo v roce 2021 okolo 166 617 osob. Zákonem předpokládaným řešením pro většinu dlužníků v mnohačetných exekucích je proto insolvenční řízení, respektive oddlužení, neboť lze důvodně předpokládat, že tito dlužníci naplní definici úpadku.³ Oddlužení bylo v posledních několika novelizacích insolvenčního zákona zpřístupněno tak, že byly odstraněny některé požadavky na vstupu do oddlužení a zároveň byl odstraněn i požadavek minimálního splněného podílu z dlužnickových dluhů. Zhruba 110 tisíc osob nyní prochází oddlužením. Na jednoho dlužníka v insolvenční řízení připadá 14,5 exekucí.⁴ Statistiky ovšem ukazují, že oddlužení má omezenou účinnost a že k úbytku exekucí dochází se zpožděním až po skončení oddlužení.

Zákonodárce se proto rozhodl vytvořit další nástroje, které by měly mít potenciál snížit počet běžících exekucí. Jedním z těchto nástrojů bylo tzv. Milostivé léto I a II založené na filozofii, podle které měl dlužník splatit veřejnoprávnímu věřiteli jistinu a paušální náhradu nákladů exekutora, na základě čehož byla exekuce zastavena a dlužník byl osvobozen od placení zbytku dluhu. Společným cílem

úprav existujících paralelně s oddlužením je snížit počet osob v mnohačetných exekucích a tím snížit i celkový počet běžících exekucí vůči fyzickým osobám obecně.

Nezbytné bylo v tomto kontextu vyřešit otázku moderační, respektive snížení, odměny a náhrad exekutora za hotové výdaje, ztrátu času a doručení písemností (dále společně také jako „náklady exekuce“). Tento jev lze sledovat v legislativní rovině právě u již realizovaného institutu Milostivé léto. V rámci Milostivého léta byly paušalizovány náklady exekuce nejprve na 750 Kč plus DPH, následně v rámci druhého kola Milostivého léta byla zvýšena na 1 500 Kč plus DPH.

Pro úvahy nad výší nákladů exekuce lze využít judikaturu Ústavního soudu, který se v několika různých kontextech k výši odměny exekutora i nákladům exekuce obecně vyjadřoval. Pro analýzu této problematiky v kontextu ústavního práva je nezbytné se zaměřit na tři základní teze:

- První je, zda v případě zastavování marných exekucí má vůbec exekutor nárok na odměnu a náhrady nebo může jeho činnost zůstat v tomto případě, respektive v milionu a více případů, zcela bez odměny a jakékoli náhrady za další náklady exekuce.
- Druhou navazující tezí je, pokud má exekutor nárok na náklady exekuce, kdo by měl tyto náklady exekuce obecně platit?
- Třetí zásadní tezí pak je ta, zda je ústavně konformní přiznání exekutorovi takové odměny a náhrad, které budou sníženy vůči výši, která by mu jinak náležela.

2. Existuje nárok exekutora?

Primární otázkou při posuzování nároku exekutora na odměnu a úhradu dalších nákladů, která musí z principu předcházet úvahám nad tím, kdo má tyto částky zaplatit a v jaké výši, je a) existence nároku exekutora jako takového, b) okamžik, kdy takový nárok vzniká. K samotnému okamžiku vzniku nároku exekutora na úhradu nákladů exekuce se vyjádřil Ústavní soud ve svém nálezu sp. zn. IV. ÚS 3250/14, kde konstatoval, že „soudní exekutor má právo na úhradu nákladů exekuce podle § 87 až 89

¹ Dle statistik zveřejněných Exekutorskou komorou ČR k 30. 6. 2022. Statistiky: Exekutorská komora ČR [online]. <https://statistiky.ekcr.info/media/statistiky-list-ii-celkovy-pocet-povinnnych.pdf> a <https://statistiky.ekcr.info/media/statistiky-list-i-celkovy-pocet-exekuci.pdf>

² <https://statistiky.ekcr.info/media/statistiky-list-iv-vicecetne-exekuce.pdf>

³ § 3 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), rovněž lze sledovat vztah mezi zvyšováním počtu osob s 8 a více exekucemi a snižováním počtu osob s 6 a méně exekucemi.

⁴ Vlastní výzkum dat z insolvenčního rejstříku.

exekučního řádu ve spojení s § 270 a 271 občanského soudního řádu, a to zásadně povinným. Toto právo trvá již od okamžiku nařízení exekuce (resp. okamžiku, kdy byl k jejímu vedení exekučním soudem pověřen), s výjimkou situací, kdy je třeba za v řízení úspěšného účastníka namísto oprávněného považovat povinného (tak by tomu bylo např. tehdy, kdy by exekuce byla zastavena z důvodu spočívajícího na straně oprávněného). Protože soudní exekutor má podle § 11 odst. 2 exekučního tarifu právo na odměnu v minimální výši i v případě, zaniklo-li pověření exekutora k provedení exekuce rozhodnutím soudu o vyloučení exekutora nebo o zastavení exekuce anebo došlo-li ke změně exekutora, lze za použití argumentu a maiori ad minus dospět k výkladu, že exekutorovi tato odměna náleží i v případě, že jeho pověření k vedení exekuce nezanklo, nýbrž ze zákona pouze nebylo možno v provádění exekuce pokračovat po dobu, kdy proti povinnému probíhalo také insolvenční řízení.⁵

Soudní exekutor má tak podle nálezu sp. zn. IV. ÚS 3250/14 vůči povinnému právo na náhradu nákladů exekuce, včetně odměny v minimální výši, již v době, kdy byl pověřen provedením exekuce, a to bez ohledu na to, že jím do doby zahájení insolvenčního řízení nebylo v rámci exekuce vymoženo žádné plnění a zároveň nebyl vydán příkaz k úhradě nákladů exekuce. Na těchto závěrech setrval Ústavní soud v dalších svých rozhodnutích, a to nálezu ze dne 10. 1. 2018, sp. zn. II. ÚS 502/17 (N 4/88 SbNU 69), nálezu ze dne 28. 5. 2019, sp. zn. II. ÚS 3303/18, a nálezu ze dne 30. 9. 2019, sp. zn. III. ÚS 1576/19.⁶

Podle § 55 odst. 13 věty čtvrté zákona č. 120/2001 Sb., exekučního řádu (dále jen „e. ř.“), nárok exekutora na náklady exekuce, které nebudou uspokojeny ze složené zálohy, zanikne. K tomuto zániku tak má dojít přímo ze zákona. Existencí nároku na náklady exekuce se v minulosti několikrát zabýval Ústavní soud. Za základní východisko ekonomického rozměru činnosti exekutora je pokládán § 3 odst. 1. e. ř., podle kterého exekutor vykonává exekuční činnost za úplaty, a právě touto úplatou je zajištěna jeho nezávislost: „... nezávislost exekutora je zabezpečena v rámci exekučního řádu různými způsoby, mimo

jiné též úpravou obsaženou v ustanovení § 3⁷. Ústavní soud zároveň již v minulosti dovodil, že není protiústavní přiznat exekutorovi náklady exekuce i proti nemajetnému povinnému.⁸

V nálezu I. ÚS 290/05 ze dne 23. 2. 2006 Ústavní soud popisuje význam úplaty za činnost exekutora mimo jiné tímto způsobem:

„Jestliže na jedné straně zákonodárce vyjádřil zcela zjevně svůj úmysl, aby exekutor vykonával svou činnost za úplatu, přičemž toto ustanovení chrání jeho nezávislost, nelze další ustanovení téhož právního předpisu aplikovat a interpretovat zcela opačně, s tímto úmyslem v rozporu, tedy ignorovat specifika jeho postavení a v řízení o exekuci mu nepřiznat nejen odměnu, ale ani náhradu dalších nákladů, při provádění exekuce vzniklých. To vše pochopitelně platí pouze tehdy, pokud by takový záměr zákonodárce z příslušných ustanovení exekučního řádu, jimiž se upravuje náhrada nákladů řízení, explicitně nevyplýval. K takovému závěru však podle Ústavního soudu nelze dospět. (...) Vzhledem k premise, že náklady exekutora musí být nahrazeny, tedy musí mu být zajištěna ‚úplata‘, jak zaručuje § 3 exekučního řádu...“⁹

Ústavní soud však v témže nálezu uvádí výjimku, a to možnost nepřiznání odměny a dalších nákladů vzniklých při provádění exekuce, pokud by takový záměr zákonodárce z příslušných ustanovení exekučního řádu vyplýval. V případě textace § 55 odst. 13 e. ř. ve větě poslední zákonodárce explicitně stanoví pro částku nad (ne)zaplacenou zálohu, následující: „Přesahuje-li výše nákladů exekuce podle věty druhé výši složené zálohy na náklady exekuce nebo výši složené zálohy na další vedení exekuce, právo soudního exekutora na náklady exekuce v části přesahující výši složené zálohy zaniká.“ Zákon tak poměrně explicitně odráží záměr zákonodárce, aby nárok na náklady exekuce zanikl. Je ovšem otázkou, zda Ústavní soud v úvaze nad záměrem zákonodárce měl na mysli i situaci, kdy by tímto způsobem byla zastavena prakticky více než čtvrtina všech exekucí, ve kterých by nebyla exekutorům přiznána odměna ani náhrada účelně vynaložených hotových výdajů, výdajů za ztrátu času či doručení písemností. Lze sice dovodit, že Ústavní soud předpokládá a počítá s určitou množinou situací, kdy exekutorovi nebude přiznána odměna ani náhrada dalších nákladů, je však otázkou, zda zvažovaná množina byla takto obsáhlá.

V dalších částech téhož rozhodnutí se Ústavní soud věnuje podrobněji nároku na odměnu exekutora, respektive kompenzaci nákladů exekutora i následujícím způsobem reflektujícím (v případě exekuce, kdy povinný neměl dostatek majetku) skutečnost, že exekutor nemá možnost provedení exekuce odmítnout:

⁷ Nález Ústavního soudu ze dne 8. 8. 2005, sp. zn. II. ÚS 372/04.

⁸ Nález Ústavního soudu ze dne 28. 5. 2019, sp. zn. IV. ÚS 191/18.

⁹ Nález Ústavního soudu ze dne 8. 8. 2005, sp. zn. II. ÚS 372/04.

⁵ Nález Ústavního soudu ze dne 1. 7. 2016, sp. zn. IV. ÚS 3250/14.

⁶ Tyto závěry byly dále rozšířeny nálezem Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 1231/20, v němž Ústavní soud uvedl: „Právní závěry obsažené v nálezu sp. zn. IV. ÚS 3250/14 nutno vykládat tak, že § 90 odst. 1 exekučního řádu stanovil soudnímu exekutorovi právo na odměnu, přičemž exekuční tarif jako podzákonný právní předpis měl jen stanovit její výši a způsob jejího určení. S tímto požadavkem není v rozporu, že exekuční tarif odvíjí vznik práva na odměnu exekutora od různých skutečností, které mohou nastat v průběhu exekuce, pokud takto stanovené podmínky vzniku tohoto práva ve svém důsledku neznamenají jeho popření. Samo o sobě tudíž nepředstavuje problém, že právo na odměnu exekutora může vzniknout jak v průběhu exekuce vymožením určitého plnění, tak až v závěru exekuce spolu s jejím zastavením, není-li v jejím průběhu vymoženo ničeho.“

Jinými slovy, to, že vzniká exekutorovi právo na minimální odměnu exekutora, vyplývá přímo z § 90 odst. 1 exekučního řádu již jeho pověřením a zastavením exekuce nezanklá.

„V projednávaném případě byl návrh na provedení exekuce podán poté, co byl usnesením Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 12. března 2003 č. j. 45 K 11/2003-13 zamítnut návrh na prohlášení konkursu pro nedostatek majetku obchodní společnosti (povinné), tedy za situace, kdy oprávněné mohlo být zřejmé, že ani cestou exekuce zjevně nedosáhne úspěchu. Pokud za dané situace tuto cestu zvolila, přičemž pověřený exekutor zásadně neměl možnost její provedení odmítnout, nelze po exekutorovi spravedlivě požadovat, aby tíhu nákladů na zjevně bezúspěšnou exekuci nesl sám.“

2.1 Procesní zavinění

Ústavní soud v nálezech sp. zn. IV. ÚS 191/18 a II. ÚS 65/20 řešil otázku procesního zavinění při zastavení exekuce pro nemajetnost a definoval i situace, kdy je možné exekutorovi náhradu nákladů exekuce nepřiznat. Ústavní soud zopakoval východiska své předchozí judikatury spočívající v tom, že „... skutečnost, že povinný je (toho času) nemajetný, sama o sobě není důvodem jeho zvláštní ochrany, a to na úkor soudního exekutora, jemuž by v principu právo na náhradu nákladů exekuce nemělo být nepřiznáváno; procesní zavinění povinného se předpokládá. K nepřiznání náhrady nákladů exekuce soudnímu exekutorovi lze výjimečně dospět, jmenovitě tam, kde nelze procesní zavinění na zastavení exekuce přičítat ani povinnému, ani oprávněnému. Situace, kdy nelze zavinění na zastavení exekuce pro nemajetnost přičítat povinnému, jsou zcela výjimečné; dochází k nim zejména v případech, kdy povinný je při zahájení exekuce solventní, avšak tento jeho stav se v důsledku protiprávního jednání třetí osoby či vyšší moci změnil.“¹⁰

Byť by tak mohlo jít dle první části citovaného nálezu právě o situaci, kdy zastavení exekuce nezpůsobil oprávněný ani povinný a mohlo by být zvažováno nepřiznání náhrady nákladů exekuce, Ústavní soud jedním dechem dodává, že takové zastavení bez přiznání náhrady nákladů má být pouze výjimečné. Pokud je tedy brán v potaz počet exekucí, které mají být zastaveny v rámci institutu „zastavování marných exekucí“, o výjimečné situaci s největší pravděpodobností hovořit nelze.

Podnikatelské riziko exekutora nespočívá v nepřiznání nákladů exekuce, ale v tom, že mu přiznané náklady nemajetný povinný nezaplátí či zaplatí s další časovou prodlevou, případně zaplatí jen z části. I v případě, kdy povinný vstoupí do oddlužení, je průměrná výše uhrazených pohledávek 55 %, a to včetně pohledávek exekutorů.¹¹ Ad absurdum by tak byl exekutor při postupu dle § 55 e. ř. v podstatně horším postavení, než kdyby byl věřitelem

s přihlášenou pohledávkou při standardním oddlužení. Oddlužení je ovšem spojené s dalšími požadavky na dlužníka, které odůvodňují beneficium možnosti splacení pouze části dluhu, přičemž dle § 55 e. ř. stačí povinnému „pouze“ neplatit. U dlužníků, kteří dlouhodobě nejsou schopni splatit svůj dluh a spadají pod institut zastavování marných exekucí, tak jen stěží lze předpokládat, že by exekutor dostal zaplacenou celou svou pohledávku v dohledném horizontu. U takového typu dlužníků by minimálně ve střednědobém horizontu exekutor nedostal žádnou platbu či by jeho pohledávka byla zaplacená z části, pokud by se povinný rozhodl zažádat si o oddlužení a byl způsobilý jím projít. Z analýz statistických dat lze dovodit, že se zvyšuje počet osob s mnohačetnými exekucemi, přičemž nové exekuce se kumulují u osob, které čelí již exekucím starším.¹²

Spatřovat lze jistou paralelu s oddlužením, kdy je na jedné straně zájem, aby věřitel byl co nejméně krácen na svém nároku, nicméně tento zájem je modifikován zájmem směřujícím k vyřešení majetkových vztahů dlužníka.¹³ Zásahem do čl. 11 Listiny se zabýval v kontextu oddlužení Ústavní soud v usnesení ze dne 6. 2. 2014, sp. zn. I. ÚS 3271/13, kde konstatoval: „Rovněž je v dané věci zásadní, že zásah státu do majetkových práv stěžovatelky je v dané věci pouze nepřímý. Její majetek není v první řadě ohrožen činností státu, ale úpadkem třetí soukromé osoby. To je další z hledisek svědčících pro větší míru uvážení zákonodárce v dané věci.“¹⁴ Z literatury pak lze citovat komentář k insolvenčnímu zákonu: „Při oddlužení není kladen hlavní důraz na maximální uspokojení věřitelů, ale na opětovné zapojení fyzické osoby do ekonomického života. Při oddlužení se vychází z maximalizace dlouhodobého užítka, kdy zapojení fyzické osoby do ekonomického života přinese více státu a věřitelům než její vyřazení z ekonomických aktivit. Toto vyřazení hrozí v důsledku trvalých exekucí, a tím i ztráty zájmu pracovat.“¹⁵

S ohledem na rozsah, respektive počet běžících exekucí, které mají být zastaveny jakožto marné, se jedná o záležitost s relevantním dopadem na celou hospodářskou politiku státu. Je proto namístě při otázce směřující na výši nároku exekutora použít test racionality spíše než test proporcionality. Při využití testu proporcionality by s největší pravděpodobností byl tento postup spojen s ambicí stanovit optimální částku, která za zastavení

¹⁰ Nález Ústavního soudu ze dne 28. 5. 2019, sp. zn. IV. ÚS 191/18.

¹¹ KOLIK DOSTANOU VĚŘITELÉ? Insolcentrum [online]. Dostupné z: <https://www.insolcentrum.cz/kolik-dostanou-veritele-oddluzeni/>

¹² Statistika: Exekutorská komora ČR [online]. Dostupné z: <https://statistiky.ekcr.info/statistiky>.

¹³ Srov. například rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 2. 12. 2010, sp. zn. II. ÚS 2444/10, ze dne 26. 5. 2011, sp. zn. II. ÚS 1232/11, a ze dne 11. 5. 2011, sp. zn. IV. ÚS 1196/11.

¹⁴ Usnesení ze dne 6. 2. 2014, sp. zn. I. ÚS 3271/13.

¹⁵ KOTOUČOVÁ, J. a kol. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 2.

exekuce náleží exekutorovi. Stanovení takové částky je však výsostným právem zákonodárce. Z ústavněprávního perspektivy lze proto postupovat za využití testu racionality, který formuloval Ústavní soud v usnesení ze dne 6. 2. 2014, sp. zn. I. ÚS 3271/13: „Úprava řešení úpadku by mohla být protiústavní pouze tehdy, kdyby zákonodárce přijal takové řešení, jímž by rovnováhu mezi ústavně chráněnými zájmy stanovil zjevně nerozumně. Zjevnou nerozumnost Ústavní soud chápe jako situaci, kdy by dané řešení nepřijal žádný rozumný orgán, či osoba. Tato nerozumnost musí být zjevná na první pohled, který je následně validován detailnější analýzou.“¹⁶

Při realizaci institutu zastavování marných exekucí lze v případě práva exekutora na náklady exekuce jako krajní řešení, které by nepřijal žádný rozumný orgán, identifikovat přiznání nákladů exekuce v plné výši v situaci, kdy je zřejmé, že povinný nemá zcela zjevně dlouhodobě, více než 6 let, prostředky k hrazení pohledávky, která je vymáhaná. Přiznané náklady exekuce v plné výši by tak měly spíše povahu jakési virtuální pohledávky.¹⁷ S ohledem na výše v zákoně a v konstantní judikatuře Ústavního soudu uvedený princip úplatnosti činnosti exekutora, jeho práva na majetek, požadavku na nezávislost, jeho téměř nemožnosti odmítnout vést exekuční řízení a zákonné povinnosti činit určité úkony v rámci vedení daného exekučního řízení, lze však řešení, kdy veškerý nárok exekutora na náklady exekuce zaniká, považovat za druhý extrém, kdy je „rovnováha“ mezi ústavně chráněnými zájmy stanovena zjevně nerozumně. Je proto na zákonodárci, aby v tomto rozpětí stanovil rozumným způsobem výši, v jaké budou přiznány náklady exekuce (při využití svého personálního a analytického aparátu v rámci svého politického rozhodnutí). Při tomto stanovení má dle Ústavního soudu zákonodárce poměrně širokou možnost rozhodování. „Nelze tedy v této věci dovést, že vždy, když zákonodárce neprovede optimální vyvážení protichůdných zájmů, dojde k protiústavnímu stavu. Takový závěr by v důsledku učinil z Ústavního soudu zákonodárce v oblasti insolvenčního práva, který by diktoval zákonodárci jedno konkrétní, dle názoru Ústavního soudu, optimální řešení.“¹⁸ Řešení tak nemusí být nezbytně optimální, respektive těžko si lze představit v této otázce řešení považované všemi za optimální, mělo by se nicméně držet v racionálním spektru.

Není nadto sporu, že textace § 55 odst. 13 e. ř. náklady exekutorovi v konkrétní výši přímo přiznává, nicméně následně uvádí, že tyto náklady ve stanovené výši zanikají.¹⁹ Ústavní soud uznal, že nárok exekutora na náklady

exekuce ze zákona vznikl již okamžikem jeho pověření, takže může později zaniknout jen za ústavně konformních podmínek, k tomu blíže nález sp. zn. III. ÚS 1231/2020.

Jestliže tedy v nálezech sp. zn. III. ÚS 1231/20 a sp. zn. IV. ÚS 3250/14 Ústavní soud dospěl k závěru, že exekutorovi právo na náklady exekuce nemůže mít v insolvenčním řízení horší postavení, než je tomu v případě zastavení exekuce, pak je třeba obrácenou logikou dojít k závěru, že zastavením exekuce se nemůže exekutor dostat do horšího postavení, než jaké by měl, kdyby bylo dlužníkovi schváleno oddlužení, přičemž nelze pominout, že i agenda zastavení exekuce je výkonem exekuční činnosti, za niž má exekutor nárok na odměnu (§ 89 ve spojení s § 90 odst. 1 e. ř.).

Nejproblematictějšími aspekty zániku nároku exekutora na náklady exekuce jsou tyto skutečnosti:

- zánik odporuje zásadě úplatnosti exekuční činnosti (§ 3 odst. 1 e. ř.);
- je problematický v kontextu požadavku na nezávislost exekutora (nebyl by nezávislý při zastavování exekuce) a
- zasahuje do exekutorova vlastnického práva garantovaného v čl. 11 Listiny základních práv a svobod (zmenšuje jeho majetek), kdy vlastnické právo může zaniknout nebo být omezeno jen ve veřejném zájmu a za náhradu ze strany státu.

Lze proto konstatovat, že exekutor zejména v kontextu skutečnosti, kdy nemůže provedení exekuce odmítnout, má zákonem uloženy kroky, které v rámci exekuce musí činit, a jeho činnost je z definice úplatná, což je jednou ze složek jeho nezávislosti, nárok na odměnu a náklady exekuce má. Riziko jeho podnikání nespočívá v tom, mu úplata nebude přiznána, ale v tom, že mu nebude povinným zaplacen.

3. Zastavování marných exekucí – kdo má platit náklady?

Tato změna byla do právního řádu vložena novelou exekučního řádu, zákonem č. 286/2021 Sb., a její podstatou je zavedení zastavení exekuce po 6 letech od vyznačení doložky provedení exekuce v případě, kdy nedošlo ani k částečnému uspokojení vymáhané povinnosti, a není-li exekucí postižena nemovitá věc a oprávněný, který od tohoto placení není osvobozen, nezaplatí zálohu na další vedení exekuce. Dle odhadů prezentovaných na jednáních má tento mechanismus ambici zapříčinit zastavení až milionu exekucí běžících více než šest let, které naplňují výše uvedené podmínky již během prvních měsíců od začátku své účinnosti.²⁰

¹⁶ Usnesení ze dne 6. 2. 2014, sp. zn. I. ÚS 3271/13.

¹⁷ Se zanedbatelnými daňovými a účetními konsekvencemi.

¹⁸ Usnesení ze dne 6. 2. 2014, sp. zn. I. ÚS 3271/13.

¹⁹ Otázku nepřiznání nákladů exekuce soudem v případě nemajetnosti povinného řešil Ústavní soud v nálezu sp. zn. I. ÚS 290/05 ze dne 23. února 2006. Došel tedy k závěru, že je třeba náklady přiznat.

²⁰ Například <https://cesky.radio.cz/nejvetsi-zmena-exekuci-za-20-let-nejdriv-splatka-jistiny-pak-uroky-bezvysledne-8722472>

Tento institut nazývaný zastavování marných exekucí se ovšem zdá být problematický z důvodu absence kompenzace nákladů exekutora, respektive zániku nákladů exekuce po zastavení exekuce podle § 55 odst. 7, 8, 10 a 11 e. ř., a to v rozporu s ústavním pořádkem České republiky. Rovněž absentuje lhůta, ve které mají exekutoři zastavování činit. Podrobení snížení či neposkytnutí peněžní kompenzace exekutorům za zastavení marné exekuce zasahuje do ústavně zaručených práv exekutora. Zejména se jedná o čl. 1 Ústavy, čl. 2 odst. 2, čl. 4 a čl. 11 ve spojení s článkem 26 odst. 1 Listiny.

3.1 Povinné zastavování exekucí a náklady exekuce

Od 1. 1. 2023 mají nově exekutoři povinnost zastavovat dlouholeté marné exekuce tam, kde oprávněný nevyjádřil nesouhlas s jejím zastavením, nesložil zálohu na její pokračování nebo oprávněný složil první a druhou zálohu na pokračování exekuce a následně uplynula doba 12 let exekuce bez vymožení plnění (§ 55 odst. 7 až 11 e. ř.). Přitom však § 55 odst. 13 e. ř. přiznává exekutorovi náklady zastavené exekuce ve výši minimální odměny a paušální náhrady hotových výdajů + DPH, tj. 7865 Kč u exekucí zahájených do 31. 3. 2017, což jsou v první vlně exekucí běžících déle než šest let všechny. Zánik práva (nároku) na tuto částku nejenže není přesně časově vymezen, ale není ani kompenzován či obdobně zohledněn. Vystává proto otázka, zda a na jakou výši odměny a náhrady za hotové výdaje, za ztrátu času a doručení písemností mají exekutoři nárok a zda bylo úmyslem zákonodárce (či opomenutím) žádné prostředky exekutorům v takovém případě nepřiznat a zda se nejedná o zásah do některého z práv garantovaných ústavou.

Je nezbytné odpovědět na otázku, jaký osud má mít nárok exekutora na náklady exekuce, a zda je možné interpretací dovodit, kdo je má v případech postupu podle novelizovaného § 55 e. ř. hradit. Ustanovení § 55 odst. 13 e. ř. totiž přímo nestanoví, komu mají být náklady exekuce k placení uloženy. Nákladům exekuce se věnuje § 89 e. ř., podle kterého náklady exekuce hradí ten, kdo je zavinil. V případě zastavení exekuce pro nemajetnost povinného hradí paušálně určené či účelně vynaložené výdaje exekutorovi oprávněný (§ 89 věta druhá e. ř.): „V případě zastavení exekuce pro nemajetnost povinného hradí paušálně určené či účelně vynaložené výdaje exekutorovi oprávněný.“

Nové odstavce § 55 e. ř. ovšem vznikaly v době, kdy byl § 89 e. ř. již ustálenou a judikovanou součástí právního řádu, a je proto namístě zkoumat aplikovatelnost tohoto ustanovení.

Existence nároku exekutora na kompenzaci za výkon jeho činnosti byla z judikatury Ústavního soudu dovozena

v předchozích kapitolách. Výši této kompenzace byla věnována analýza za využití testu racionality. V následující kapitole bude navázáno na předpoklad, pokud musí být náklady exekuce v nějaké výši exekutorovi uhrazeny, kdo by měl tuto povinnost nést.

3.2 Varianta oprávněný

První z osob zúčastněných na procesu exekuce, která bude z ústavněprávního pohledu analyzována, je oprávněný. Otázku hrazení nákladů nemajetné exekuce oprávněným podle § 89 věty druhé e. ř. Ústavní soud ve svých rozhodnutích převážně vylučuje, jak tomu je například v nálezu ze dne 16. 12. 2010, sp. zn. I. ÚS 1413/10:

„V obecné rovině pak Ústavní soud např. v nálezu sp. zn. IV. ÚS 1903/07 – jak ostatně správně připomíná i stěžovatel – zformuloval obecnou zásadu, dle níž jen v situaci, kdy k objektivní skutkové okolnosti zastavení exekuce z důvodů nedostatku majetku povinného přistoupí i konkretizované okolnosti subjektivní povahy (procesní zavinění oprávněného), může být uložena povinnost náhrady nákladů řízení oprávněnému; procesní zavinění oprávněného nelze ale bez dalšího založit pouze na jeho dispozičním úkonu – návrhu na nařízení exekuce. Tyto právé uvedené teze jsou ostatně plně v souladu i se zamítavým plenárním nálezem Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 16/08 ze dne 29. září 2010 (N 203/58 SbNU; 310/2010 Sb.), kde se Ústavní soud problematikou § 89 exekučního řádu znovu zabýval.“

Ústavní soud tímto rozhodnutím opakuje v dřívějších nálezech uváděnou zásadu, dle které lze oprávněnému přičítat náklady zastavení exekuce z důvodu nedostatku majetku povinného pouze v případě jeho přičinění, které musí mít určitou míru intenzity, a nelze zakládat zavinění oprávněného pouze na dispozičním úkonu spočívajícím v návrhu na nařízení exekuce.

K otázce hrazení nákladů oprávněným se dále vyjadřuje ve výše citovaném nálezu sp. zn. I. ÚS 1413/10:

„Ústavní soud dovodil – jak argumentuje stěžovatel – že uložení náhrady nákladů exekučního řízení oprávněnému v případě zastavení exekuce z důvodu nemajetnosti povinného je namístě pouze tehdy, pokud oprávněný zanedbá při podání návrhu na nařízení exekuce procesní opatrnost, tedy jestliže podá návrh na nařízení exekuce v situaci, kdy mu mohlo být zřejmé, že ani cestou exekuce zjevně nelze dosáhnout úspěchu. Jedná se tedy vždy o případy, kdy má oprávněný nějaké relevantní informace o majetkových poměrech povinného.“

Ústavní soud tak dlouhodobě judikuje přístup, podle kterého je povinnost oprávněného hradit náklady exekuce odvislá od posouzení míry jeho zavinění na zastavení exekuce. V případě založeném novelou exekučního řádu zákonem č. 286/2021 Sb. zavinění oprávněného

zakládající povinnost hradit náklady exekučního řízení zpravidla absentuje. Jen podání exekučního návrhu zavinení oprávněného dle ustálené judikatury Ústavního soudu nezakládá. Lze ovšem s určitou pravděpodobností předpokládat, že Ústavní soud konstatuje, že zastavení podle § 55 odst. 7 až 11 e. ř. není zastavením exekuce pro nemajetnost, neboť tuto nemajetnost nekonstatoval exekutor, nýbrž ji definoval ve výše uvedené novelizaci stát ex lege. Zavinení oprávněného v takových případech nelze předpokládat, respektive pokud by oprávněný podal návrh v situaci, kdy bylo zřejmé, že cestou exekuce nedosáhne úspěchu, měl by již před účinností diskutované novely povinnost hradit náklady exekučního řízení.

3.3 Varianta povinný

Podle relevantní argumentace Ústavního soudu (například nálezy sp. zn. IV. ÚS 191/18 ze dne 28. 5. 2019) hradí náklady exekuce zastavené pro nemajetnost povinného právě nemajetný povinný. Skutečnost, že povinný je (toho času) nemajetný, sama o sobě není důvodem jeho zvláštní ochrany odůvodňující nepřiznání nákladů exekutorovi; procesní zavinení povinného se předpokládá:

„Při zohlednění všech těchto aspektů a ve snaze dospět k racionálnímu vyřešení nákladových poměrů v případě zastavení exekuce pro nemajetnost dlužníka dospěl Ústavní soud k závěru, že právní názor vyjádřený v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 16/08 najde uplatnění rovněž na vztah mezi soudním exekutorem a povinným, tj. že i v tomto případě je třeba posuzovat, zda povinný, procesně zavínil zastavení exekuce, a v kladném případě mu uložit povinnost k náhradě jejích nákladů. Skutečnost, že povinný je (toho času) nemajetný, sama o sobě není dle názoru Ústavního soudu důvodem jeho zvláštní ochrany, a to na úkor soudního exekutora, jemuž by v principu právo na náhradu nákladů exekuce nemělo být nepřiznáváno (a to jako důsledek, rizika podnikání) spíše jen výjimečně, jmenovitě pak tam, kde nelze procesní zavinení na zastavení exekuce přičítat ani povinnému, ani oprávněnému; v takových případech však není vyloučeno v jeho prospěch (i v režimu shora předznamenáném nálezem Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 16/08) užít druhou větu ustanovení § 89 e. ř., a oprávněnému stanovit povinnost uhradit soudnímu exekutorovi (alespoň) účelně vynaložené výdaje... povinností krajského soudu bylo nejen zjistit nemajetnost povinného, nýbrž zabývat se i otázkou, zda povinný z procesního hlediska zastavení exekuce nezavínil, k čemuž nutno dodat, že taková situace v případě daného důvodu zastavení (tj. nemajetnosti povinného) nastane zcela výjimečně.“

Z výše uvedeného nálezu lze dovodit několik zásadních poznatků. Prvním je otázka samotného nároku exekutora v situaci, kdy je exekuce bezvýsledná, respektive povinný nemá majetek, ze kterého by mohly být získány prostředky pro exekutora či oprávněného, tedy:

- a) nemajetnost povinného nemá jít na úkor exekutora,
- b) nepřiznání práva na náhradu nákladů exekutora by

mělo proběhnout pouze ve výjimečných případech, což s největší pravděpodobností není případ více než milionu takto zastavených exekucí a

- c) Ústavní soud zakotvuje princip, že náklady exekuce mají být hrazeny tím, kdo procesně zavínil takové zastavení exekuce; kým má být tedy hrazeno, pokud toto zavinení nezpůsobil oprávněný ani povinný?

Je otázkou, zda se jedná o případ, kdy by náhrada nákladů exekutorovi neměla být přiznávána, což by ovšem v daném případě bylo v rozporu s body a), b) i první částí bodu c).

3.4 Varianta stát

Aplikace dřívější argumentace k zastavování exekucí Ústavního soudu v otázce zastavování marných exekucí po 6 letech zakotvené v § 55 odst. 7 až 11 e. ř. novelou exekučního řádu uskutečněnou zákonem č. 286/2021 Sb. vede tedy k těmto výsledkům: a) někdo jiný než exekutor by měl náklady exekutora uhradit, b) tyto náklady by neměly být exekutorovi přiznány jen ve výjimečných případech a c) hradit tyto náklady má ten, kdo zastavení z důvodu nedostatečného majetku dlužníka způsobil.²¹

Není přitom pochyb, že zastavení dle § 55 odst. 7 až 11 e. ř. způsobil zákonodárce přijetím této úpravy s nepravou retroaktivitou, respektive toto zastavení bylo zapříčiněno legislativní aktivitou státu. Zákonodárná moc však je při své legislativní činnosti ve zcela odlišné pozici než povinný či oprávněný, u kterých Ústavní soud posuzoval podíl na zavinení zastavení exekuce. Přijetí zákona tak lze jen stěží vnímat jako zavinení zastavení exekuce ve smyslu výše citovaných rozhodnutí Ústavního soudu. V analyzované situaci však existuje prokazatelně nárok na kompenzaci nákladů exekuce (do určité míry) a je třeba identifikovat subjekt, který má tuto kompenzaci uhradit. Situaci lze vnímat i opačně – tedy, který subjekt by tedy nejméně neměl tyto náklady hradit. Na otázku, kdo by tedy měl náklady hradit, by proto měla znít odpověď, že s největší pravděpodobností stát, neboť sice zastavení z důvodu nedostatečného majetku dlužníka nezpůsobil v intencích uvedené judikatury Ústavního soudu, avšak ustanovení o zániku vzniklých nákladů exekutora lze považovat v souvislosti v tomto textu uváděných okolností za zásah do majetku v rozporu s Ústavou.

²¹ Lze argumentovat tím, že dlužník se může i po 6 letech, například za 10 či 20 let „rozplazit“ z důvodu získání starobního důchodu. To, aby byl dlužník v exekuci, však není dle autora sociálně společensko ekonomicky racionálním východiskem.

Tento závěr lze dovodit ze skutečnosti, že § 55 odst. 13 e. ř. náklady exekuce exekutorovi přiznává, a to dokonce v konkrétní výši. Na analyzovanou situaci lze nahlížet i z jiného úhlu pohledu, a to dle intenzity zásahu do ústavních práv, respektive poměřováním újmy na základních právech jednotlivých subjektů. Proč by měl odměnu exekutora hradit oprávněný, který nenese relevantní podíl odpovědnosti na vzniku řešené situace, tedy nezanedbal procesní opatrnost a pouze využil svého práva poskytnutého mu platnou a účinnou právní úpravou? Pokud by byla stanovena povinnost oprávněného hradit tyto náklady nad judikovaný rámec, jednalo by se o zásah do jeho základních práv. I Evropská úmluva zakotvuje garance v čl. 1 dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, dle které nikdo nemůže být zbaven svého majetku s výjimkou veřejného zájmu a za podmínek stanovených zákonem a obecnými zásadami mezinárodního práva. Povinnost oprávněného uhradit náklady exekuce exekutora by byla bezesporu ve veřejném zájmu, nicméně by se jednalo zřejmě o postup v rozporu s judikaturou Ústavního soudu a v rozporu se zákonem, případně by situace musela být řešena za využití retroaktivity.

Pokud pro identifikaci subjektu, který by měl náklady exekuce hradit, využijeme nástrojů zásady proporcionality, je zapotřebí nejprve zjistit, zda lze tímto postupem, tedy povinností oprávněného zaplatit náklady exekutora, způsobit naplnit účel, tedy to, aby exekutor dostal své náklady zaplacené. Pokud by měl povinnost uhradit náklady exekuce povinný, bylo by možné dovodit, že by byl naplněn uvedený účel, byť v případě nemajetných povinných v poněkud hypotetické rovině. V případě, kdy by náklady exekutora hradil stát, by účelu bylo dosaženo rovněž.

Druhou zásadou při aplikaci principu proporcionality je naplnění principu potřebnosti, tedy volba takového z možných řešení, respektive prostředku řešení, který je nejšetrnější ve vztahu k dotčeným základním právům a svobodám. Být konkrétní situace povinných a oprávněných mohou být různé a povinný může být ekonomicky silnější než oprávněný, dlouhodobá praxe ukazuje, že ekonomicky silnější stranou bývá oprávněný. Zásah do práva vlastnit majetek tak bezesporu citelněji a intenzivněji dopadne na povinného než na oprávněného, byť vlastnické právo všech vlastníků požívá stejného obsahu a ochrany. Nad to je zasaženo do vlastnického práva oprávněného již samotným zastavením marné exekuce. V tomto kontextu se jeví jako prostředkem, který zasáhne do základních práv a svobod nejméně, cesta, kdy náklady exekuce hradí stát, jakkoli je zřejmé, že toto řešení nelze aplikovat ve všech obdobných situacích univerzálně. Tato možnost rovněž odpovídá Ústavním soudem deklarovanému principu, že ten, kdo má největší podíl na zastavení exekuce (pro nemajetnost), má být tím, kdo hradí náklady exekutora.

Další variantou je nepřiznání nákladů exekutorovi vůbec, což bylo posouzeno výše. V tomto kontextu lze konstatovat rozpor takového zásahu do práva exekutora na odměnu za práci, jenž vyplývá z § 3 odst. 1 e. ř. zakotvujícího zásadu úplatnosti jeho činnosti a z čl. 11 Ústavy.

Třetí složkou testu proporcionality je aplikace principu testu proporcionality v užším slova smyslu, tedy „... zda při zohlednění podstaty a smyslu dotčeného základního práva (čl. 4 odst. 4 Listiny) převáží zájem na dosažení sledovaného cíle, resp. podle kterého újma na základním právu nesmí být nepřiměřená ve vztahu k zamýšlenému cíli, tj. opatření omezující základní lidská práva a svobody nesmějí, jde-li o kolizi základního práva či svobody s veřejným zájmem, svými negativními důsledky přesahovat pozitiva, která představují veřejný zájem na těchto opatřeních“.²²

V tomto případě je porovnáván zásah do majetkového práva státu, oprávněného a povinného vzájemně, a následně i zásah do majetku exekutora. V tomto případě je nezbytné do jisté míry zobecnit jednotlivé skupiny osob pod uvedenými pojmy, neboť nelze dost dobře provést úvahu nad zásahem do práv každého jednotlivého povinného, oprávněného nebo exekutora. Jak bylo výše uvedeno, v případě zastavování marných exekucí, kde nebylo nic vymoženo v posledních šesti letech, nelze předpokládat, že mezi povinnými bude množství ekonomicky silných subjektů, byť se Ústavní soud v této věci vyjádřil ve výše citovaném nálezu sp. zn. IV. ÚS 191/18: „Skutečnost, že povinný je (toho času) nemajetný, sama o sobě není dle názoru Ústavního soudu důvodem jeho zvláštní ochrany, a to na úkor soudního exekutora, jemuž by v principu právo na náhradu nákladů exekuce nemělo být nepřiznááno.“ Lze tedy předpokládat, že faktický dopad na povinného by byl značně tíživý a celkový efekt neúčelný. Pokud je povinný nemajetný, není účelné ho zatěžovat další povinností platit, když jsou ke zvážení další alternativy. Následující alternativou je situace, kdy náklady exekutora hradí oprávněný, který jak bylo výše uvedeno, nemá relevantní podíl na zavinění řešené situace. Exekuce jeho pohledávky je nadto zastavením marných pohledávek skončena. Zásah do jeho majetkových práv garantovaných čl. 11 Listiny tím, že ještě nad to bude muset uhradit náklady exekuce, je dvojitým zásahem do majetkového práva v rámci aplikace institutu. Stát není subjektem, který by byl přímým aktérem exekučního řízení, nýbrž prostřednictvím legislativní aktivity způsobil zastavení exekuce, byť jednal plně v rámci svých suverénních legislativních možností. Zásah do majetkových práv oprávněného garantovaných čl. 11 listiny je představován jednak povinností složit zálohu na další vedení exekuce a nesložil-li ji nebo zálohu složil a následně uplyne již maximální doba 12 let, bude exekuce zastavena. To pro oprávněného znamená jak ztrátu pořadí například při

²² Nález Ústavního soudu ze dne 12. 2. 2019, sp. zn. Pl. ÚS 21/17, bod 50.

souběhu exekucí srážkami ze mzdy, ale také povinnost složit další zálohu na začátku exekuce, rozhodne-li se zahájit novou exekuci.

Povinnost oprávněného uhradit náklady exekuce by pak byla dvojitým zásahem do majetkového práva v rámci aplikace jednoho institutu.

4. Moderace konkrétní výše nákladů exekutora

V posledních letech bylo přijato několik specifických právních institutů a úprav, které směřovaly ke snížení počtu osob v exekucích a snížení počtu exekucí, které mají dlužníci čelící vícečetným exekucím. S těmito mimořádnými úpravami byla spojena i různá řešení hrazení nákladů exekuce. V citovaném Milostivém létě se jednalo o 750 Kč a v druhém kole 1500 Kč, za ukončení tzv. bagatelních exekucí byla určena exekutorovi náhrada za úkony spojené se zastavením 1050 Kč (částky uvedeny bez DPH). Z důvodové zprávy k Milostivému létu lze ke konstrukci náhrady citovat:

„Je přitom nesporné, že stát může – z důvodu veřejného zájmu, resp. ochrany veřejných statků a v posledku zejména z důvodu materiálního naplnění lidských práv – omezit či anulovat práva věřitelů vůči dlužníkům. Typickým příkladem je oddlužení fyzických osob, kdy se umožňuje – na rozdíl od konkursu, kdy pohledávky věřitelů přetrvávají – zánik pohledávek přihlášených věřitelů zčásti (zásadně přesahující 30 %) či zcela (v případě nepřihlášených věřitelů), a to dokonce i v situaci, kdy s takovým zánikem nesouhlasí...“

Přičemž detailněji byla náhrada nákladů exekutora a její složky popsány v důvodové zprávě k Milostivému létu II:

„Nově se stanoví, že paušální náhrada nákladů exekuce bude činit 1 500 Kč a bude nahrazovat náklady exekuce podle § 87 odst. 1 ex. Ř., tedy odměnu soudního exekutora, náhradu paušálně určených či účelně vynaložených hotových výdajů, náhradu za ztrátu času při exekuci, náhradu za doručení písemností, odměnu a náhradu nákladů správce obchodního závodu a správce nemovité věci... Ke zvýšení částky nákladů exekuce došlo zejména z toho důvodu, že nová právní úprava přináší soudním exekutorům při postupu v rámci tzv. milostivého léta novou povinnost – sdělení výše částky, která má být v rámci tzv. milostivého léta doplacena, nebo sdělení skutečnosti, že částky postačující k zastavení exekuce již byly před 1. zářím 2022 vymoženy. Pro splnění této povinnosti se soudním exekutorům stanoví lhůta. Další důvod pro zvýšení uvedené částky spočívá v tom, že jsou do ní zahrnuty všechny položky nákladů exekuce, nikoliv pouze odměna a hotové výdaje soudního exekutora, jak je tomu v platné právní úpravě.“

Za povšimnutí stojí, že takto paušalizovaná výše náhrady nákladů exekuce byla přijata bez hlubšího a komplexnějšího odůvodnění.

Ústavní soud se k moderaci výše odměny exekutora vyjadřoval v historii již mnohokrát, zpravidla se přitom jednalo o její snížení. K výši vymoženého plnění a odměně exekutora uvádí například v Pl. ÚS 8/06 ze dne 1. 3. 2007:

„Za ekvivalent odpovídající vynaloženému úsilí exekutora lze proto považovat odměnu ve sníženém rozsahu, což je v souladu též s principem proporcionality poměřujícím přiměřenost zásahu do majetku povinného za účelem ochrany majetku oprávněného (vymožení jeho pohledávky). Ústavní soud uzavírá, že ústavně konformní úprava odměn exekutora by neměla vycházet z přímé závislosti odměny na výši vymoženého plnění, ale odrážet složitost, odpovědnost a namáhavost exekuční činnosti podle jednotlivých druhů a způsobů výkonu exekuce. Do přijetí takové právní úpravy bude na obecných soudech, aby při rozhodování o odměně exekutora interpretovaly „výši exekutorem vymoženého plnění“ v souladu s naznačenými principy.“

V tomto rozhodnutí Ústavní soud deklaruje, že výše odměny exekutora, respektive její případné snížení, nemá být závislé na výši vymožené částky, což je ovšem prolomeno odstupňováním odměny ve vyhlášce Ministerstva spravedlnosti.²³ Ústavní soud rovněž dlouhodobě ve svých rozhodnutích deklaroval, že snížení odměny je namístě zejména v případě dobrovolného plnění povinného ve stanoveném čase.

Ústavní soud však rovněž ve svých usneseních popisuje exekutora jako podnikatele ve speciálním postavení. Na jednu stranu má specifické pravomoci a možnosti oproti většině ostatních podnikatelů, ty jsou ale vyváženy podnikatelským rizikem ekonomického neúspěchu, jak popisuje v několika nálezech:

„Ústavní soud v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 14/17 ze dne 14. 8. 2018 (č. 200/2018 Sb.; N 134/90 SbNU 205) zdůraznil, že ačkoliv ze základního práva podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost neplyne právo na zisk, stát je povinen vytvářet takové podmínky, které umožní jednotlivcům usilovat o jeho dosažení. Tento závěr se v plné míře uplatní i ve specifických poměrech podnikání v oblasti exekučního vymáhání. Soudní exekutor jako podnikatel má z úspěšného provedení exekuce zisk (odměnu), ale současně nese i riziko spočívající v tom, že majetek povinného nebude dostatečovat k uspokojení oprávněného ani nákladů exekuce. Osoba zapsaná do seznamu exekutorů svým návrhem na zápis

²³ Vyhláška č. 330/2001 Sb., vyhláška Ministerstva spravedlnosti o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem.

a provedením zápisu do seznamu dala souhlas s prováděním činnosti soudního exekutora a s tím spojenými riziky, k nimž náleží i to, že ne ve všech případech dosáhne soudní exekutor uspokojení všech svých nároků. Rizika podstupovaná v souvislosti s výkonem určité profese, včetně rizika neuhrazení odměny za odvedenou práci, jsou vyvažována výhodami souvisejícími s touto profesí (viz body 48 a 64 citovaného nálezu). Jinak řečeno, soudní exekutor si může v některých případech přijít ke „snazšímu“ výdělku, v jiných se však může potázat s nepořízenou. Jisté vyvážení těchto dvou pomyslných pólů ztělesňuje i rozložení způsobu odměňování podle povahy vymáhané povinnosti v exekutorském tarifu... Případná další korekce odměny stanovené podle tohoto ustanovení exekutorského tarifu ze strany exekučního soudu, založená judikaturou, nalezne své uplatnění jen ve zcela výjimečných případech, hodných zvláštního zřetele. Vesměs půjde toliko o případy, kdy odměna soudního exekutora, byť i ve snížené sazbě dle § 11 odst. 1 exekutorského tarifu, nadále představuje pro povinného nepřiměřený postih, popřípadě kdy se soudní exekutor dopustí významnějšího pochybení při provádění exekuce. Exekuční soud je v takovém případě k námitkám povinného povinen ozřejmit, které konkrétní výjimečné okolnosti zavádějí důvod k mimořádnému (sekundárnímu) snížení odměny soudního exekutora a jaký je jejich dopad na povinného. Rozhodně nepůjde o běžnou situaci, kdy povinný sice „dobrovolně“ splní vymáhanou povinnost ve lhůtě dle § 46 odst. 6 exekučního řádu, avšak již pod tíhou v mezidobí vydaných exekučních příkazů, jimiž byl zajištěn jeho majetek a omezeno nakládání s ním“.²⁴

Pravidla pro určení výše odměny a náhrad exekutora jsou stanovena v okamžik jeho pověření a tentýž okamžik vzniká exekutorovi nárok na tyto náklady, a to zejména na odměnu. Nicméně mechanismy zajišťující snížení odměny a dalších nákladů existují v rámci standardního postupu a uplatnily se úspěšně i při mimořádných právních úpravách, kterými byly například novelizace nazvané Milostivé léto nebo zastavování tzv. bagatelních exekucí. Za povšimnutí však stojí navýšení kompenzace nákladů v rámci Milostivého léta 2 o 100 %, tj. o částku 750 Kč za rozšíření agendy o nově přidanou povinnost „sdělení výše částky, která má být v rámci tzv. milostivého léta doplacena, nebo sdělení skutečnosti, že částky postačující k zastavení exekuce již byly před 1. zářím 2022 vymoženy“. Je však třeba mít na zřeteli typové rozdíly v rozsahu mezi úkony exekutora v Milostivém létě (vyčíslení a zastavení exekuce) a administrativě odlišné zastavování marných exekucí v režimu 6+3+3.²⁵ Na druhou stranu se

v případě Milostivého léta jednalo ze strany exekutorů o zpracovávání a reakce na velmi různorodé podněty z řad nejen povinných, kteří zpravidla vykazovali minimální právní povědomí, a v druhém Milostivém létě pak dokonce svázání lhůtou pro odpověď. Nelze proto argumentovat zásadně zvýšenou náročností v komparaci s úkony spojenými s Milostivým létem. Je namístě opět připomenout výše uvedený test racionality, který Ústavní soud popsal v usnesení ze dne 6. 2. 2014, sp. zn. I. ÚS 3271/13, ze kterého lze do jisté míry odvodit, že zánik veškeré odměny exekutora stejně tak jako její přiznání v plné výši jsou dvě krajní, zjevně nerozumná řešení.

Závěr

Lze konstatovat, že Ústavní soud ve svých rozhodnutích ustáleně a dlouhodobě deklaruje nárok exekutora na odměnu a náhradu hotových výdajů a případně dalších náhrad. Zánik těchto nároků tak, jak je popsán v novele exekučního řádu mající za cíl zastavování marných exekucí od 1. 1. 2023, lze proto považovat za spíše v rozporu s Ústavou, zejména s jejím čl. 11. V daném případě je však zřejmé, že stejně tak jako nelze racionálně přijmout ideu absolutního zániku odměny a náhrady hotových výdajů, je nezbytné rovněž odmítnout přiznání plné výše těchto složek příjmů exekutora. U dlužníků, kteří nebyli schopni splatit v posledních 6 letech nic z exekučně vymáhané částky, lze s velkou pravděpodobností předpokládat, že se nachází ve stavu úpadku. S největší pravděpodobností by proto pohledávka exekutora nebyla zaplacená v dohledné době nebo by pohledávky exekutora byly přihlášeny do insolvenčního řízení dlužníka a byl by zaplacen jejich zlomek. Jak bylo výše uvedeno, nelze opomenout, že se jedná o povinného v takové finanční kondici, že nebyl absolutně schopen své dluhy splácet více než 6 let, podíl splacených pohledávek v řešení úpadku oddlužením by tak mohl být výrazně pod průměrnou výší splacených pohledávek v oddlužení. Je proto na zákonodárci, aby zvážil tyto aspekty při úvahách o stanovení výše paušální náhrady nákladů exekuce.

²⁴ Nález Ústavního soudu ze dne 25. 1. 2022, sp. zn. I.ÚS 2353/21.

²⁵ V souvislosti s povinným zastavováním exekuce dle § 55 odst. 7 až 13 je nutno definovat počet úkonů, které má exekutor vykonat dříve, než k zastavení exekuce přistoupí, přičemž aktivita nevychází od dlužníka, ale od exekutora (studium spisu, počítání lhůt podle § 55 odst. 7 a 11, počítání vyloučených dob podle § 55 odst. 12, výzva oprávněnému podle § 55 odst. 8, zajištění exekučního titulu

nebo žaloby za účelem ověření, zda je oprávněný zproštěn od povinnosti složit zálohu dle § 55 odst. 9, výzva ke složení zálohy podle § 55 odst. 8 a 11, rozhodování o návrhu na zproštění od povinnosti složit zálohu podle § 55 odst. 10, vydání usnesení o zastavení exekuce podle § 55 odst. 8 a 11 nebo přijetí zálohy a zápis údajů v rejstříku exekucí, v případě zastavení exekuce pak zrušení exekučních příkazů, jejich doručení a vyznačení právní moci, výmaz údajů z CEE).

JEDNOTNÉ ŘEŠENÍ CENTRÁLNÍ DESKY SI EXEKUTOŘI POCHVALUJÍ

Text:

Mgr. Olga Černá

Project Manager | Exekutorská komora ČR

Jaké přínosy nejčastěji zmiňují exekutorské úřady, které již používají oba moduly Centrální desky? Především zjednodušení správy na sjednocené softwarové platformě a v neposlední řadě finanční úsporu oproti externímu řešení.

Centrální desku (www.centralnideska.cz) provozuje Exekutorská komora. Deska obsahuje dva moduly – povinnou Centrální úřední desku, která slouží k doručování podle § 56a a § 56b ex. ř., a volitelnou Lokální úřední desku exekutora. Volitelný modul Lokální desky je určený všem soudním exekutorům. Ti ji mohou, stejně jako celou Centrální desku, využívat pro své potřeby naprosto zdarma. Stačí jen ověření u dodavatele softwaru, že ji zpřístupnil a napojil na informační systém kanceláře. Využitím Centrální desky šetří soudní exekutoři na poplatcích třetím stranám.

Šetří čas i peníze

Centrální deska představuje jednotné řešení pro automatizované vyvěšování písemností jak na Centrální úřední desce (§ 125a ex. ř.), na které bylo k letošnímu březnu vyvěšeno již 218 699 dokumentů, tak na Lokální desce soudního exekutora, která je veřejnosti k nahlížení v sídle jeho úřadu a musí být zpřístupněna také způsobem umožňujícím dálkový přístup.

„Lokální úřední desku jsme vyvíjeli společně s Centrální úřední deskou tak, abychom soudním exekutorům mohli nabídnout komplexní, jednotné a moderní řešení pro automatizované vyvěšování písemností na obou typech úředních desek ve všech případech stanovených zákonem. Splňuje tedy veškeré zákonné požadavky,“ vysvětluje její přínos Mgr. Tomáš Tunkl, předseda IT komise EK ČR.

Exekutorská komora vyvinula toto řešení exkluzivně pouze pro soudní exekutory a nabízí ho jejich úřadům bez jakýchkoliv poplatků, na rozdíl od komerčních produktů třetích stran nabízejících služby elektronické desky. Snadný přístup pro soudní exekutory a jejich zaměstnance potvrzuje i ředitel divize společnosti AURA Michal Tyl: *„Napojení na Lokální úřední desku máme implementované do verze, která je nyní postupně uvolňována pro úřady.*

Předpokládáme, že do jednoho měsíce ji budou moci úřady naplno používat.“ A přidává se i společnost AVE Soft v zastoupení Jana Tkáče, kteří počítají se spuštěním pilotního provozu v letních měsících.

Výhody Lokální desky

Centrální deska oběma svými moduly plně nahrazuje jednotlivé úřední desky soudních exekutorů. Slouží navíc i k povinnému vyvěšování výzev podle § 56a a § 56b ex. ř. Pokud má exekutor podle zákona povinnost vyvěšovat tyto výzvy, je nasnadě spojit příjemné s užitečným a vyvěšovat zde i ostatní písemnosti, které musí být vyvěšeny způsobem umožňujícím dálkový přístup. Vše je zde tak na jednom místě. *„Uvítala jsem alespoň v rámci vyvěšování písemností možnost sjednotit vše do jedné platformy, protože jsme nuceni komunikovat a spolupracovat s mnoha různými systémy,“* říká Mgr. Kateřina Skoupá z Exekutorského úřadu Brno-venkov.

Z hlediska bezpečnosti a i technického řešení dosahují obě desky všem zákonným požadavkům i nejnovějším standardům. Pracují bez zásahu do vyvěšovaného souboru a bez porušení integrity vyvěšovaného dokumentu. *„Unifikovaná řešení, zpracovaná na půdě Komory, se snažím využívat dlouhodobě. Práce s deskou je ve srovnání s naší předchozí jednoduchá a intuitivní, deska je přehledná a snadno obsluhovatelná,“* dodává Mgr. Skoupá.

Díky spojení obou desek do jedné platformy mizí závislost na externích dodavatelích a snižují se náklady na vývoj a udržování vlastních in-house řešení. *„Potvrzení o doručení pomocí Lokální úřední desky obsahuje i elektronickou pečeť, což vede k průkaznému doložení doby vyvěšení doručovaných písemností,“* kvituje její užívání Mgr. Jan Jindra, LL.M., z Exekutorského úřadu Semily. *„Byť Lokální desku využívám poměrně krátce, nemám vůči jejímu provozu žádné zásadní výhrady či připomínky,“* dodává.

Neváhejte se na nás obrátit s jakýmkoliv dotazem.

PORTÁL DRAŽEB

e-mail: helpdesk@portaldrazeb.cz

tel.: 211 155 321

www.portaldrazeb.cz

NAŘÍZENÍ PŘEDBĚŽNÉHO OPATŘENÍ PO PRÁVNÍ MOCI EXEKUČNÍHO TITULU

Text:

JUDr. Miroslav Sedláček, Ph.D., LL.M.

Právnická fakulta Univerzity Karlovy

Text:

JUDr. David Kapitán

Okresní soud v Děčíně

Předběžné opatření představuje svébytný prostředek zajištění ochrany subjektivního práva tam, kde na to obvyklá cesta přes civilní soudní řízení svými postupy nestačí (zejména pro nedostatek rychlosti).¹ Zajistit tímto způsobem ochranu práva však lze jen prozatímně, s časovým omezením trvání předběžného opatření, aniž by o právu bylo meritorně rozhodnuto.

Konkurující prostředky ochrany práva

Domnívat¹ se, že zahájení vykonávacího (exekučního) řízení či již jeho vedení automaticky vylučuje možnost důvodně žádat vydání předběžného opatření, by bylo mylné. Samozřejmě, že potenciálně konkurující exekuční řízení bude zpravidla (v důsledku *subsidiarity* opatření předběžné ochrany) vylučovat možnost ochrany pomocí předběžného opatření tam, kde exekuční řízení dovoluje dobrat se ochrany plné (tj. dosáhnout sledovaného cíle).² Ve svém příspěvku proto zaměřujeme pozornost na otázku možného nařízení předběžného opatření po pravomocném skončení nalézacího řízení, tedy po právní moci exekučního titulu. V praxi totiž vystávají nebezpečí,³ kterým je přes existenci exekučního titulu nutno čelit návrhem na vydání předběžného opatření.⁴

Předběžné opatření obecně

Předběžné opatření upravuje vztahy do *budoucná, předběžně a dočasně*. Jeho smyslem je prozatímní úprava poměrů mezi účastníky v době, kdy ještě nebylo zahájeno řízení ve věci samé (§ 74 a násl. o. s. ř.⁵), popřípadě kdy ve věci samé soud dosud nerozhodl (§ 102 o. s. ř.).⁶ Předběžné opatření slouží také pro případ obavy, že by výkon soudního rozhodnutí byl ohrožen. To zásadně vyžaduje, aby navrhovateli svědčilo rozhodnutí, respektive listina, která je titulem pro výkon rozhodnutí (exekuci).⁷ Zároveň musí být prokázány skutečnosti, které odůvodňují obavu, že by výkon rozhodnutí byl ohrožen (především v důsledku chování dlužníka).⁸ V oblasti evropského procesního práva pak soud nesmí při úvaze o možném ohrožení výkonu rozhodnutí přihlížet ke státní příslušnosti účastníků řízení.⁹ Při nařizování předběžného

¹ HRNČIŘÍK, V. *Předběžná opatření v civilním řízení*. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 1.

² Tamtéž, s. 125.

³ Předběžné opatření slouží k „zajištění jistého nároku, ocitajícího se v nebezpečí“. Srov. HORA, V. *Soustava exekučního práva. Soudní řízení nesporné*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, s. 6.

⁴ Z historického pohledu dle § 378 zákona č. 79/1896 ř. z., o řízení exekučním a zajišťovacím (exekuční řád), platilo, že: „Nejen před zahájením rozepře, nýbrž i za ní a za exekučního řízení může soud k návrhu učiniti zatímní opatření, aby právo strany bylo zjištěno.“ Současně je třeba také upozornit na navazující § 219 a násl., zejména § 226 odst. 2 písm. d) zákona č. 142/1950 Sb., o řízení ve věcech občanskoprávních (občanský soudní řád), podle kterého se předběžné opatření z úřední povinnosti zruší, jestliže „oprávněný nabytí možnosti vést exekuci a do patnácti dnů od této doby nenavrhne její povolání“, což a *contrario* znamená, že se s předběžným opatření počítalo i v exekuci.

⁵ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen o. s. ř.).

⁶ K tomu srov. například usnesení Ústavního soudu ze dne 22. 3. 2007, sp. zn. III. ÚS 529/06, dle něhož: „Smyslem předběžného opatření je zatímní úprava poměrů účastníků (nikoliv s konečnou platností), přičemž musí být poskytnuta ochrana jak tomu, kdo o vydání předběžného opatření žádá, tak v rámci ústavních pravidel i tomu, vůči komu předběžné opatření směřuje (čl. 90 Ústavy). Současně platí, že ochrana toho, proti komu má navrhované předběžné opatření směřovat, však nemůže dosáhnout takové intenzity, aby prakticky znemožnilo ochranu oprávněných zájmů druhé strany.“

⁷ Nařízení předběžného opatření pro obavu, že by byl ohrožen výkon rozhodnutí, které dosud nebylo vydáno, a dosud neprobíhá ani řízení, v němž by mohlo být vydáno, je sice možné, ale představuje zcela výjimečné opatření odůvodněné mimořádnými okolnostmi případu.

⁸ DRÁPAL, L. In: DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád. I. § 1 až 200za. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 423.

⁹ Tamtéž.

opatření je zcela nepřipustné, aby soud zvýhodňoval účastníka, který je českým státním příslušníkem, na úkor jiných státních příslušníků.

Jedním z předpokladů pro vydání předběžného opatření je jeho přiměřenost a přímá souvislost s vytýkaným zásahem do práv navrhovatele. Současně musí být respektována ústavní pravidla ochrany i toho, vůči komu opatření směřuje (III. ÚS 394/01). Nelze vyhovět návrhu na vydání předběžného opatření směřujícímu k prozatímní úpravě poměrů účastníků, který sleduje zachování protiprávního stavu vzniklého jednáním samotného navrhovatele.¹⁰ Je třeba zkoumat, zda tvrzený soukromoprávní nárok vyplývá podle zákonných předpisů ze skutkových okolností navrhovatelem uvedených a osvědčených (předpokládajíce, že v následujícím sporu budou prokázány).¹¹ Předběžné opatření pak nelze využít, jestliže zákon upravuje jiný postup, kterým se navrhovatel může domoci prozatímní úpravy svých poměrů s odpůrcem (srov. návrh na odklad výkonu rozhodnutí nebo exekuce dle § 266 odst. 1 o. s. ř.).¹² Za takových okolností soud řízení o návrhu na nařízení předběžného opatření zastaví (§ 103, § 104 odst. 1 o. s. ř.).

Předběžné opatření může být vydáno i po skončení řízení (jestliže rozsudek alespoň zčásti vyzněl ve prospěch navrhovatele), nejpozději však do okamžiku, kdy by došlo k jeho zániku proto, že uplynulo 15 dní od vykonatelnosti rozsudku.¹³ Tedy i v rámci odvolacího řízení, nebo dokonce po právní moci rozhodnutí ve věci samé. Za takových okolností by však navrhovatel měl mimo jiné doložit, z jakého důvodu nelze ochrany rozsudkem stanovených poměrů dosáhnout přes zahájení *vykonávacího (exekučního) řízení*. Svoboda k tomu uvádí, že „*jestliže předběžné opatření má být vydáno během řízení o odvolání do meritorního rozhodnutí, je do předložení spisu odvolacímu soudu příslušným k rozhodnutí o návrhu na „předběžko“ soud prvního stupně, po předložení spisu o návrhu na vydání předběžného opatření rozhodne odvolací soud, protože nyní je to právě odvolací soud, kdo je povolán k rozhodnutí ve věci samé, a tedy i k posouzení, jestli jsou naplněny předpoklady pro vydání předběžného opatření, které s úvahou o opodstatněnosti předběžného opatření bezprostředně souvisejí.*“¹⁴

Vedle předběžných opatření vydaných jen na základě obecných ustanovení (§ 74 a násl. o. s. ř.) zákon upravuje také předběžná opatření zvláštní (srov. § 12 z. ř. s.¹⁵). Zákon o zvláštních řízeních soudních nestanoví speciální náležitosti pro nařízení předběžného opatření, proto nejde-li o předběžné opatření podle § 400 a násl. a podle § 452 a násl. z. ř. s., je třeba aplikovat § 74 odst. 1 o. s. ř. (co do předpokladů nařízení). Soud nařizuje předběžné opatření také ve věcech, o nichž probíhá nebo má podle rozhodčí smlouvy proběhnout rozhodčí řízení. Na návrh účastníka soud může předběžné opatření nařídit, ukáže-li se v průběhu rozhodčího řízení nebo i před jeho zahájením, že by mohl být ohrožen výkon rozhodčího nálezu (srov. § 22 zákona o rozhodčím řízení).¹⁶ Předběžné opatření lze nařídit i v insolvenčním řízení podle § 82 (může být například ustanoven předběžný správce) nebo v souladu s § 100 insolvenčního zákona (může být uložena povinnost složit do úschovy u soudu peněžitou částku na náhradu škody nebo jiné újmy, která byla způsobena věřiteli tím, kdo nesplnil povinnost podat řádně a včas insolvenční návrh). Předběžné opatření se použije rovněž pro výživné a zajištění úhrady některých nákladů neprovdané matce podle § 920 o. z.¹⁷, u něhož není potřeba prokazovat potřebu zatímní úpravy poměrů účastníků, protože naléhavost dané úpravy vyplývá přímo ze zákona. Ani se nepředpokládá, že by bylo potřeba následně rozhodovat ve věci samé.

Výkon rozhodnutí a nařízení předběžného opatření

Odborná literatura není v otázce možnosti nařízení předběžného opatření v řízení o výkon rozhodnutí jednotná. Tak například Levý dovozuje, že pokud existuje vykonatelné rozhodnutí, „*nebude dán důvod pro nařízení předběžného opatření pro obavu, že by výkon soudního rozhodnutí byl ohrožen, neboť oprávněný má již možnost výkon rozhodnutí (exekuci) zahájit.*“¹⁸ Jirsa obdobně uvádí, že předběžné opatření „*je institut vztahující se k nalézacímu a odvolacímu řízení; jeho užívání v řízení exekučním nepřichází v úvahu, neboť samotná podstata tohoto řízení užití § 74 a násl. vylučuje. Ve fázi výkonu rozhodnutí nemůže*

¹⁰ ČUHELOVÁ, K., PODNIKASOVÁ, T. In: LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský soudní řád (§ 1 až 250l). Řízení sporné. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, s. 242.

¹¹ Tamtéž.

¹² Shodně SVOBODA, K. *Řízení v prvním stupni. Civilní proces z pohledu účastníka*. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 179.

¹³ Tamtéž.

¹⁴ Tamtéž.

¹⁵ Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů (dále jen z. ř. s.).

¹⁶ ČUHELOVÁ, K., PODNIKASOVÁ, T. In: LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský soudní řád (§ 1 až 250l). Řízení sporné. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, s. 244.

¹⁷ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. z.“).

¹⁸ LEVÝ, J. In: SVOBODA, K. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 370.

účastník osvědčit, že by výkon rozhodnutí byl ohrožen, ani potřebu zatímní úpravy poměrů účastníků, neboť již má pro ochranu svých práv k dispozici jiné procesní prostředky.¹⁹ Zato Hrnčířík zastává názor, že „ve vztahu k exekučnímu (vykonávacímu) řízení je třeba na prvním místě vymýtit [v ČR dosti utkvělou a zřejmě z § 77 odst. 1 písm. c) o. s. ř. vycházející] představu, že by možnost zahájení tohoto řízení či již jeho vedení automaticky vylučovala možnost důvodně žádat vydání předběžného opatření. V Rakousku a Německu lze poměrně jednoznačně dovodit, že exekuční řízení lze považovat za tzv. řízení hlavní, k němuž se předběžné řízení vztahuje“,²⁰ přičemž dále dovozuje, že by uvedené mělo platit i pro českou právní úpravu.²¹

Jak bylo uvedeno výše, dle § 74 odst. 1 o. s. ř. může být předběžné opatření nařízeno, pokud je potřeba zatímně upravit poměry účastníků, anebo je obava z možného ohrožení výkonu rozhodnutí. Jsme přesvědčeni, že nařízení předběžného opatření, kterým by byly zatímně upraveny poměry účastníků, je v řízení o výkon soudního rozhodnutí skutečně pojmově vyloučeno, neboť poměry účastníků již byly definitivně upraveny exekučním titulem, který může být vykonán. Proto není žádného důvodu opětovně poměry účastníků upravovat. Na druhou stranu jsme toho názoru, že nemusí být vyloučeno nařízení předběžného opatření, pokud by měl být ohrožen výkon rozhodnutí.

Závěr části doktríny v tom smyslu, že pokud oprávněný disponuje exekučním titulem, může se domáhat přímo již jeho výkonu, přičemž je tak předběžné opatření vyloučeno, považujeme za nesprávný. Je tomu tak proto, že v řízení o výkon rozhodnutí nemá oprávněný pro ochranu svých práv shodné prostředky jako v případě nařízení předběžného opatření, neboť žádný institut v rámci

výkonu rozhodnutí nemá ve vztahu k nemovitým věcem tytéž účinky jako účinek nařízeného předběžného opatření dle § 76f o. s. ř. Pokud je totiž nařízeno například předběžné opatření spočívající v povinnosti nenakládat s nemovitou věcí, pozbývá právních účinků návrh na vklad práva týkající se této nemovité věci, o němž nebylo dosud rozhodnuto. Nařízením předběžného opatření tedy lze zabránit tomu, aby se povinný zbavil svého majetku, a tím ohrozil budoucí výkon rozhodnutí, a to i v situaci, ve které již byl podán návrh na vklad práva do katastru nemovitostí, pokud vkladové řízení dosud nebylo skončeno. Obdobné účinky nařízení výkonu rozhodnutí rozhodně nemá.²² Pokud by byl nařízen výkon rozhodnutí prodejem nemovité věci, u které již probíhá řízení o povolení vkladu vlastnického práva, není nařízením výkonu rozhodnutí vkladové řízení nikterak dotčeno. Jestliže by tedy byly splněny zákonné podmínky, katastrální úřad by vklad práva do katastru nemovitostí povolil, a to s právními účinky vkladu práva ke dni zahájení vkladového řízení.²³ V takovém případě by pak nezbylo než nařízený výkon rozhodnutí zastavit, neboť by postihoval majetek, který by nebyl ve vlastnictví povinného, případně by se nabyvatel mohl úspěšně domoci vyloučení tohoto majetku z výkonu rozhodnutí prostřednictvím vylučovací žaloby (§ 267 o. s. ř.).²⁴ K převodu nemovité věci by totiž došlo ještě před tím, než by počalo působit *inhibitorium*, tedy zákaz povinného nakládat s postiženým majetkem.²⁵ Převod takové nemovité věci by tak byl platný. Oprávněný by se sice mohl odpůrcí žalobou domáhat vyslovení relativní neúčinnosti takového převodu, což ale nepovažujeme za dostatečné. Je totiž nevhodné, aby muselo být zahajováno nové nalézací řízení o odpůrcí žalobě, čímž by došlo k významnému oddálení uspokojení vykonatelné pohledávky oprávněného. Dále, oprávněný by v tomto řízení jakožto žalobce musel prokazovat nejen úmysl povinného zkrátit pohledávku věřitele, ale v případě odporovatelného právního jednání ve prospěch osoby nikoli blízké či úplatného právního jednání ve prospěch osoby blízké i vědomost nabyvatele o takovém úmyslu, případně okolnost, že nabyvateli musel být takový úmysl znám (srov. § 590 odst. 1 o. z.).

¹⁹ JIRSA, J. In: JIRSA, J. a kol. *Občanské soudní řízení. Soudcovský komentář. Kniha I. § 1–78g občanského soudního řádu*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, s. 451.

²⁰ HRNČÍŘÍK, V. *Předběžná opatření v civilním řízení*. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 125.

²¹ Možnost nařízení předběžného opatření připouští rovněž slovenská právní úprava. Srov. SUDZINA, M. In: ŠTEVČEK, M. a kol. *Civilné právo procesné. Úvod do civilného procesu a sporové konanie*. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 444–445. Civilní sporový poriadok (zákon č. 160/2015 Z. z.) upustil od původní koncepce bezpodmínečné vazby předběžného opatření na řízení ve věci samé (srov. § 74 a násl. a § 102 o. s. ř.). Z komentářové literatury se lze dočíst, že: „Zákonná limitácia účinkov procesného zabezpečenia prostredníctvom predbežných opatrení vykazovala v mnohých prípadoch prvky neefektívnosti, a to najmä vo vzťahu k nadväzujúcemu exekučnému konaniu. Subjektívne práva, ktorým bola poskytnutá predbežná ochrana počas konania alebo bezprostredne pred tým, boli po jeho skončení spravídla naďalej vystavené pôvodnému ohrozeniu, keďže predbežné opatrenie zaniklo najneskôr uplynutím 30 dní od vykonateľnosti meritórneho rozhodnutia [§ 77 odst. 1 písm. c) o. s. ř.].“ Srov. SEDLAČKO, F. In: ŠTEVČEK, M., FICOVÁ M., BARICOVÁ, J., MESIARKINOVÁ, S., BAJÁNKOVÁ, J., TOMAŠOVIČ, M. a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár*. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 1085.

²² Dle § 335b o. s. ř. nesmí povinný po doručení usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí prodejem nemovité věci převést nemovitou věc na jiného nebo ji zatížit, nicméně uvedené ustanovení nestanoví ničeho ve vztahu k již probíhajícímu vkladovému řízení katastrálním úřadem.

²³ § 10 zákona č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon), ve znění pozdějších předpisů.

²⁴ Srov. ŠTEVČEK, M. In: LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský soudní řád (§ 251 až 376). Exekuční řád. Exekuční právo. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2015, s. 36.

²⁵ § 335b odst. 1 písm. a) o. s. ř.

Shora uvedené lze vztáhnout i k *prohlášení o majetku*. Dle § 260h o. s. ř. jsou právní jednání povinného týkající se jeho majetku, která učinil poté, co mu bylo doručeno předvolání k prohlášení o majetku (§ 260d o. s. ř.), vůči oprávněnému neúčinná. Avšak ani v tomto případě zákon nestanoví žádné účinky ve vztahu k již probíhajícímu vkladovému řízení. Nutno rovněž zdůraznit, že možnost oprávněného domáhat se předvolání povinného k prohlášení o majetku je dnes již značně omezená.²⁶

Ve vztahu k jiným majetkovým hodnotám než k nemovitým věcem evidovaným v katastru nemovitostí předběžné opatření obdobný účinek nemá. Platná právní úprava nestanoví žádné účinky vydaného předběžného opatření na jiná řízení či postupy orgánů veřejné moci v souvislosti se změnou vlastníka věci, jako je například rejstříkové řízení o zápisu změny společníka v obchodním rejstříku vedené rejstříkovým soudem či postup správního orgánu při zápisu změny vlastníka motorového vozidla zapisovaného do registru silničních vozidel.²⁷ I v těchto případech ale nařízení předběžného opatření může mít využití, a to zejména z důvodu rychlosti tohoto institutu, neboť pro rozhodnutí o nařízení výkonu rozhodnutí není stanovena žádná lhůta, zatímco dle § 75c odst. 2 o. s. ř. o návrhu na nařízení předběžného opatření musí být rozhodnuto bezodkladně. Než *inhibitorium* začne působit, může být povinnému předběžným opatřením uloženo, aby se zdržel dispozice se svým motorovým vozidlem či obchodním podílem. Po doručení či vyhlášení předběžného opatření pak povinný s těmito majetkovými hodnotami nebude moci nakládat (§ 76d o. s. ř.). Platnost právního jednání učiněného před doručením či vyhlášením předběžného opatření nicméně nebude dotčena, skutečnost, že rejstříkový soud dosud neprovedl zápis do obchodního rejstříku, respektive že

správní orgán dosud neprovedl změnu údaje vlastníka do registru vozidel, není v takovém případě nikterak rozhodná.

Především pak z námi popsanych účinků nařízení předběžného opatření na probíhající řízení o povolení vkladu do katastru nemovitostí dovozujeme, že i v případě, kdy oprávněný disponuje vykonatelným exekucním titulem, a může se tak domáhat nařízení výkonu rozhodnutí, může nastat situace, kdy bude výkon rozhodnutí ohrožen. Za této konstelace musí být možné nařídit předběžné opatření spočívající v povinnosti zdržet se nakládání s majetkem i po vydání exekucního titulu, dokonce i v průběhu řízení o výkon rozhodnutí, a to do okamžiku, dokud nezačne ve vztahu k povinnému působit *inhibitorium*, neboť teprve tehdy již nemůže být obava z ohrožení výkonu rozhodnutí. Pokud bychom možnost nařídit předběžné opatření v řízení o výkon rozhodnutí nepřipustili, znamenalo by to, že ochrana před ohrožením výkonu rozhodnutí by byla poskytována pouze do pravomocného skončení nalézacího řízení, a naopak by byla odejmuta oprávněnému, jehož dlužník se začne zbavovat majetku až po vykonatelnosti exekucního titulu. To by byl postup zcela proti smyslu § 2 o. s. ř., podle kterého je úkolem soudů dbát toho, aby nedocházelo k porušování práv a právem chráněných zájmů a aby práv nebylo zneužíváno (I. ÚS 863/09).

Předběžná opatření, respektive řízení a exekuce

V civilním soudním řízení existuje dobře známá dvojkojnost výkonu rozhodnutí (respektive jiného exekucního titulu), kdy pravomoc vykonávat rozhodnutí je svěřena nejen civilním soudům, ale také soudním exekutorům.²⁸

²⁶ Dle § 260b odst. 1 o. s. ř. soud návrhu na prohlášení o majetku vyhoví jen tehdy, připojí-li oprávněný k návrhu listiny osvědčující, že jeho pohledávka nebyla nebo nemohla být ani s pomocí soudu podle § 260 o. s. ř. nebo podle § 513 z. ř. s. uspokojena výkonem rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu povinného u peněžního ústavu.

²⁷ Taková právní úprava by ostatně postrádala smysl, neboť oproti řízení o povolení vkladu vlastnického práva do katastru nemovitostí, kdy až v důsledku povolení vkladu vlastnického práva vlastnické právo k nemovité věci přechází, je smyslem zmíněných postupů to, aby zapsaný stav v rejstříku či registru odpovídal stavu skutečnému. Změna zapsaného společníka obchodní korporace v obchodním rejstříku v důsledku převodu obchodního podílu je pouze deklaratorní (srov. DĚDIČ, J. In: DĚDIČ, J., HAVEL, B. a kol. *Zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob*. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 118), ani změna vlastníka motorového vozidla v registru vozidel nemá konstitutivní povahu. Zákon č. 56/2021 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, totiž otázku vzniku a změny vlastnictví zapsaného vozidla ponechává soukromému právu, přičemž dle § 1099 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zpravidla dojde ke změně vlastníka již účinností smlouvy (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 2. 2016, č. j. 9 As 281/2015-57).

²⁸ V současné době tedy existuje dvoukolejnost vykonávacího/exekucního řízení, záleží na volbě oprávněného, kterou cestou se vydá: zda podá návrh na nařízení výkonu rozhodnutí příslušnému okresnímu soudu, anebo exekucní návrh exekutorovi, kterého si zvolí. Jen v některých případech je v této volbě omezen. Soudní výkon rozhodnutí je totiž výlučnou cestou, kterou se vymáhají rozhodnutí vydaná ve věcech ochrany proti domácímu násilí (§ 492 a násl. z. ř. s.), ve věcech péče soudu o nezletilé (to neplatí pro rozhodování o výživném na nezletilé dítě), včetně věcí mezinárodních únosů nezletilých dětí (§ 478 a násl. z. ř. s.), rozhodnutí orgánů Evropských společenství, respektive EU [§ 274 odst. 1 písm. g) o. s. ř.] a cizí rozhodnutí nebo nálezy rozhodnutí, kromě rozhodnutí, u kterého bylo vydáno prohlášení vykonatelnosti podle přímo použitelného předpisu EU nebo mezinárodní smlouvy nebo je vykonatelné, aniž je požadováno prohlášení vykonatelnosti, a dále kromě rozhodnutí nebo nálezů, u nichž bylo rozhodnuto o uznání. V těchto

Exekutor ve chvíli, kdy je soudem pověřen k vedení exekuce, získává *pravomoc a povinnost* vymoci plnění z exekučního titulu, náklady exekuce a náklady exekuce na straně oprávněného.²⁹ Pokud by to z nějakého důvodu nebylo možné, dochází k zastavení exekuce (§ 268 odst. 1 o. s. ř.).

Ustanovení § 52 exekučního řádu³⁰ stanovuje dva klíčové výkladové principy, na kterých je exekuční řízení založeno. Jednak zakládá subsidiaritu o. s. ř. vůči exekučnímu řádu (a tím přibližuje exekuční řízení a řízení o výkonu rozhodnutí),³¹ jednak definuje roli exekutora v exekučním řízení vymezením jeho postavení ve vztahu k úkolům, které plní ve výkonu rozhodnutí všichni pracovníci soudu (tím nastoluje vzájemné poměry exekučního soudu a soudního exekutora).³² Toto ustanovení tak navazuje na § 28 exekučního řádu, podle kterého se úkony exekutora považují za úkony exekučního soudu.³³

Jestliže byla námi dovozena možnost nařízení předběžného opatření soudem i v řízení o výkonu rozhodnutí, je nutno tento závěr na základě § 52 odst. 1 exekučního řádu přijmout i v řízení exekučním. Bylo by proti smyslu uvedeného institutu, pokud by měla být ochrana při možném ohrožení výkonu rozhodnutí poskytnuta oprávněnému jen tehdy, pokud by se s návrhem na nařízení výkonu rozhodnutí obrátil na soud, nikoli na soudního exekutora. V rámci exekučního řízení pak podle našeho názoru nelze na základě § 52 odst. 2 exekučního řádu dojít k jinému závěru, než že k nařízení předběžného opatření má pravomoc soudní exekutor.³⁴ Pokud by totiž

měla být tato pravomoc svěřena soudu, musela by právní úprava s ohledem na toto ustanovení pravomoc exekučního soudu výslovně stanovit, což exekuční řád nečiní. Pověření k provedení exekuce dle § 43a exekučního řádu se pravomoci soudního exekutora nikterak nedotýká, neboť jeho účelem je zahájit fázi provedení exekuce.³⁵ Tato skutečnost ovšem neznamená, že by exekutor nesměl vykonávat jiné úkony před tím, než byl pověřen k provedení exekuce. Exekutor dokonce může rozhodovat i meritorně – může rozhodnout o zamítnutí exekučního návrhu dle § 39 odst. 3 exekučního řádu, a to i bez pokynu soudu dle § 43a odst. 6 exekučního řádu. Pokud může exekutor meritorně rozhodnout o návrhu, tím spíše je oprávněn vydat usnesení o nařízení předběžného opatření, které je, jak již bylo uvedeno, svou povahou *předběžné a dočasné*.

Bude-li návrh na vydání předběžného opatření nesprávně adresován exekučnímu soudu namísto soudnímu exekutorovi, je exekuční soud povinen takové podání dle § 55b odst. 4 exekučního řádu neprodleně zaslat exekutorovi. Postoupení podání pak musí být neformální, neboť obdobně soudy postupují, pokud účastník podá takto nesprávně u exekučního soudu návrh na zastavení exekuce.³⁶ Přeposlat podání exekutorovi by měl soud, pokud možno ihned, neboť i zde platí, že o návrhu musí být rozhodnuto *bezodkladně*; okolnosti, zda jde o předběžné opatření podle § 76 o. s. ř. nebo podle § 76a o. s. ř. anebo podle § 76b o. s. ř. a kdo je účastníkem řízení, jsou zcela nerozhodné (§ 75c odst. 2 o. s. ř.). Rozhodování o předběžném opatření včetně jeho zaslání exekutorovi by tedy mělo mít nejen s ohledem na zákonem stanovené lhůty, ale i s ohledem na smysl a účel předběžného

---

případech není možná exekuce podle exekučního řádu. Dvoukolejnost souvisí též s tím, že prameny právní úpravy se liší. Srov. WINTEROVÁ, A., MACKOVÁ, A. a kol. *Civilní právo procesní. Část druhá: řízení vykonávací, řízení insolvenční*. 3. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022, s. 23–24.

²⁹ SVOBODA, K. *Exekuční řízení. Civilní proces z pohledu účastníka*. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 1.

³⁰ Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „exekuční řád“).

³¹ Soudní judikaturou jsou v konkrétních případech dovozovány závěry, zda a za jakých podmínek mohou být jednotlivá ustanovení o. s. ř. aplikována i v exekučním řízení, srov. například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 2. 2006, sp. zn. 20 Cdo 912/2005.

³² KASÍKOVÁ, M. In: KASÍKOVÁ, M. a kol. *Exekuční řád. Komentář*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 439.

³³ SVOBODA, K. In: SVOBODA, K. a kol. *Exekuční řád. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 373.

³⁴ S vysloveným závěrem vyvstává otázka vyměření soudního poplatku. Dle položky č. 5 sazebníku poplatků k zákonu č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „z. s. o. p.“), je za návrh na nařízení předběžného opatření vybírán soudní poplatek ve výši 1 000 Kč. V této souvislosti je nutno poukázat na skutečnost, že navzdory obecnému povědomí není exekuční řízení jako celek výslovně osvobozeno od soudních poplatků. Exekuční řízení je výslovně osvobozeno dle § 11 odst. 3 písm. h) z. s. o. p., jen v případech, kdy je exekučním titulem rozhodnutí vydané v řízení dle § 11 odst. 1, respektive pokud je návrh

---

uvedený v § 11 odst. 2 uvedeného zákona. Za návrh na zastavení či odklad exekuce a námitky proti příkazu k úhradě nákladů exekuce se soudní poplatek nevybírání, neboť tak stanoví položka č. 21 sazebníku poplatků, jež tvoří přílohu z. s. o. p. Přesto jsme však názoru, že soudní poplatek nelze v tomto případě vyměřit, a to s ohledem na ustanovení § 1 odst. 1 a odst. 2 z. s. o. p., podle kterého se soudní poplatky vybírají za řízení před soudem či za úkony prováděné soudem. S ohledem na smysl a účel soudního poplatku je tak uvedené ustanovení i přes úpravu § 28 exekučního řádu, podle které se úkony exekutora považují za úkony soudu, nutno vykládat restriktivně tak, že se poplatková povinnost nevztahuje na řízení před soudním exekutorem či úkony soudního exekutora. Podle tohoto výkladu je totiž postupováno i v řízení o exekučním návrhu, kde by připadalo v úvahu vyměření soudního poplatku dle položky č. 21, případně dle položky č. 1 sazebníku poplatků. Řízení ve věci nařízení exekuce soudem bylo totiž osvobozeno od soudního poplatku dle § 11 odst. 1 písm. o) z. s. o. p. ve znění účinném do 31. 12. 2013; účinné znění z. s. o. p. osvobození od soudního poplatku ve věci řízení o exekučním návrhu již neupravuje, přesto není soudní poplatek za uvedené řízení v soudní praxi vybírán.

³⁵ ZEŽULA, A. In: SVOBODA, K. a kol. *Exekuční řád. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 279.

³⁶ KASÍKOVÁ, M. In: KASÍKOVÁ, M. a kol. *Exekuční řád. Komentář*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 470.

opatření tu nejvyšší prioritou.³⁷ O odvolání proti rozhodnutí soudního exekutora (proti usnesení o nařízení či zamítnutí předběžného opatření) rozhoduje dle § 55c odst. 2 exekučního řádu krajský soud, v jehož obvodu působí exekuční soud.

K oprávnění soudního exekutora rozhodnout o návrhu na předběžné opatření je třeba, aby se jednalo o návrh na předběžné opatření dle § 102 o. s. ř., tedy o návrh podaný již po zahájení exekučního řízení,³⁸ a to právě s ohledem na znění § 52 odst. 2 exekučního řádu. Dané ustanovení totiž limituje úkony exekutora jen na úkony, které jinak přísluší soudu při provedení výkonu rozhodnutí.³⁹ Pokud může exekutor činit úkony, které jsou při provedení výkonu rozhodnutí svěřeny soudu, není možné z tohoto ustanovení nikterak dovodit, že by mohl činit úkony, které výkonu rozhodnutí předcházejí, pokud mu k nim není zákonem výslovně svěřena pravomoc. Exekutor tak nemůže činit úkony soudu, které jinak předchází řízení o výkonu rozhodnutí, tedy úkony před tím, než je zahájeno exekuční řízení, neboť zákon výslovně pravomoc exekutora rozhodnout ve věcech předběžného opatření exekutorovi nesvěřuje. Tato pravomoc tedy zůstává výlučně soudu, který jako jediný může rozhodnout o nařízení předběžného opatření dle § 74 a násl. o. s. ř. před zahájením exekučního řízení.

Řešení prostřednictvím předběžného opatření

Nařízení předběžného opatření, kterým by byly *zatímně* upraveny poměry účastníků, je v řízení o výkon soudního rozhodnutí pojmově vyloučeno, neboť poměry účastníků již jsou tímto rozhodnutím definitivně upraveny, a to tak může být vykonáno. Naproti tomu dospíváme k závěru, že není vyloučeno předběžné opatření pro případ obavy, že by výkon soudního rozhodnutí byl ohrožen. Shora byly nabídnuty argumenty, které o výše uvedeném přesvědčují. Z německé⁴⁰ či rakouské⁴¹ právní úpravy jednoznačně vyplývá, že vykonávací (exekuční) řízení je tzv. *řízením hlavním*, k němuž se předběžné řízení vztahuje. Přes existenci exekučního titulu tak bude i v podmínkách české úpravy v některých situacích třeba, aby hrozící nebezpečí bylo (prozatímně) vyřešeno prostřednictvím předběžného opatření. Toto nebezpečí přitom bude nutné vždy posuzovat s ohledem na konkrétní okolnosti a uvážit, zda je možné mu předejít prostředky exekučního řízení, anebo takovou situaci reálně odvrátit předběžným opatřením.⁴²

³⁷ Jirsa k tomu uvádí, že pokud je soudci předložen jakýkoli návrh na předběžné opatření, je třeba se jím okamžitě zabývat. Srov. JIRSA, J. In: JIRSA, J. a kol. *Občanské soudní řízení. Soudcovský komentář. Kniha I. § 1–78g občanského soudního řádu*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, s. 451. Obdobně by tak měli postupovat i ostatní pracovníci soudu.

³⁸ Exekuční řízení je dle § 35 odst. 2 exekučního řádu zahájeno dnem, hodinou a minutou, kdy exekuční návrh došel exekutorovi.

³⁹ Srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 8. 2016, sp. zn. 20 Cdo 1914/2016.

⁴⁰ V německé právní úpravě jsou předběžná opatření zařazena – podobně jako u nás – do civilního soudního řádu (*Zivilprozessordnung*), ve kterém systematicky spadají do části upravující exekuci (§ 928 ZPO); právní úprava přitom rozlišuje arest (Arrest), postihující movité a nemovité věci dlužníka k zajištění exekuce peněžité pohledávky (nebo nároku, který se může přeměnit v peněžitou pohledávku) v případě, že je zde obava, že tato exekuce bude zmařena nebo se stane značně obtížnější (§ 916 a § 917 ZPO), a předběžná opatření (*einstweilige Verfügung*) sloužící ochraně subjektivních práv účastníka řízení pro případ, kdy hrozí, že jejich realizace bude změnou poměrů zmařena nebo podstatně ztížena.

⁴¹ Obdobně rakouská právní úprava spojuje z pohledu systematiky předběžná opatření s exekucí, která jsou upravena v rakouském exekučním řádu (*Exekutionsordnung*) – tento exekuční řád na našem území platil až do roku 1950; právní úprava výslovně připouští nařízení předběžného opatření i v průběhu exekučního řízení (§ 378 odst. 1 EO).

⁴² HRNČIŘÍK, V. *Předběžná opatření v civilním řízení*. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 125.

DĚJINY EXEKUCÍ V LETECH 1896–1938

Text:

Mgr. Petra Krtková Fakulta právnická Západočeské univerzity v Plzni
advokátka

Vývoj exekucí se v nastíněném období odehrával ve dvou etapách rozdělených vznikem samostatné Československé republiky. První etapu bychom mohli ohraničit vydáním exekučního řádu v roce 1896 a počátkem jeho účinnosti 1. ledna 1898 na jedné straně a vznikem Československé republiky na druhé straně. Druhá etapa trvala dvacet let, kryla se s obdobím první republiky v letech 1918–1938 a ukončil ji mnichovský diktát a vznik druhé republiky. První etapa byla poznamenána počátečními zkušenostmi s účinností nového exekučního řádu a vytvářením jeho judikatur a druhá etapa se nesla ve znamení snah o unifikaci právní úpravy exekučního řízení pro celé území nového státu.

Společenské a právní předpoklady přijetí exekučního řádu

Počátečním mezníkem prvního období je přijetí exekučního řádu jako samostatného předpisu upravujícího exekuční řízení z 27. května 1896, který na dlouhá desetiletí, až do roku 1950, předznamenával moderní podobu této fáze vztahu mezi vymáhajícím věřitelem a dlužníkem, oprávněným a povinným. Do té doby platila pravidla založená Občanským soudním řádem josefinským z roku 1781, tedy po období více než 100 let před schválením nového exekučního řádu. Základní princip spočívající v tom, že výkon exekučních titulů byl svěřen soudním orgánům, zůstal zachován a oba předpisy přinesly do exekučního řízení vždy na dlouhou dobu jistou neměnnost.

Právní vývoj směřující k reformě celého soudního systému sahal až k revolučním letům 1848–1849. Zrušení roboty, poddanství a vrchností, oddělení správy od soudnictví, prosazení základních občanských práv a vznik sociálního zákonodárství natolik společnost proměnilo, že bylo nutné reagovat i v oblasti uplatňování a vymahatelnosti všech nově nabytých práv. Další ústavní vývoj, jako základ nově vznikajícího zákonodárství, byl završen rakousko-uherským vyrovnáním z roku 1867, kterým byla habsburská monarchie přeměněna novým uspořádáním na Rakousko-Uhersko, a prosincovou ústavou z téhož roku přijatou pro území Předlitavska. Právě v důsledku rakousko-uherského vyrovnání jako ústavně-právního aktu vznikl i právní dualismus v nově vzniklých celcích, kterými bylo Předlitavsko neboli Rakousko (oficiální název zněl: „Království a země na říšské radě zastoupených“) a Zalitavsko čili Uhersko (neboli „Země Koruny svatoštěpánské“). České země se staly součástí Předlitavska a Slovensko patřilo do Zalitavska. Spojujícím prvkem nově vzniklých států byla osoba panovníka, ministerstvo zahraničních věcí, ministerstvo vojenství

a říšské ministerstvo financí. Jinak byl každý ze svébytných útvarů ovládán vlastním parlamentem pomocí svého zákonodárství a taktéž vývoj soudnictví včetně exekucí probíhal v každé z částí Rakousko-Uherska samostatně, a to až do roku 1918¹.

Nezbytnost přijetí nových pravidel v druhé polovině 19. století vyvstala spolu s ekonomickým a společenským rozvojem na území Předlitavska. Za zmínku v souvislosti s ekonomickými změnami stojí provedení měnové reformy z 2. srpna 1892, kterou byla původní měna zlatý nahrazena korunou, a to v poměru 1:2.

Do exekučního řízení se promítly i další celospolečenské otázky – například v jakém jazyce má být vedeno řízení a mají být vydávány jednotlivé listiny. Nejasnost výkladu jazykových pravidel řešily svým rozhodováním v konkrétních věcech exekuční soudy, a to tím způsobem, že exekuční listiny se vymáhajícímu věřiteli vydávaly v jazyce jeho podání, ale například vyhláška dražby určená pro veřejnost se měla vydávat ve všech zemských jazycích.²

Exekuční řád č. 79/1896 ř. z.

O potřebě přijetí nových pravidel pro exekuční řízení panovala již několik desetiletí všeobecná shoda. Zejména obchodníci a podnikatelé nebyli spokojeni se zdoluhavostí soudního a exekučního řízení. Přijetí exekučního

¹ V nově vzniklé Československé republice následně probíhaly snahy o unifikaci právního řádu včetně exekucí.

² ŠOLC, J. Zákonitý stav jazyka českého při soudech do vydání ministerského nařízení ze dne 5. dubna 1897 č. 12. z. z. *Právník*, časopis věnovaný vědě právní i státní jež vydává Právnícká jednota v Praze, 1901. Praha: Právnícká jednota 1861. ISSN 0231-6625.

řádu 27. května 1896 ale nebylo v samém závěru 19. století ojedinělým počinem, neboť se stal významnou součástí celkové justiční reformy provedené v letech 1895–1897.

Nové právní úpravě civilních procesních předpisů účinné od 1. ledna 1898, zahrnující jurisdikční normu, řád procesu civilního, exekuční řád a zákon o soudní organizaci, předcházelo přijetí samostatných zákonů nově upravujících výkon advokacie v roce 1868 a notářství v roce 1871.

Na podobě exekučního řádu, stejně jako dalších zákonů, například civilního řádu soudního a jurisdikční normy, se velkou měrou podílel tehdejší ministerský tajemník na ministerstvu spravedlnosti, předlitavský právní teoretik a vysokoškolský pedagog Franz Klein.⁵ Tento absolvent soudcovských i advokátních zkoušek a pozdější profesor civilního procesního práva na Vídeňské univerzitě vstoupil roku 1905 do politiky, když se stal poslancem panské sněmovny a v letech 1905–1908 a v roce 1916 i ministrem spravedlnosti. Jeho podíl na konečném znění nového exekučního řádu mu byl v budoucnu připisován, avšak výsledek, jak už to u zákonů bývá, nebyl vždy chválen.

Cesta exekučního řádu od návrhu přes jeho projednání až ke konečnému schválení byla velmi trnitá a dlouhá, avšak přes nastalé obtíže se Rakousko-Uhersko nové úpravy dočkalo. Ministr spravedlnosti rytíř Anton von Hye předložil osnovu exekučního řádu jako součást návrhu civilního řádu soudního pro země rakouského mocnářství nepatřící ke koruně uherské říšské radě ke schválení již v roce 1867. Exekuční řád byl v roce 1870 projednán v poslanecké sněmovně a také schválen. K projednání předloženého návrhu v panské sněmovně již nedošlo, neboť říšská rada byla rozpuštěna. Návrh exekučních pravidel byl pak předkládán opakovaně a v upravených podobách. V mezidobí byly přijaty předpisy zasahující do exekučního práva dílčím způsobem, jako například zákon č. 68/1873 ř. z., který vylučoval z exekuce plat a jiné příjmy nepřesahující určitou částku, a zákon č. 74/1887 ř. z. vylučující určité movité věci z exekuce a zakazující oddělený exekuční postih příslušenství nemovitosti. Až návrh nového exekučního řádu z roku 1893 z pera profesora Franze Kleina dospěl 27. května 1896 k definitivnímu přijetí oběma sněmovnami říšské rady v podobě samostatného předpisu a byl vyhlášen v Zákoníku říšském pro království a země v radě říšské zastoupené 6. června 1896 v částce XXX pod č. 79 a názvem „Zákon o řízení exekučním a zajišťovacím (řád exekuční)“. Současně s exekučním řádem byl přijat i zákon č. 78/1896 ř. z., o zavedení zákona o řízení exekučním a zajišťovacím neboli tzv. uvozovací zákon, který stanovil počátek účinnosti exekučního řádu zároveň s civilním řádem soudním, který

nastal k 1. lednu 1898, a tímž dnem i konec účinnosti původní právní úpravy nahrazené exekučním řádem. Dále uvozovací zákon obsahoval ustanovení, která jsou dnešní terminologií nazývána jako přechodná a stanovují jasná pravidla pro řízení, jež účinnost zákona zastihla nedokončená, a práva, která mohou být nejasná, a rovněž je v něm uveden výčet předpisů, kterých se nový exekuční řád neměl dotknout.

Zdlouhavý proces přijímání exekučního řádu pak vyvážíla doba, po kterou tato norma na území dnešní České republiky platila. K jejímu zrušení došlo až zákonem č. 142/1950 Sb., o řízení ve věcech občanskoprávních, kterým bylo exekuční řízení s účinností od 1. ledna 1951 včleněno do občanského soudního řádu.

K obsahu exekučního řádu

Soudní exekuce jako činnost řádných civilních soudů, jejímž účelem bylo dosažení uspokojení nároku přiznaného oprávněnému, a to i bez vůle povinného či proti ní, tvořila nezbytnou součást civilní soudní pravomoci. Tato exekuční činnost byla oddělena od soudního řízení, v němž se právo nalézalo. Soudní exekuce zajišťovala nejen splnění nároků soukromoprávních, ale též určitých povinností veřejnoprávní povahy, jejichž exekuce byla civilním soudům zákonem svěřena. Od exekuce byl odlišován konkurz, označovaný též jako exekuce generální. Na rozdíl od exekuce, jejíž podmínkou byla existence exekučního titulu a návrh věřitele, v jehož prospěch byla vedena, konkurz probíhal při neschopnosti dlužníka splácet své dluhy, navrhovatelem mohl být vedle věřitele i sám dlužník a týkal se veškerého majetku dlužníka k uspokojení všech jeho věřitelů.

Podle první části exekučního řádu č. 79/1896 ř. z. mohla exekuce probíhat na základě exekučního titulu, kterým byly zejména konečné rozsudky, usnesení a výměry civilních soudů ve sporných řízeních, proti nimž již nebyl možný opravný prostředek. Dále byly exekučním titulem platební příkazy civilních soudů, soudní výpovědi nájemních a pachtovních smluv, nařízení civilních soudů v nesporných záležitostech, smíry před civilními i trestními soudy a v řízení konkurzním, nálezy trestních soudů o nákladech řízení, soukromoprávních nárocích a propadnutí jistoty, rozhodnutí a usnesení trestních a civilních soudů ukládající peněžitě tresty nebo pokuty, rozsudky živnostenských soudů, nálezy, příkazy a rozhodnutí správních úřadů a veřejných orgánů v případech určených zákonem, notářské spisy a osvědčení, například o výpovědi smluv, rozhodcích rozhodnutí.

Exekuční řád rozlišoval nejprve povolení exekuce na základě exekučního titulu civilním soudem a následně její vykonání výkonným orgánem exekučního soudu. O povolení exekuce rozhodoval civilní soud, kterým byl zpravidla

⁵ PRINC, M. *Soudnictví v českých zemích v letech 1848–1938 (soudy, soudní osoby, dobové problémy)*. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2015, s. 72.

soud projednávající věc v první instanci a často to byl obecný soud dlužníka, který byl označován jako soud povolovací, případně se věřitel mohl obrátit i na soud, kde se nacházel exekucí postižený majetek. Exekuce mohla být povolena až poté, co uplynula lhůta k plnění uvedená v exekučním titulu a ve prospěch osoby v exekučním titulu uvedeně.

Jako výkonný orgán postupovali podle pokynů exekučního komisaře u jednotlivých soudů pověřeni výkonní úředníci, úředníci soudní kanceláře a soudní sluhové, popřípadě i notáři. Úkolem a oprávněním výkonných orgánů bylo přijímat platy nebo jiná plnění vydobytá exekucí, přijetí těchto plnění potvrzovat a podle účelu exekuce prohledat dlužníkovu byt, jeho schránky i šaty, které dlužník měl na sobě. Výkonný orgán směl i nechat otevřít domovní vrata, dveře uzavřených místností i uzamčené schránky, a to v případě nepřítomnosti dlužníka za účasti dvou svědků, kteří museli být zletilí a mužského pohlaví. K překonání odporu kladeného při exekuci si mohl vzít na pomoc například i četnictvo. Exekuční úkony nesměly být vykonávány v neděli, ve svátek a v noci, avšak v naléhavých případech je výjimečně v těchto časech mohl povolit přednosta soudu, v jehož obvodu měl být exekuční úkon vykonán. Zvláštní ochrany požívaly císařské dvorní budovy, byty členů císařského domu i byty osob, které v Rakousku požívaly exterritoriality, neboť v nich mohl exekuční úkon provést jen soud nejvyššího dvorního maršálka.⁴

Exekučním soudem byl podle exekučního řádu okresní soud anebo sborový soud první stolice, který se účastnil vykonání exekuce, dále projednával a rozhodoval všechny spory vzniklé ve spojení a během exekučního řízení. Zápisy ve veřejných knihách v souvislosti s exekucí na nemovitosti prováděly knihovní soudy.

Soudní rozhodnutí a opatření v exekučním řízení byla vydávána zásadně až na výjimky bez ústního projednání a přítomnosti veřejnosti a všechny podstatné okolnosti pro soudní rozhodnutí nebo opatření musely být doloženy návrhovatelem, a to příslušnými listinami. Soud ale mohl sám provést vlastní šetření i jinými způsoby, například slyšením účastníků či jiných osob buď ústně, nebo v podobě písemného vyjádření, případně žádostí o předložení písemností a listin i od třetích stran.

Exekuce se zahajovala, shodně jako dnes, na návrh vymáhajícího věřitele, tedy zásadně nebyla, až na výjimku, povolena z úřední moci. Náležitosti návrhu byly v exekučním řádu vyjmenovány, a kromě označení návrhovatele a povinného, a to podle exekučního titulu, musel návrh obsahovat podstatné okolnosti pro určení exekučního

soudu, určité uvedení nároku, pro nějž se exekuce navrhovala, a exekučního titulu, který jej přiznával. Jako další exekuční řád uváděl nutnost označit exekuční prostředky, jichž mělo být použito, a označení majetku včetně jeho umístění, kterého se exekuce měla týkat v případě exekuce na jmění. Prostředkem ke zjištění, kde se některé dlužníkovy věci nacházely či jaké měl jmění a kde bylo možné ho nalézt, bylo tzv. udání přísežné neboli vyjevovací přísaha dlužníka. Konečně také měly být soudu uvedeny všechny důležité okolnosti pro vedení exekuce exekučním soudem. K exekučnímu návrhu na povolení exekuce musel být přiložen exekuční titul opatřený potvrzením, že rozhodnutí nebo nařízení nic nebrání vykonat.

Obecným opravným prostředkem proti usnesením v exekučním řízení včetně usnesení o povolení exekuce byl rekurs, který bylo nutné podat v osmidenní lhůtě. Třetí osoba mohla uplatnit své nároky odporem proti exekuci. Exekuční řád počítal též s mimořádnými námitkami proti povolení exekuce v podobě žaloby, a to proti nároku – žaloby opoziční, nebo proti povolení exekuce popírající splnění podmínek povolení exekuce – žaloby impugnační. Podpůrně se exekuční řízení řídilo civilním řádem soudním v případech, které nebyly exekučním řádem upraveny.

Samostatný titul exekučního řádu byl věnován exekucím na podkladě listin vydaných v cizozemsku, přípustných na základě vzájemnosti zaručené státními smlouvami či vládními prohlášeními, vyhlášenými v říšském zákoníku. Tento teoretický požadavek mnohdy narážel na odlišnou praxi, jako tomu bylo u výkonu exekuce exekučních titulů v Německu. Tam byl vyžadován navíc ještě tzv. rozsudek o vykonatelnosti, pro jehož získání bylo třeba se obrátit na německého advokáta, který požadoval 50–100% zálohu na odměnu, podle výše punktu s tím, že byly advokátní tarify v Německu vyšší. Pokud věřitel nevěděl, zda dlužník vlastní vůbec nějaký majetek k uspokojení, velmi se rozmyšlel, zda má vynakládat další nemalé peníze na nejistý výsledek.

Exekuční řád dále umožňoval dlužníkovi navrhnout odklad již povolené exekuce, pokud po povolení exekuce nastaly zákonem předvídané skutečnosti zpochybňující, že je výkon exekuce v daný okamžik vhodný nebo žádoucí.

K výkonu exekuce po jejím povolení docházelo již z moci úřední bez návrhu věřitele, avšak za jeho součinnosti, neboť výkon exekuce byl prováděn v jeho prospěch. Rozsah exekuce se řídil jednak jejím účelem, tedy musel zahrnovat všechny potřebné úkony pro její výkon a zároveň musel být úměrný k výši nároku vymáhajícího věřitele.

Způsoby exekuce

Exekuční řád rozlišoval několik způsobů exekuce, které byly rozlišeny podle povahy pohledávky vymáhajícího

⁴ PRINC, M. *Soudnictví v českých zemích v letech 1848–1938 (soudy, soudní osoby, dobové problémy)*. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2015, s. 102.

věřitele a majetku či práv dlužníka, která měla být exekucí postižena, neboli exekučních prostředků.

Exekuce pro peněžitě pohledávky mohla být vedena na jmění nemovité nebo movité. Exekuce na nemovité jmění mohlo být dosaženo nuceným zřízením zástavního práva, vnučenou správou a nucenou dražbou nemovitosti. Mobilární exekuce se týkala hmotných movitých věcí, peněžitých pohledávek, nároků na vydání nebo dodání hmotných věcí a jiných majetkových práv. Exekuce ke splnění nepeněžitě povinnosti byla vedena tak, aby něco bylo vykonáno nebo opominuto.

Exekuce pro peněžitě pohledávky a exekuce na nemovité jmění

K uspokojení vymáhajícího věřitele cestou imobiliární exekuce mohlo dojít buď zpeněžením nemovitosti a uspokojení pohledávky věřitele z dosaženého výtěžku, nebo tzv. uspokojením nevlastním, kterým soud zajistil vymáhajícímu věřiteli zástavní právo na nemovitosti.

Účelem nuceného zřízení zástavního práva na nemovitosti byla následná možnost vymáhajícího věřitele žádat po kterémkoli vlastníku nemovitosti uspokojení své pohledávky vnučenou správou nebo nucenou dražbou nemovitosti. Při stanovení meze, zda je zvolený způsob zajištění pohledávky věřitele přiměřený, se používalo ustanovení občanského zákoníku o tzv. sirotčí jistotě. Za přiměřené zajištění pohledávky věřitele se pokládalo její krytí ve výši poloviny odhadní ceny u domu a dvěma třetinami odhadní ceny polností. Pokud zajištění přesahovalo tuto hranici, mohl dlužník žádat zrušení nebo omezení nuceného zástavního práva na jeho nemovitosti.

Vnučenou správou soud odejmul dlužníkovi dispoziční práva k výtěžkům nemovitosti a ustanovil správce, který se měl o nemovitost starat a zajistit dosažení výtěžků z této nemovitosti. Pak měla být uspokojena vymáhaná pohledávka věřitele a zaplacení výloh se správou spojených, a to na základě rozvrhovacího řízení, které mělo svá pravidla určující pořadí uspokojení jednotlivých pohledávek. Dlužník tedy zůstal vlastníkem nemovitosti a věřitel se mohl postupně uspokojit i tehdy, pokud by jednorázová prodejní cena nedosahovala výše jeho pohledávky. Tento postup měl pro věřitele i svá rizika spočívající v tom, že nemohl předvídat, jak se zachovají další věřitelé vymahatelných pohledávek.

Třetím způsobem exekuce týkající se nemovitosti byla tzv. nucená dražba. Postupem nucené dražby soud prodal nemovitost vydražiteli a dlužník přišel o své vlastnické právo k exekučované nemovitosti. O povolení nucené dražby usnesením soudu vykonal knihovní soud poznámku k zahájení nucené dražby ve veřejných knihách. Tato poznámka pak působila vůči každému dalšímu

nabyvateli nemovitosti, a navíc zajistila věřiteli pořadí pro uspokojení jeho pohledávky. Důležitou součástí dražebního řízení byl odhad nemovitosti ke zjištění ceny nemovitosti a jejího příslušenství. Odhad prováděl výkonný orgán spolu s jedním nebo více znalci. Podle druhů nemovitostí existovaly způsoby, jak cenu nemovitosti určit. Zjišťovala se buď cena prodejová, výnosová nebo průměr obou. Správné určení odhadní ceny mělo vliv na stanovení výše vadia (jistoty) a nejnižšího podání, přípustnost a výši předražku i přípustnost návrhu na převzetí nemovitosti tzv. z ruky. Důležité pro dražební řízení byly dražební podmínky jako součást návrhu věřitele na dražbu nemovitosti. Dražební podmínky obsahovaly označení a popis nemovitosti, způsob a výši jistoty (vadia) požadované po zájemcích, označení služebností, výměnků a jiných břemen, které vydražitel musí převzít bez započtení na nejvyšší podání, dále určení nejnižšího podání, ustanovení o zapravení nejvyššího podání, udání okamžiku pro přechod nebezpečí, užitků a břemen a v neposlední řadě ustanovení o čase a podmínkách, za nichž bude nemovitost odevzdána vydražiteli a jeho vlastnické právo vloženo do knih. Samotná dražba nemovitosti probíhala na dražebním stání, které ustanovil soud veřejným oznámením, tzv. ediktem. Případní zájemci měli možnost se předem a v dostatečných lhůtách seznámit s dražebními podmínkami, listinami vztahujícími se k nemovitosti a odhadními protokoly a prohlédnout si nemovitost a její příslušenství, což jim dlužník byl povinen umožnit. Dražební stání bylo veřejné a konalo se buď u soudu, nebo v místě nemovitosti a řídil jej soudce. Samotná dražba započala vybidnutím a končila příklepem, který soudce udělil nejvyššímu přípustnému podání. Příklepem přešlo na vydražitele vlastnické právo k nemovitosti, břemena spojená s nemovitostí a její nebezpečí, vydražiteli od okamžiku příklepu náležely veškeré plody a užitky nemovitosti, přecházely na něho práva a povinnosti z pojišťovací smlouvy vztahující se na nemovitost. Příklep, ač byl udělen, se mohl stát neúčinným, a to pokud vydražitel včas a řádně nezaplatil nejvyšší podání a byla nařízena opětná dražba, anebo jestliže byl nabídnut tzv. předražek. Předražek znamenal dorovnání odhadní ceny, nebylo-li v dražbě nabídnuto nejvyšším podáním tři čtvrtin odhadní ceny nemovitosti a příslušenství. Vydražitel pak měl ještě možnost do tří dnů od oznámení předražku své nejvyšší podání zvýšit na obnos nejvyššího předražku. V takovém případě neúčinnosti dražby předešel.

Nemovitost mohla být prodána v dražebním řízení i tzv. z ruky. Pokud některý ze zájemců, který splnil podmínky pro účast na dražbě a složil jistotu, nejpozději osm dní před konáním dražebního stání nabídnul, že převzme nemovitost za cenu převyšující o jednu čtvrtinu cenu odhadní a uhradí všechny náklady jdoucí na řad dlužníka, a pokud s prodejem z ruky souhlasily osoby odkázané na nejvyšší podání, jejichž nároky nebyly nabídnutou přejímající cenou nepochybně úplně kryty,

mohl být prodej z ruky uskutečněn a dražební řízení zrušeno.

Nejvyšší dosažené podání nebo cenu získanou prodejem z ruky rozdělával exekuční soud v tzv. rozvrhovacím řízení. K projednání rozvrhu exekuční soud svolal všechny účastníky k ústnímu roku, na němž bylo jednáno o jednotlivých nárocích uspokojovaných v rozvrhu a o jejich pořadí tak, aby byly uspokojeny jen nároky oprávněné ve výši a v pořadí, které jim náleželo. Svě námitky mohli oprávnění účastníci rozvrhovacího řízení uplatnit odporem a soudce, který jednání řídil, se měl pokusit dosáhnout shody mezi účastníky. Pokud se shody nedosáhlo, tak měla být všechna prohlášení zaprotokolována. Výsledkem jednání pak bylo usnesení o rozvrhu, které vypořádalo rozdělovanou podstatu podle zásad rozvrhu určujících pořadí uspokojení jednotlivých pohledávek. Sporné skutečnosti vzešlé z odporu, které nebyly rozhodnuty v rámci rozvrhovacího usnesení, byly odkázány k řešení ve sporném řízení před exekučním soudem.

Vydražitel sice nabyt vlastnické právo k nemovitosti příklepem, ale aby bylo také knihovně vloženo, musel vydražitel prokázat splnění dražebních podmínek včas a řádně. Teprve poté byla převedena knihovní práva spojená s vlastnictvím nemovitosti na vydražitele a byly vymazány všechny poznámky vztahující se k dražebnímu řízení⁵.

Zvláštní ustanovení exekučního řádu byla věnována exekuci na předměty horního vlastnictví neboli na podíl na dolech, a to vnučenou správou a nucenou dražbou.

Exekuce pro peněžité pohledávky a exekuce na movité jmění

Do tzv. mobiliární exekuce, tedy exekuce na movité jmění, při které se zabavily a prodaly movité věci, zahrnoval tehdejší exekuční řád exekuci na hmotné věci, exekuci na peněžité pohledávky, exekuci na nároky, které se týkaly toho, aby hmotné věci byly vydány a dodány, a exekuci na jiná majetková práva⁶.

Řízení o mobiliární exekuci na věci hmotné probíhalo vždy nejdříve první fází zjišťovací, při které výkonný orgán nejprve movité věci hmotné sepsal a popsal do tzv. „zájemného“ protokolu, a tím je právně zabavil. Vymáhající věřitel takto získal pro svou vykonatelnou pohledávku k věcem sepsaným v zájemném protokole zástavní

právo. Druhou fází bylo stadium zpeněžovací, směřující ke zpeněžení movitých věcí a použití dosaženého výtěžku k uspokojení vymáhajícího věřitele.

Pojem hmotné věci movité upravoval § 292 obecného občanského zákoníku z roku 1811⁷. Exekuční zákon myslil též na věci, které dlužníkovi nemohly být zabaveny, a jimi byly v první řadě předměty, které se užívaly k bohoslužbě zákonně uznané církve nebo náboženské společnosti, částky sv. kříže a ostatky svatých. Dále nemohly být exekvovány osobní věci dlužníkovy domácnosti, jako byly šaty, peřiny, prádlo, domácí a kuchyňské nářadí, zejména kamna a krby, dále potraviny a palivo na čtrnáct dní. Pro zajištění obživy svých blízkých a sebe si dlužník mohl vybrat, zda si ponechá dojnou krávu, dvě kozy nebo tři ovce, samozřejmě vše se zásobami krmení a steliva do doby nejbližších žní, a pak zvířata byla z exekuce vyňata. Pokud dlužník vykonával povolání úředníka, duchovního, učitele, advokáta, notáře, lékaře, umělce anebo vědce, případně službu v ozbrojené moci či u četnictva, nesměly mu být zabaveny předměty, které k výkonu svého povolání nebo služby potřeboval, a také slušný oblek. Věci pro výkon povolání řemeslníka, ručního a továrního dělníka a porodní báby byly taktéž chráněny před exekucí. Z exekuce byly vyňaty hotové peníze vyplacené dlužníkovi v rámci podpory v nouzi z veřejných peněz, dále vše potřebné k vedení lékárny, přičemž nebyla vyloučena vnučená správa této lékárny, také školní a církevní knihy, svatební prsten dlužníka, listy a jiné dlužníkovy spisy, rodinné obrazy kromě rámu, řády a čestné znaky. Stalo se, že byl soudem posuzován konkrétní případ, zda exekuci podléhají kolotoče, ruské houpačky a hrací stroje (kolovrátky, flašiny), kterých užívali kočující živnostníci při provozování své živnosti. Soud pak dospěl k závěru, že tyto předměty byly z exekuce vyjmuty, avšak vozy kočovníků exekuci podléhaly. K prodeji zabavených věcí mohlo dojít k návrhu věřitele, pro jehož vykonatelnou pohledávku byly zabaveny, a na základě povolení exekučního soudu. Prodej věcí mohl být uskutečněn za cenu burzovní nebo tržní, a to buď z volné ruky, nebo dražbou. Prodejem z volné ruky se zpeněžovaly zejména cenné papíry, ale i jiné věci, u kterých mohla být stanovena cena burzovní nebo tržní. Všechny ostatní zabavené věci byly prodány veřejnou dražbou, eventuálně na základě návrhu k převzetí, za splnění zákonem daných podmínek. Rozvrh dosaženého výtěžku se řídil stejnými pravidly jako rozvrh výtěžku při prodeji nemovitostí.

⁵ HORA, V. *Exekuce na nemovitosti. Základy přednášek*. Praha: Spolek československých právníků „Všeherd“, 1926.

⁶ HORA, V. *Exekuce na movitosti a exekuce zajišťovací. Základy přednášek*. Praha: Spolek československých právníků „Všeherd“, 1926.

⁷ Věci hmotné jsou ty, které lze smysly vnímat, jinak slují nehmotné, např. právo lovit, ryby chytati a všechna jiná práva.

Také exekuce na peněžitě pohledávky probíhala nejprve zabavením pohledávek. Spočívala v příkazu soudu adresovaném poddlužníkovi, aby se zdržel platby, a následně příkázáním pohledávky vymáhajícímu věřiteli, a to podle druhu peněžitě pohledávky, příkazem k vybrání nebo tzv. příkázáním na místě placení. Dlužník pak musel vymáhajícímu věřiteli, jemuž byla pohledávka přikázána, předat všechny zprávy a listiny k vymožení přiznané pohledávky. Vymáhající věřitel se pak obrátil jménem dlužníka na poddlužníka a žádal uhrazení přikázané pohledávky k vybrání. Teprve zaplacení dluhu poddlužníkem věřiteli byla jeho pohledávka uspokojena. Příkázáním pohledávky na místě placení přešla na vymáhajícího věřitele zabavená pohledávka v rozsahu, jako kdyby ji dlužník úplatně postoupil. Pohledávka věřitele byla uspokojena již tímto příkázáním pohledávky na místě placení. Ve výjimečných případech mohlo dojít ke zpeněžení pohledávky jejím prodejem nebo vnučenou správou. I v úpravě peněžitých pohledávek podléhajících exekuci byly učiněny některé výjimky a omezení, týkající se například chudinské podpory poskytnuté z veřejných pokladen, pojistného plnění určeného na opravy nemovitosti, výživného, výslužného a důchodů poskytovaných jako podpora, peněžitých důchodů vyplácených v souvislosti s poraněním, vkladů u spořitelen nebo úsporných spolků s tím, že nezabavitelná částka čítala 500 zlatých.

Exekuce na nároky, které se týkaly toho, aby věci hmotné byly vydány a dodány, se řídila obdobnými procesními pravidly jako příkázání peněžitě pohledávky jejím vybráním. Nejednalo se ale o peněžitou pohledávku, ale o nárok na vydání hmotné věci. Hmotnou věcí mohly být i zastupitelné movité věci nebo nemovitost. Exekuce byla vykonána zabavením hmotné věci, čímž vzniklo vymáhajícímu věřiteli na zabavené věci zástavní právo ve prospěch vykonatelné pohledávky, a jejím příkázáním věřiteli k vybrání. Výslovně vyloučeno bylo příkázání na místě placení. Povinností poddlužníka bylo zabavenou hmotnou věc vydat vykonávacímu orgánu, který ji podle zásad prodeje movitých věcí nebo nemovitostí zpeněžil a z výtěžku v rozvrhovacím řízení uspokojil vymáhajícího věřitele.

Do jiných majetkových práv podléhajících exekuci bylo možno zařadit práva, která měla nějakou majetkovou hodnotu, jako například výměnek, právo poživací, nároky na vydání nějaké majetkové podstaty, její rozdělení nebo vyloučení podílu z ní, spoluvlastnická práva k nemovitostem, užitková práva, práva patentní, právo honby a rybolovu, právo na výhradní kutiště, poživací právo otcovo na jmění dětí, živnostenská oprávnění, průmyslové výsady, živnostenské (tovární) podniky a obchodní závody. Vedení exekuce pak odpovídalo povaze práva, které mělo být vytěženo ve prospěch vymáhajícího věřitele, tedy způsoby zabavení a prostředky zpeněžení byly u jednotlivých práv odlišné. Z výměnku musely být

dlužníkovi ponechány výtěžky, případně obytné místnosti do hodnoty 300 zlatých, což bylo jediné právo vyňaté z tohoto způsobu exekuce. Jinak opět docházelo k zabavení práv, kdy soud zakázal dlužníkovi nakládání s majetkovým právem, případně zároveň vydal platební příkaz poddlužníkovi, a k následnému zpeněžení obdobným způsobem jako u zabavených věcí movitých i nemovitých a podle stejných předpisů. Prodej majetkových práv veřejnou dražbou byl ale zákonem omezen jen na výjimečné případy, pokud by se zpeněžení nedalo provést vůbec nebo s nepoměrně velkým nákladem. U majetkových práv zapsaných ve veřejných knihách bylo zabavení provedeno vkladem zástavního práva do těchto knih. Ke zpeněžení práv poskytujících opakovaně plnění se volil způsob zpeněžení vnučenou správou nebo propachtováním.

V tehdejší soudní judikatuře se tak můžeme dočíst o exekucích například na hostinské koncese, lékárnické nebo vydavatelské oprávnění. Za přípustnou byla shledána soudní praxí v roce 1924 i exekuce na divadelní koncesi vnučenou správou, přestože byla tato koncese dlužníkovi udělena pod podmínkou, že je povinen podnik řídit jen osobně. O osobě vnučeného správce se dohodl soud se správním úřadem. Jiné rozhodnutí se týkalo vedení exekuce na výnos kinematografického podniku zabavením a vnučenou správou a řešilo nejasnost návrhu, zda věřitel požadoval zabavení licence na provoz biografu či práva, která měl zástupce majitele biografu, což byl obvyklý způsob provozování těchto živností.

Exekuce pro nepeněžitě pohledávky

V neposlední řadě pak exekuční řád věnoval třetí oddíl exekucím směřujícím k tomu, aby něco bylo vykonáno nebo opominuto. Touto exekucí mělo být dosaženo vydání nebo dodání věcí movitých, postoupení nebo vyklizení nemovitých věcí, předmětů horního vlastnictví a lodí, zřízení nebo zrušení knihovnických práv, zrušení společenství (spoluvlastnictví) a upravení hranic, vykonání nějakého činu nebo splnění povinnosti dlužníka něco strpět nebo opominout, případně vydání projevu vůle dlužníka. Postup exekuce se řídil charakterem vymáhaného práva, zpravidla spolu s nepeněžitou povinností byly věřitelem požadovány také náklady exekučního řízení jako peněžitá pohledávka. Pokud bylo splnění nějaké povinnosti vázáno na osobu dlužníka, například dlužník osobně mohl vykonat, opominout nebo strpět nějaký čin, tak vykonání exekuce spočívalo v uložení peněžitých pokut dlužníkovi až do výše 2000 zlatých nebo uvalení vazby v délce až jednoho roku, která byla později omezena maximálně na šest měsíců. Výnos pokut byl určen chudým. Vazba se vykonávala ve veřejné vazební místnosti, která byla k tomuto účelu určená a musela být oddělena od prostor pro výkon trestů nebo pro vyšetřovací vazbu. Volba prostředků donucujících dlužníka ke

splnění jeho povinnosti spočívala na věřiteli. Soud, který povoloval exekuci, nejprve dlužníka vyzval ke splnění, stanovil lhůtu a pohrozil použitím donucujícího prostředku. Na vydobytí pokuty nebo uvalení vazby došlo až v případě marného uplynutí lhůty.

Exekuce k zajištění a prozatímní opatření

Exekuce k zajištění bylo využíváno výjimečně pro peněžitě pohledávky opírající se o konkrétní exekuční titul, hrozilo-li prokazatelně nebezpečí, že by vymahatelnost této peněžitě pohledávky mohla být zmařena, značně ztížena nebo rozsudek musel být vykonán v cizině. Těmito exekučními tituly byla opatření vydaná soudy v nesporném řízení a dosud nevykonatelná a dále konečné rozsudky a platební příkazy tuzemských civilních soudů, dříve, než nabyly právní moci a vykonatelnosti. Ve výjimečných a v zákoně uvedených případech nemuselo být hrozící nebezpečí prokázáno. Prostředkem zajišťovací exekuce bylo zabavení věcí, knihovní záznam zástavního práva na nemovitostech nebo knihovních právech, nucená správa a výjimečně i příkázání zabavené pohledávky k vybrání. Ukázalo-li se později, že uspokojení vymáhajícímu věřiteli nepřisluší, musely být tyto prostředky zajištění bez újmy dlužníka opět odstraněny.

V samém závěru exekuční řád upravoval institut prozatímních opatření, která bychom dnešní terminologií mohli označit jako předběžná. Prozatímní opatření byla výjimečným a dočasným prostředkem, který bylo možné použít ještě před tím, než vůbec započal spor o existenci nároku, během řízení o něm nebo i po jeho skončení, avšak dříve, než bylo možné zahájit vlastní exekuci. Cílem prozatímního opatření bylo zajištění práva pro jeho budoucí možnou exekuci, pokud by mohla být ohrožena. U peněžitých pohledávek, pokud hrozilo nebezpečí, že by pozdější exekuce byla značně ztížena nebo zmařena, a to poškozením, zničením, zatajením nebo zavlčením majetku, zcizením nebo jiným nakládáním s předměty jmění dlužníka, a ohrožený věřitel tuto skutečnost osvědčil, bylo prozatímní opatření namístě. K zajištění peněžitých pohledávek mohla být zejména nařízena úschova a správa movitých hmotných věcí, soudní zákaz zcizit nebo zastavit movité hmotné věci, soudní obstarávka, kdy soud zakázal dlužníkovi jakkoli nakládat s obstarávaným nárokem. U nepeněžitých pohledávek se mělo prozatímním opatřením předejít zmaření nebo ztížení exekuce v důsledku změny stavu, například pokud by poté musel být rozsudek vykonán v cizině, nebo prozatímním opatřením mělo být zabráněno hrozícímu násilí či odvrácena hrozící nenahraditelná škoda. Prostředkem k zajištění nepeněžitých nároků bylo soudní uložení movitých věcí, které měl odpůrce ohrožené strany u sebe a k jejichž vydání nárok směřoval, dále správa movitých věcí, soudní zmocnění ohrožené strany zdržet věci dlužníka, rozkaz odpůrci ohrožené strany vykonat nějaký úkon nebo se

zdržet jednání, aby věci nebo stav byly zachovány, dále soudní zákaz zcizit, zatížit nebo zastavit knihovní nemovitosti nebo práva, na něž se nárok vztahoval, soudní obstarávka a určení výživy, kterou měl manžel prozatím dávat své manželce a dětem, povolení odděleného bydliště nebo nařízení prozatímního přijetí do společné domácnosti. Ke zrušení prozatímního opatření mohlo dojít i z moci úřední, pokud nebyly splněny jeho podmínky nebo pokud byl cíl prozatímního opatření naplněn.⁸ V soudní praxi lze nalézt případ, kdy manželka žádala o povolení prozatímního opatření zákazem zcizení a zastavení svršků manželových pro zažalované alimenty, což soud posoudil věc jako pohledávku peněžitou a požadoval osvědčení nebezpečí.

Exekuce v Československé republice

Ani nová právní úprava exekučního řízení nebyla přijata úplně bez výhrad, a tak se v roce 1906 po diskuzích v právnické obci objevily již velmi podrobné a konkrétní náměty na reformu exekučního řádu. Plénum pražských advokátů se nepřidalo k dalším právníkům požadujícím odstranění nového exekučního řádu a – s přiměřenými změnami – návrat k úpravě exekucí podle starého soudního řádu. Přimlouvalo se za ustavení komise zahrnující teoreticky vzdělané právníky i právníky znalé praxe, jejímž úkolem by byla důkladná revize exekučního řádu a souvisejících předpisů a příprava nového zákona, který by již vytykávané nedostatky neobsahoval. Právnická veřejnost účastníci se diskuze si v exekučním řádu z roku 1896 nezvykla na nové a neobvyklé názvosloví, jako například nucená správa, nucená dražba a poddlužník, a navrhovala vrátit se k předešlému názvosloví. Požadovala také napravení některých rozporů mezi jednotlivými ustanoveními, nejasností a v některých případech kritizovala obsáhlou a kazuistickou textaci. Achillovu patu exekučního řádu pak právníci spatřovali v ustanoveních upravujících exekuce na nemovitosti. Za vzor v této oblasti dávali německý zákon o nucené správě a dražbě, který byl ale přijat o pár měsíců později v roce 1897, a tak z něj, k lítosti kritiků, nemohlo být při přípravě rakouského exekučního řádu inspirativně čerpáno. Zásady, na kterých byl exekuční řád založen, byly ale shledány jako vyhovující a pro hledání práva prospěšné, takže měly být do budoucna zachovány i pro účely nové právní úpravy.

Tématem pro tehdejší rozpravy mezi právnickou veřejností byly i další neduhy, které se vyskytly v souvislosti s uplatňováním exekučního řádu a se zavedením nového soudního řádu. Trnem v oku, zejména advokátnímu stavu,

⁸ HORA, V. *Soustava exekučního práva. Soudní řízení nesporné*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016.

bylo stále více se rozmáhající pokoutnictví, tedy poskytování právních rad a sepisování návrhů jinými osobami než advokáty, kterým jinak tato agenda náležela. Citovány byly případy obchodníků a továrníků, kteří si nechali sepisovat exekuční návrhy, a někdy je i podepisovat, svým účetním a písařským personálem, a to i za nemalou úplatu, čímž připravovali advokáty o práci a výdělek. Dalšími konkurenty na poli poskytování právních rad a pomoci při sepisování exekučních podání byli advokátům soudci, kteří leckdy dokonce k nelibosti advokátů nezůstali jen u sepisování žalob a návrhů, ale vyhotovili i jiné listiny. Boj proti pokoutnictví byl, a to i v oblasti exekučních řízení jako řízení před soudem, pro právnickou veřejnost důležitým cílem.

Avšak ani těmto důrazným hlasům se nepodařilo používání exekučního řádu v Rakousko-Uhersku zamezit a nahradit jej jiným a dokonalejším, a tak mohl být jedním ze zákonů, který se stal na základě recepční normy součástí právního řádu nově vzniklé samostatné Československé republiky. Zákon č. 11/1918 Sb., o zřízení samostatného státu československého z 28. října 1918 výslovně stanovil, že veškeré dosavadní říšské a zemské zákony zůstávají prozatím v platnosti. Jednalo se tedy o dočasné opatření, které mělo zajistit v nově vzniklém státě kontinuitu právního prostředí a zamezit právní nejistotě a chaosu. Protože součástí nově vzniklého státního útvaru se stalo i Slovensko a Podkarpatská Rus, přinesly si tyto země do právního řádu Československé republiky své vlastní předpisy exekučního práva vycházející z uherského práva, z něhož se tak stal součástí právního řádu Československé republiky zákon čl. LX/1881 o řízení exekučním. Po vzniku samostatné Československé republiky byla 10. dubna 1919 provedena měnová odluha a zavedena československá koruna.

Další vývoj státu bezprostředně po jeho vzniku pak kladl na zákonodárce přednější úkoly nežli důkladnou reformu exekučního řízení. Zákonodárství v prvních dnech a měsících existence nového státu se v oblasti poskytování spravedlnosti zaměřilo spíše na zajištění a organizaci řádného výkonu soudnictví, zřízení a úpravu kompetencí jednotlivých soudních orgánů a stolic. Vláda řešila také rozšíření účinnosti zákonů platných v Čechách, na Moravě a ve Slezsku i na oblast Hlučínska, postoupeného československému státu mírovou smlouvou s Německem z roku 1919, v němž platily tedy zákony německé, a to vládním nařízením z 11. března 1920 č. 125/1920 Sb., jímž se upravuje soudnictví a rozšiřuje působnost zákonů a nařízení z oboru soukromého práva a soudní správy v územích postoupených Československé republice podle mírových smluv.

Následující období se tak neslo spíše ve snaze o sjednocení předpisů pocházejících z různých právní oblastí do jednoho předpisu obsahujícího pravidla platící na celém území Československé republiky jednotně. Tohoto úsilí

bylo ale dosahováno postupnými novelami a dílčími úpravami, jako například zákonem č. 23/1928 Sb., kterým se mění a doplňují některá ustanovení o soudních řízeních ve věcech občanských a o řízení exekučním, čímž došlo ke sjednocení exekuce na věci movité a exekuce podle cizozemských exekučních titulů. Tento zákon také upravoval soudní prázdniny, jejichž délku prodloužil z dřívějších šesti týdnů na červenec a srpen. V průběhu soudních prázdnin se nekonaly soudy a také se nevydávala soudní rozhodnutí, vyjma v určených tzv. feriálních věcech, ale exekuční řízení probíhala, kromě dražby nemovitostí a jednání o rozvrhu nejvyššího podání.

Další změny měly vedle hladkého průchodu práva v oblasti exekucí napomoci také vyřešit, či alespoň zmírnit velmi palčivý problém velké přetíženosti soudů. I počet exekucí značně narůstal, například v roce 1903 jich v Praze bylo vyřizováno 107 a v roce 1929 exekuční soudci měli na stole již 2 578 exekučních podání. Exekučního řízení se dotkla dílčí úprava pravomoci soudních zřízenců při exekuci v roce 1921, úprava exekucí na výměnky zákonem č. 66/1925 Sb., zřízení Exekučního soudu v Praze zákonem č. 165/1926 Sb. z. či zákon č. 45/1928 Sb., o odkladu exekučního vyklizení místností. Vláda rovněž řešila zajištění vykonatelnosti exekučních titulů na základě vzájemnosti i v ostatních nově vzniklých státech, a to vládním nařízením č. 145/1919 Sb., o exekuci podle spisů a listin zřízených v německo-rakouském státě. Vládním nařízením č. 237/1919 Sb., o vzájemném výkonu exekučních titulů povstalých v Čechách, na Moravě a ve Slezsku s jedné a na Slovensku s druhé strany sjednotila vykonatelnost exekučních titulů na celém území Československé republiky. Přijetím zákona č. 161/1936 Sb. z. a n. z 16. června 1936, kterým se mění a doplňují některá ustanovení zákonů o soudní příslušnosti, o občanském řízení soudním, o řízení exekučním a o soudní organizaci mělo být dále soudní řízení zjednodušeno a zrychleno a v exekučním řízení měla být omezena možnost praktického maření exekucí zneužíváním některých ustanovení.

Dne 23. června 1933 byl v podobě vládního nařízení č. 100/1933 Sb. přijat nový odhadní řád pro odhady nemovitostí v exekučním řízení, který změnil dosavadní způsob oceňování realit a částečně se vracel k pravidlům nastaveným starým odhadním řádem z roku 1897, doplněným ministerským nařízením z roku 1900.

Závěr popisovaného období exekučního práva byl poznamenán hospodářskou krizí, která se promítla i do vztahů mezi věřiteli a dlužníky, a politickými událostmi v důsledku silícího tlaku fašistického Německa, které vyvrcholily podepsáním mnichovské dohody 30. září 1938, měnící dosavadní hranice Československé republiky. 19. listopadu 1938 byly schváleny zákony o autonomii Slovenska a Podkarpatské Rusi, čímž Československá

republika v podobě utvořené v roce 1918 de facto přestala existovat.

Vývoj exekucí na nemovitosti

Za stěžejní část exekučního práva, která byla odrazem hospodářské situace země a její prosperity, či naopak krize, byla považována zejména exekuce týkající se nemovitostí. Již od roku 1858 byly v Rakousku shromažďovány statistické údaje týkající se zadlužování nemovitostí a jejich nucených exekučních prodejů cíleně, ve snaze podrobněji prozkoumat a učinit si obraz o daném stavu hospodářství a majetku. Motivem k započetí systematického sběru těchto informací byl i tehdejší úmysl vlády sjednotit ve všech korunních zemích úpravu úrokové míry a ustanovení o lichvě.

Záznamy, které se staly zdrojem statistických zjištění a přehledů, pocházely z knih gruntovních a pozemkových, knih městských, desek zemských a knih horních. Z těchto záznamů vyplývá, že za období let 1868–1902 bylo v zemích České koruny exekučně prodáno 160 676 nemovitostí za vydraženou cenu 392 milionů zl. r. č. (zlatých rakouského čísla). Z této sumy činily nemovitosti zapsané v gruntovních, respektive pozemkových knihách 95 %. V gruntovních, později v pozemkových knihách byly zapsány zejména usedlosti, pozemky a pole, tj. majetek, který se zpravidla dědil v rodině z generace na generaci a byl dlouhodobým zdrojem obživy. V důsledku exekučních prodejů těchto hospodářství přicházelo o zděděný rodový majetek mnoho lidí, kteří se ocitli zcela na mizině a bez prostředků. Zároveň ale ve sledované době rostl počet hypotekárních půjček, jež měly značný podíl na knihovním zadlužování. Tento způsob zadlužování, kdy si pomocí úvěru někteří hospodáři snažili zvýšit výnosnost svých statků, byl shledáván pro celkovou ekonomickou kondici země jako prospěšný. Z uvedených čísel je ale zřejmé, že byla nemalá část hospodářů, pro něž hypotekární úvěr byl jen předstupněm exekučního prodeje jejich statků. Rozvoj používání úvěru s sebou sice přinesl zvelebení měst i venkova, avšak na rozdíl od průmyslové a obchodní činnosti provozované převážně ve městech, narazila na venkově výnosnost z půdy na svůj strop, daný přírodními podmínkami. Další úvěry statkářů na venkově tak často nesloužily k rozvoji hospodářství, ale na zaplacení starých dluhů.

Největší počet exekučních prodejů nemovitostí se týkal spíše menších usedlostí, kterých existovalo také nejvíce. Majitelé polností se rovněž častěji zadlužovali spíše pro menší částky, tedy sumy do 1000 zl. Nejčastějšími knihovními zápisy váznoucími na nemovitostech byly nedoplatky kupní ceny při koupi nemovitosti na dluh, dluhy ze svatebních smluv (zajištění věna), zajištění kaucí, zajištění poskytnutého bankovního úvěru, zápůjčky a jiné

smlouvy, zajištění dědických podílů a odkazů. Celkové knihovní zadlužování zejména pozemkového vlastnictví v Čechách, na Moravě a Slezsku neustále rostlo.

Z přehledů o exekučních prodejkách nemovitostí lze také zjistit, že značná část pohledávek, tvořící až dvě pětiny z vymáhaných, nemohla být z prodaných nemovitostí uspokojena, neboť dražbou získané obnosy nestačily na jejich zaplacení. Z toho je možné dovodit, že mnohé z exekučně prodávaných nemovitostí byly již značně předluženy a zřejmě také byly při poskytování úvěru nízko ohodnoceny. Nutno ale doplnit, že samotná cena nemovitostí se vlivem různých okolností také měnila a v důsledku hospodářských poměrů klesala.

Ochrana hospodářů v zemědělství proti okamžitému vymáhání starých dluhů exekučními prostředky dostala svoji konkrétní podobu i v některých zákonech, například v zákoně č. 74/1933 Sb. z. a n., kterým se dočasně upravuje výkon exekuce proti zemědělcům, a zákoně č. 33/1934 Sb. z. a n., o dočasných opatřeních v exekučním a konkurzním řízení proti zemědělcům. Po určitou dobu, prodlouženou až do 31. března 1934, nesměly být, až na zákonné výjimky některých pohledávek, proti zemědělcům vykonány prodeje (dražby) movitých a nemovitých věcí, vnučená správa zemědělského podniku, jehož výměra nepřesahovala 100 ha a ani na návrh věřitele nesměl být prohlášen konkurz. Již započatá vnučená správa mohla být k návrhu dlužníka zrušena. Dále byly omezeny exekuce na pohledávky vzniklé z prodeje zemědělských výrobků jejich podniků.

Exekuce v běhu času

V roce 1898 započatá justiční reforma obsahující i nová pravidla pro exekuční řízení vytvořila moderní základ pro řešení vztahů mezi věřiteli a dlužníky a měla dosavadní řízení zjednodušit a zkvalitnit. Jak ale plyne z pozdějších reakcí právnické veřejnosti, nebyla lékem na všechny neduhy provázející exekuční řízení. Počáteční nadějná očekávání byla brzy postupně vystřídána kritickými poznámkami k uplatňování nových exekučních pravidel. V souvislosti s rozpadem Rakousko-Uherska a v období první republiky se naplno projevil obtíž provázející civilní soudní řízení, z nichž nejtěživější byl velký nárůst soudní agendy a značné přetížení soudů, které zpomalovalo a komplikovalo narovnání vztahů stran sporu. Ukázalo se, že nové poměry zvýšily nároky na soudní proces, kterým ale personálně oslabené soudy nemohly dostát. Hledání cesty v podobě zásadní novely či nového exekučního řádu však v tomto období vyšlo naprázdno, přijatá řešení byla dílčí povahy a nových pravidel se věřitelé a dlužníci nadlouho nedočkali.

Z JUDIKATURY ÚSTAVNÍHO SOUDU

JUDr. Lenka Pekařová

asistentka soudce Ústavního soudu

Povinnost soudního exekutora vrátit neoprávněně vypořádané náklady exekuce i za dobu před převzetím exekuce od předchozího soudního exekutora

Usnesení sp. zn. II. ÚS 1907/22 ze dne 1. 11. 2022 (soudce zpravodaj David Uhlíř)

§ 271 o. s. ř.

K odmítnutí pro zjevnou neopodstatněnost vedla ústavní stížnost soudního exekutora Lukáše Jíchy v řízení brojícím proti usnesení krajského soudu, kterým byly změněny nákladové výroky stěžovatelova usnesení o zastavení exekuce; krajský soud uložil stěžovateli vrátit povinné na nákladech exekuce vypořádanou částku 18 020 Kč. Exekuce (vedená od ledna 2012) byla na návrh povinné zastavena v listopadu 2021 z důvodu neplatné rozhodčí doložky (exekučním titulem byl rozhodčí nález). Stěžovatel exekuci převzal po předchozím soudním exekutorovi v roce 2016. Ačkoli předchozí exekutor si ponechal z jím vypořádaného plnění na úhradu nákladů exekuce částku 8 891 Kč a stěžovatel následně toliko částku 9 129 Kč, uložil odvolací soud stěžovateli postupem dle § 271 o. s. ř. vrátit povinné celou vypořádanou částku. Dospěl k závěru, že nelze přihlížet k tomu, kterou částku si který exekutor činný v dané exekuci ve skutečnosti ponechal, jelikož předchozí exekutor se již řízení ani nijak neúčastní.

V projednávané věci Ústavní soud nespatořoval existenci kvalitativního hlediska, které by napovídalo, že se napadené rozhodnutí svou intenzitou a účinky může dotýkat samotné podstaty a smyslu některého z ústavně garantovaných práv (což se u bagatelních částek obvykle nepředpokládá). Nepřisvědčil stěžovatelovu argumentu řady typově stejných případů, neboť je notorií, že jeho exekutorský úřad patří objemem agendy mezi největší exekutorské úřady v České republice, a proto nelze na opakované rozhodování dané otázky nahlížet jako na jakoukoli anomálii, která by vyžadovala zvláštní přístup. Jen z údajů obsažených v ústavní stížnosti je patrné, že stěžovatel v postavení pověřeného exekutora aktuálně vede stovky tisíc exekučních řízení (na podporu argumentu opakovaných zásahů ze strany obecných soudů přitom uvedl šest případů).

Stejně tak nedospěl k závěru, že by věc svým významem přesahovala vlastní zájmy stěžovatele, jak tvrdil, neboť

podstatou celé stěžovatelovy argumentace byly úvahy obecného soudu týkající se řešení poměrně specifické otázky nákladů exekučního řízení v situaci, kdy v řízení působilo více exekutorů, kteří si při předání exekutorského úřadu vzájemně nevypořádali tento druh (budoucích či podmíněných) pohledávek. Závěrem bodu 9 prezentovaného usnesení Ústavní soud poukazuje na skutečnost, že vedle rozhodnutí o povinnosti stěžovatele vrátit povinné část nákladů exekuce, které si ponechal předchozí exekutor, byla oprávněně zároveň uložena povinnost zaplatit stěžovateli náklady exekuce, které byly kalkulovány z celkově vypořádaného plnění (tj. při zohlednění plnění vypořádaného i předchozím exekutorem); úvahy odvolacího soudu se tedy co do základu jeví jako symetrické (ani u povinnosti oprávněně hradit stěžovateli náklady exekuce nerozlišoval mezi náklady prvního či druhého exekutora působícího v daném exekučním řízení).

Vedlejší účastenství nezletilého při výkonu rozhodnutí vyklizením bytu

Usnesení sp. zn. I. ÚS 2838/22 ze dne 15. 11. 2022 (soudce zpravodaj Vladimír Sládeček)

§ 93 o. s. ř.

Ústavní soud odmítl ústavní stížnost nezletilého stěžovatele, který se jako syn povinného v exekučním řízení o vyklizení nemovitosti domáhal vstupu do exekučního řízení s tvrzením, že jako uživatel bytu má nepochybně na výsledku sporu zájem a není přitom podstatné, zda se do řízení připojí v jeho sporné části u civilního soudu, nebo při výkonu rozhodnutí.

Závěrem Ústavního soudu je, že odvolací soud se řádně zabýval posouzením konkrétních okolností případu. Srozumitelně a logicky, s oporou v ustálené judikatuře Nejvyššího soudu, odůvodnil svůj závěr, že v řízení o výkonu rozhodnutí je použití § 93 o. s. ř. o vedlejší účastenství pojmově vyloučeno, což činilo odvolání stěžovatele podáním osobou neoprávněnou. Důvod k přehodnocování uvedeného závěru Ústavní soud neshledal, neboť není jeho úlohou sjednocovat judikaturu a podávat výklad podústavního práva.

Náklady exekučního řízení o zřízení exekutorského zástavního práva

Nález sp. zn. IV. ÚS 1327/22 ze dne 1. 11. 2022 (soudce zpravodaj Josef Fiala)

*§ 73a odst. 1, odst. 7, odst. 9 exekučního řádu
§ 8, § 9 advokátního tarifu*

V návaznosti na nálezy sp. zn. I. ÚS 3403/20 a v něm citovanou judikaturu řešil Ústavní soud otázku právní povahy exekutorského zástavního práva pro určení tarifní hodnoty předmětu řízení za účelem výpočtu nákladů řízení (zda je či není penězi neocenitelný), neboť dospěl k závěru, že nesprávné vyhodnocení uvedené otázky může mít za určitých okolností za následek porušení základních práv jednotlivce. Což se podle čtvrtého senátu Ústavního soudu v projednávané věci i stalo. Jelikož předmět řízení o zřízení exekutorského zástavního práva je podle Ústavního soudu penězi neocenitelný (neboť jde o zajištění vymáhané pohledávky, nikoliv o vymožení konkrétní peněžité částky), je při určení tarifní hodnoty nutno postupovat podle § 9 advokátního tarifu. Zrušil proto pro porušení práva na soudní ochranu a práva vlastnit majetek ve smyslu čl. 36 odst. 1 ve spojení s čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod rozhodnutí obecných soudů, které tarifní hodnotu pro účely výpočtu výše náhrady nákladů stanovily v rozporu s předmětem sporu.

Právo soudního exekutora na náhradu nákladů exekuce při zastavení řízení

Nález sp. zn. I. ÚS 2434/21 ze dne 8. 11. 2022 (soudce zpravodaj Tomáš Lichovník)

*§ 87, § 89 exekučního řádu
§ 6 odst. 1, § 11 odst. 2, odst. 3 exekutorského tarifu*

Ústavní soud vyhověl stížnosti soudního exekutora Davida Koncze a zrušil bod IV usnesení Nejvyššího soudu, kterým byla stěžovateli při zastavení exekuce přiznána na náhradě jejích nákladů částka 6 655 Kč. Dospěl totiž k závěru, že součástí práva na náhradu nákladů exekuce je i odměna soudního exekutora (§ 87 odst. 1 ex. ř.) bez ohledu na důvod, pro který byla exekuce zastavena. Rozhodne-li proto obecný soud v rozporu s touto tezí, porušuje právo soudního exekutora na soudní ochranu vlastnického práva ve smyslu čl. 36 odst. 1 ve spojení s čl. 11 odst. 1 Listiny. Uvedený kasační zásah Ústavního soudu si vyžádal případ, v němž Nejvyšší osud učinil závěr rozporný s obsahem exekučního spisu, že v rámci předmětné exekuce nebyla exekutorem vymožena žádná částka, a přiznal mu odměnu toliko v základní výši (§ 11 odst. 2 exekutorského tarifu).

Pořádková pokuta za nesplnění povinnosti poskytnout součinnost

Usnesení sp. zn. I. ÚS 2443/22, IV. ÚS 2437/22, IV. ÚS 2438/22, I. ÚS 2442/22

*§ 53, § 128, § 129 o. s. ř.
§ 33, § 34 exekučního řádu*

Stejně jako ve věci referované v posledním judikatorním přehledu (I. ÚS 2439/22) odmítl Ústavní soud i další ústavní stížnosti totožného obsahu personálně propojených obchodních společností, zastoupených týměž advokátem. Pro připomenutí v napadených řízeních uložil soudní exekutor stěžovatelkám pořádkovou pokutu za nesplnění povinnosti poskytnutí součinnosti ve smyslu § 128 o. s. ř. Ústavní stížnosti byly odmítnuty jednak s poukazem na bagatelní výši dotčené částky, jednak proto, že výklad podústavního práva (není-li svévolný či na první pohled jinak excesivní) není úlohou Ústavního soudu.

Zastavení exekuce pro nemajetnost povinného, t. č. ve výkonu trestu odnětí svobody

*Usnesení sp. zn. I. ÚS 2938/22, I. ÚS 2958/22, II. ÚS 3137/22
§ 268 odst. 1 písm. e) o. s. ř.*

§ 55 odst. 3 exekučního řádu

Třemi ústavními stížnostmi se stěžovatel neúspěšně domáhal, aby Ústavní soud zrušil rozhodnutí, jimiž byly zamítnuty jeho návrhy na zastavení jednotlivých exekucí (na majetek stěžovatele je vedena řada exekucí pro vymožení částek přesahujících v součtu několik milionů Kč). Tvrzené nedostatky odůvodnění napadených rozhodnutí ani ústavně relevantních vad dokazování neshledal. Neústavní není úvaha obecného soudu, že samotná skutečnost pobytu stěžovatele ve výkonu trestu odnětí svobody nemůže být bez dalšího důvodem pro zastavení exekuce – opačný závěr by stěžovatele nespravedlivě zbavoval jeho břemene k plnění závazků přiznaných exekučním titulem (vlastním protiprávním jednáním je po přechodnou dobu neschopen plnit svým věřitelům – z usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 338/2018).

V obecné rovině (bez dalších podstatných okolností) nelze přijmout ani argument, že by zastavení jedné exekuční věci určitého povinného pro nemajetnost mělo automaticky vést k zastavení dalších jeho exekucí. Jednotlivé exekuce se i u téhož povinného mohou podstatně lišit (vymáhanými částkami, trváním exekuce, konkrétními postupy zvolenými pověřeným exekutorem a s tím souvisejícími náklady exekuce); proto nelze jinak legitimní požadavek na maximální možnou jednotnost (bezroznost) judikatury takto zjednodušovat.

JUDIKATURA V EXEKUČNÍCH VĚCECH

Mgr. David Hozman

Vysoká škola finanční a správní

1. Exekuční návrh

*Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 2764/2022 ze dne 5. 10. 2022
k ustanovení § 37 odst. 2 exekučního řádu*

Při plnění dluhu ve splátkách může být součástí podmínek splatnosti jednotlivých splátek i určení, že pro nesplnění některé splátky je věřitel oprávněn žádat celý zbytek pohledávky najednou. Splatnost celé pohledávky (tzv. ztráta lhůt nebo ztráta výhody splátek) nenastává přímo ze zákona, ale záleží na věřiteli, zda toto právo uplatní, tedy zda vyzve dlužníka k zaplacení celého zbytku, popřípadě zda podá u soudu žalobu na plnění. V každém případě může své právo uplatnit pouze do splatnosti nejbližší další splátky. Pokud tak neučiní a dlužník řádně a včas příští splátku zaplatí, může věřitel vymáhat jen nezaplacenou jednu splátku. Svého práva však může využít kdykoli při vynechání některé z dalších splátek. V takovém případě je zesplatnění celého dluhu právem oprávněného, nikoli povinností.

Bylo-li však ve smlouvě obsahující ujednání o plnění ve splátkách dohodnuto, že nezaplacením jedné ze splátek nastává splatnost celého zůstatku dluhu, nejedná se o dohodu o ztrátě výhody splátek a v takovém případě se nezaplacením některé ze splátek (v termínu, který byl dohodnut) celý dluh stává splatným.

Protože v projednávané věci bylo mezi účastníky ujednání o vrácení půjčky ve splátkách a zároveň bylo dohodnuto, že „nezaplacením jedné ze splátek nastává splatnost celého zůstatku dluhu“, odvolací soud správně dovodil, že nezaplacením jedné ze splátek se celý dluh stal splatným a tím okamžikem se exekuční titul stal vykonatelným, a podání exekučního návrhu oprávněným proto nebylo předčasné, ale rovněž ani opožděné, protože účastníci si nedohodli ztrátu výhody splátek, a oprávněný tak nebyl povinen žádat celý zbytek pohledávky pouze do splatnosti nejbližší další splátky.

*Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 2477/2022 ze dne 18. 10. 2022
k ustanovení § 35 a § 38 exekučního řádu*

Posouzení předpokladů pro prohlášení vykonatelnosti exekučního titulu nebo předpokladů pro jeho uznání

jako předběžné otázky v předcházejícím nalézacím řízení nezakládá ve vztahu k návrhu oprávněného podle ustanovení § 35 odst. 6 exekučního řádu překážku věci pravomocně rozhodnuté a není důvodem pro zastavení řízení o takovém návrhu.

Jestliže soud přesto řízení o návrhu zastaví s tím, že předchozí rozsudek nahradil rozhodnutí podle ustanovení § 35 odst. 6 exekučního řádu a výslovného rozhodnutí podle § 35 odst. 6 exekučního řádu tak není třeba, musí usnesení o zastavení řízení doručit i povinnému, který je oprávněn toto usnesení napadnout odvoláním a zamezit tak účinku, že na základě tohoto rozhodnutí o zastavení se bude mít v probíhající exekuci za to, že cizí exekuční titul je vykonatelný.

2. Procesní nástupnictví

*Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 1415/2022 ze dne 26. 7. 2022
k ustanovení § 36 odst. 4 exekučního řádu*

Podle ustanovení článku I. § 11 odst. 1 zákona směnečného a šekového každou směnku, i když nebyla vystavena na řad, lze převést indosamentem (rubopisem). Podle ustanovení § 36 odst. 4 exekučního řádu přechod povinnosti nebo přechod či převod práva lze prokázat jen listinou vydanou anebo ověřenou státním orgánem nebo notářem, pokud nevyplývá přímo z právního předpisu.

Podmínkou pro převod směnky na řad je vedle rubopisu také její předání nabyvateli. Za takových okolností nelze ustanovení § 36 odst. 4 exekučního řádu aplikovat s jiným výsledkem, než že listinou vydanou nebo ověřenou státním orgánem nebo notářem je namíste za účelem pozitivního rozhodnutí o singulární sukcesi během exekuce prokázat i předání směnky na řad nabyvateli. Úředně ověřený podpis indosanta (dosavadního oprávněného) na směnce nepostačuje.

*Usnesení Krajského soudu v Praze sp. zn. 17 Co 202/2022 ze dne 12. 9. 2022
k ustanovení § 36 odst. 5 exekučního řádu*

V exekučním řízení se omezení odpovědnosti dědice za dluhy zůstavitele musí promítnout již při rozhodování

o procesním nástupnictví povinného, nikoliv až při rozhodování o zastavení exekuce. V exekučním řízení je totiž nutné zkoumat podmínky řízení, a proto v rozsahu té části věřitelovy pohledávky, za níž dědic s ohledem na cenu nabytého dědictví neodpovídá, nemá zůstavitel (povinný) procesního nástupce, a i zde platí, že neumožňuje-li povaha věci pokračovat v exekučním řízení o celé pohledávce, soud podle ustanovení § 107 odst. 5 věty první občanského soudního řádu zastaví řízení v takovém rozsahu, v jakém dědic za dluh neodpovídá.

V souladu s nařízením o dědictví proběhlo dědické řízení po zemřelém povinném před slovenským soudem, neboť povinný zůstavitel měl v době smrti svůj obvyklý pobyt v obci na území Slovenské republiky. Před českým soudem tak dědické řízení (správně) vedeno nebylo. České justiční orgány jsou pak rozhodnutím vydaným slovenským soudem v dědickém řízení vázány, a to i v tomto exekučním řízení, protože dědická rozhodnutí vydaná v jiném členském státu Evropské unie jsou uznávána na území České republiky bez dalšího.

Odvolatel ve svém odvolání brojí proti tomu, aby nastoupil do zde vedeného exekučního řízení jako dědic zemřelého povinného. Odmítá plnit za povinného jeho dluh, protože za něj nebyl sezdán, povinný byl ženatý a měl děti, které společně s manželem dědily. Z provedeného dokazování se však tyto závěry tvrzené odvolatelem nepodávají. Z usnesení soudu naopak plyne, že dědické řízení proběhlo na Slovensku s jediným dědicem, a to odvolatelem. Manžel ani děti zůstavitele nebyly v dědickém řízení zjištěny (když dědic zjevně pověřené notáře informaci o nich neposkytl), avšak tato skutečnost nemá žádný vliv na odpovědnost odvolatele za dluhy zůstavitele. Odvolatel jako jediný dědic dědictví neodmítl, zdědil movitý i nemovitý majetek zůstavitele a odpovídá tak za jeho dluhy.

Dluhy zůstavitele přecházejí na dědice v rozsahu stanoveném příslušnými ustanoveními občanského zákoníku Slovenské republiky, když povinný měl v době smrti svůj obvyklý pobyt na území Slovenské republiky. Odpovědnost dědice za dluhy zůstavitele se tak řídí slovenským právem. Podle slovenské právní úpravy platné ke dni úmrtí povinného dědic odpovídá do výše ceny nabytého dědictví za zůstavitelovy dluhy, které na něj přešly zůstavitelovou smrtí.

S ohledem na to, že dědic odpovídá za dluhy povinného maximálně do výše ceny nabytého dědictví, tedy do částky 5 524,41 eur, a dále bylo prokázáno, že dluh na nákladech pohřbu ve výši 700 eur (který předchází ostatním dluhům) byl již uhrazen, celkem tak exekuce může být vedena pro částku 4 824,41eur. Ve zbývajícím rozsahu musí být exekuční řízení podle ustanovení § 107 občanského soudního řádu zastaveno, když dědic netvrdil ani neprokázal, že by zaplatil i jiné dluhy zemřelého povinného

(než náklady pohřbu) a ani z dědického rozhodnutí taková skutečnost nevyplývá.

Pověřený soudní exekutor může v rámci vedené exekuce postihovat jen majetek nacházející se na území České republiky. Oprávněný však může podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. 12. 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (dále jen nařízení Brusel I bis) zahájit exekuční řízení ve Slovenské republice, a to i paralelně s exekučním řízením vedeným v České republice. Předtím však požádá Okresní soud v Mělníku, jehož rozsudek je vykonáván, o vydání osvědčení podle čl. 53 nařízení Brusel I bis.

3. Exekuční titul

Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 1091/2022 ze dne 4. 10. 2022
k ustanovení § 40 odst. 1 písm. d) exekučního řádu

Notářský zápis o právním jednání, kterým je uznání peněžitého dluhu, může podle ustanovení § 71a odst. 2 notářského řádu obsahovat svolení zavázaného účastníka, aby podle tohoto zápisu byl nařízen a proveden výkon rozhodnutí (vedena exekuce) a aby byl takový notářský zápis exekučním titulem, jestliže svou povinnost řádně a včas nesplní. Obsahem právního jednání, o kterém je takový notářský zápis, musí být vedle výše dluhu, označení právního důvodu dluhu a osoby věřitele také lhůta pro zaplacení dluhu a povinnost účastníka zaplatit dluh ve lhůtě.

Ve smyslu ustanovení § 2053 občanského zákoníku je uznání dluhu jednostranným právním jednáním dlužníka adresovaným věřiteli, jímž činí písemnou formou výslovné uznávací prohlášení směřující k potvrzení existence dluhu, včetně jeho důvodu a výše. Důsledkem takového uznání je přerušování promlčení a počátek běhu nové promlčecí doby (ustanovení § 639 občanského zákoníku) a vznik vyvratitelné právní domněnky, že dluh v době uznání v uznaném rozsahu trval (důkazní břemeno se přesouvá na dlužníka).

Uznání dluhu zakládá vyvratitelnou právní domněnku trvání dluhu v okamžiku jeho uznání. Z toho plyne, že dlužníku musí být peněžní prostředky poskytnuty a není možno dluh uznat pod podmínkou, že vznikne. Naopak lze uznat dluh splatný i nesplatný. Uznávaný dluh musí být jednoznačně nezaměnitelně identifikován (co do důvodu i výše). Dlužník samostatně neuznává dobu pro splnění dluhu, proto lhůta pro zaplacení dluhu (doba plnění) a povinnost zaplatit dluh ve lhůtě nemusí odpovídat době plnění uvedené v právním důvodu dluhu. Lhůta pro zaplacení dluhu, která je povinnou náležitostí tohoto typu notářského zápisu, musí být uvedena pouze z důvodu

vykonatelnosti a sama o sobě nemá dopad do hmotně-právních ujednání mezi věřitelem

*Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 2323/2022 ze dne 25. 10. 2022
k ustanovení § 40 odst. 1 písm. d) exekučního řádu*

Notářský zápis se svolením k vykonatelnosti má jen formální charakter, neboť obsahuje takové náležitosti, které jsou potřebné k tomu, aby byl jako titul pro exekuci nebo soudní výkon rozhodnutí vykonatelný. V případě notářského zápisu podle ustanovení § 71a odst. 2 notářského řádu jej notář sepiše pouze na základě uznání peněžitého dluhu účastníkem, aniž by byl oprávněn zkoumat jeho podklad v hmotném právu, a na základě prohlášení povinné osoby, jímž svoluje k jeho vykonatelnosti.

Soudní praxe je dlouhodobě ustálena v názoru, že ze samotného uznání jistiny nelze dovozovat, že byl učiněn i úkon uznání příslušenství, a to zejména za situace, kdy byl uznáván dluh promlčený. Byť byl uvedený závěr vysloven v řízení, jež se týkalo uznání promlčeného dluhu, uplatní se i v případě, že se jedná o dluh (jistinu a její příslušenství), který v době, kdy byl tento jednostranný právní úkon učiněn, ještě promlčen nebyl (nemohl být).

Byť jsou úroky z prodlení příslušenstvím pohledávky, neznamená to, že jsou neoddělitelně spjaty s pohledávkou. Jsou samostatným hmotněprávním nárokem, samostatně uplatnitelným a disponovatelným, ve vztahu k pohledávce jsou nárokem akcesorickým. Není proto správný názor, podle něhož má-li se právní úkon týkat úroků, musí se týkat pohledávky, jejímž jsou příslušenstvím. Úroky lze samostatně uznat a započíst, aniž by zároveň musela být uznána a započtena jistina, a mohou být i smluvně převedeny na jiného.

V souzené věci je exekučním titulem notářský zápis, v jehož odstavci „Za prvé: Vznik, právní důvod a výše dluhu“ povinný prohlásil, že dne 29. 12. 2014 vystavil směnku vlastní ve prospěch oprávněného, na jejímž základě se zavázal zaplatit mu částku 3 000 000 Kč do 31. 12. 2017, a že ke dni sepsání zápisu na dluh nezaplatil ničeho, takže celková výše dluhu činí 3 000 000 Kč s příslušenstvím. V poslední větě tohoto odstavce, která jako jediná zmiňuje příslušenství, se uvádí: „v souvislosti s tímto pak dále uvádím, že k dnešnímu dni jsem věřiteli (oprávněnému) na splacení předmětného shora specifikovaného dluhu ničeho nezaplatil s tím, že celková výše dluhu činí k dnešnímu dni 3 000 000 Kč s příslušenstvím“. V odstavci „Za druhé: Uznání dluhu“ tohoto notářského zápis se uvádí: „Jako dlužník a současně povinný zcela a bez výhrad uznávám svůj dluh vůči věřiteli z titulu směnky specifikované v odstavci Za prvé tohoto prohlášení. K dnešnímu dni jistina mého dluhu činí 3 000 000 Kč.“

Nelze tedy souhlasit s názorem dovolatele, že je dostatečně určité, když povinný uznává příslušenství dluhu, aniž by jej dále blíže specifikoval a že podle obsahu celého (předmětného) notářského zápisu je jednoznačná vůle povinného uznat dluh ze směnky spolu s příslušenstvím, kterým je jednoznačně úrok z prodlení ve výši 6 % ročně z dlužné pohledávky od 1. 1. 2018 do zaplacení.

V odstavci „Za druhé: Uznání dluhu“ předmětného notářského zápisu, který obsahuje samotné (právní jednání) uznání dluhu, příslušenství pohledávky není uvedeno vůbec; tento odstavec ohledně specifikace směnky (titulu) odkazuje na odstavec za prvé. V odstavci za prvé předmětného notářského zápisu příslušenství pohledávky není vymezeno co do důvodu a výše ve smyslu § 2053 občanského zákoníku (uvádí toliko, že celková výše dluhu činí 3 000 000 Kč s příslušenstvím).

Byť příslušenství pohledávky je vymezeno v odstavcích za čtvrté a za páté předmětného notářského zápisu (jak naznačuje dovolatel), povinný je v těchto odstavcích neuznává (tyto odstavce neobsahují právní jednání uznání dluhu ve smyslu § 2053 občanského zákoníku) a odstavec za druhé na ně neodkazuje.

Uzavřel-li odvolací soud, že uznání obsažené v předmětném notářském zápisu se týká pouze jistiny vymáhané pohledávky, nikoli jejího příslušenství, které nijak nespécifikuje (co do jeho povahy – úrok, úrok z prodlení, směnečný úrok, náklady spojené s uplatněním pohledávky, a ani co do jeho výše), a proto se v tomto rozsahu (neuznaného příslušenství) nejedná o vykonatelný exekuční titul, nikterak se od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu neodchýlí.

*Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 2768/2022 ze dne 5. 10. 2022
k ustanovení § 43 odst. 2 exekučního řádu*

Jestliže třetí osoba stvrdila prohlášením ve formě listiny dle ustanovení § 43 odst. 2 exekučního řádu, že ze strany oprávněné došlo ke splnění povinnosti, která je podmínkou pro realizaci exekučního titulu, lze z tohoto prohlášení usuzovat, že takové plnění třetí osobě skutečně došlo a tato třetí osoba je pokládala za splnění dluhu ze strany oprávněného a toto plnění poskytnuté na jiný účet akceptovala. Z ustanovení § 43 odst. 2 exekučního řádu neplyne, že by listinu vydanou nebo ověřenou státním orgánem nebo notářem, z níž je patrné pro účely zvážení, zda má dojít k zahájení exekuce, že se splnila podmínka, že oprávněný splnil svou vzájemnou povinnost, popřípadě je připraven ji splnit, musela být za každých okolností stvrzena výhradně povinným jako dlužníkem. Tak je tomu pouze v případě, že právní skutečnost, která je předpokladem vykonatelnosti exekučního titulu, je právním jednáním, jež je adresováno právě povinnému. Jestliže

však podmínka nebo povinnost, která musí být naplněna, aby se exekuční titul stal vykonatelným, má nastat právním jednáním vůči někomu jinému (třeba i vůči osobě jednající za povinného), může její naplnění stvrdit listinou ve formě předpokládané ustanovením § 43 odst. 2 exekučního řádu i ten subjekt, vůči němuž bylo právní jednání uskutečněno.

Jedná-li se však o prohlášení osoby odlišné od oprávněného i od povinného, vůči níž bylo právní jednání způsobující splnění podmínky nebo vzájemného plnění na základě předchozí dohody mezi oprávněným a povinným uskutečněno, jedná se o listinu, která je při splnění předpokladů podle ustanovení § 43 odst. 2 exekučního řádu formálně způsobilá k prokázání, že došlo ke splnění podmínky nebo vzájemné povinnosti. Za takových okolností je věcí soudního exekutora (exekučního soudu), aby s přihlédnutím k formě prohlášení, ke konkrétním okolnostem případu i k osobě prokládající a k jeho vztahu k předmětu řízení a k účastníkům posoudil, zda prohlášení třetí osoby včetně jeho případných příloh, jež obстоjí jako listina dle ustanovení § 43 odst. 2 exekučního řádu, je natolik přesvědčivé, aby bylo namístě (v souladu se zásadou volného hodnocení důkazů) uzavřít, že je z něho „patrné“, že oprávněný splnil podmínku nebo vzájemnou povinnost.

Plnění na jiný než sjednaný účet věřitele znamená porušení právní povinnosti dlužníka plnit na sjednané místo plnění. K tomu Nejvyšší soud však již dříve dodal, že jestliže věřitel bez zbytečného odkladu poté, kdy mohl při řádném chodu věcí zjistit, že dlužník poukázal peněžité plnění na jeho účet (odlišný od účtu, na který měl dlužník dle dohody plnit), tyto peněžité prostředky dlužníkovi nevrátí, lze zásadně uzavřít, že dlužníkovu plnění na jiný účet akceptoval; v takovém případě zanikne dlužníkův závazek (neplyne-li z uzavřené smlouvy něco jiného) dnem připsání poukázané částky na účet věřitele.

Skutečnost, že k plnění došlo na jiný účet než na účet uvedený ve smlouvě o úvěru, tedy sama o sobě neznamená, že by soud měl důvod pochybovat o pravdivosti prohlášení třetí osoby o splnění povinnosti, na kterou je vázán předpoklad vykonatelnosti exekučního titulu.

Bylo případně na povinném, aby tvrdil a prokazoval další skutečnosti, na jejichž základě by soud mohl dospět k závěru, že prohlášení je nepravdivé. Takovou okolností sama o sobě není skutečnost, že třetí osoba a oprávněný jsou vlastnický a personálně propojeny, neboť podle práva se i tak jedná o samostatné subjekty. Důkazní prostředky nasvědčující opačnému závěru přitom měl činit ten, komu jsou ku prospěchu, tedy povinný, protože mezi ním a oprávněnou se za daných okolností a s ohledem na důvod, proč má být exekuce podle povinného zastavena, jedná o spor o právo, v němž břemeno prokázání úmyslného protiprávního jednání třetí osoby (vydání nepravdivého potvrzení o splnění povinnosti) tíží povinného.

4. Společné jmění manželů

Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 1905/2022 ze dne 20. 7. 2022

k ustanovení § 42 exekučního řádu

Podle právního stavu v době vzniku dluhu ze strany povinného (tedy podle právního stavu do dne 31. 12. 2013) je pro účely posouzení, zda výlučný dluh povinného lze uspokojit ze společného jmění manželů, podstatné, zda vymáhaný závazek vznikl za trvání manželství či nikoliv a zda (ne)byl předmětem vypořádání společného jmění manželů. Z hlediska vyloučení majetku patřícího do společného jmění manželů z exekuce však není rozhodné, zda má vymáhaný závazek smluvní či jiný právní důvod, například z titulu odpovědnosti za škodu způsobenou deliktním jednáním jednoho z manželů.

Nelze dovozovat, že by následek uspokojení výlučného dluhu povinného vzniklého za trvání manželství v důsledku jeho deliktního jednání byl pro manželku povinného nepředvídatelný nebo nepřiměřeně přísný. Témuž následek je vystaveno jakékoliv společné jmění za účelem uspokojení závazku jen jednoho z manželů vzniklého za trvání manželství v režimu do dne 31. 12. 2013.

5. Generální inhibitorium

Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 3622/2020 ze dne 31. 8. 2022

k ustanovení § 44a odst. 1 exekučního řádu

Faktoring je nástrojem tzv. provozního financování, které nepochybně lze považovat za běžnou obchodní a provozní činnost podnikatele a které tak současně představuje činnost směřující k udržení a správě jeho majetku.

Závěr o tom, zda do tohoto rámce zapadá faktoring, bude v každém jednotlivém případě odvislý od konkrétních podmínek a charakteru podnikatelské činnosti postupitele a obsahu faktoringové smlouvy, které teprve umožní posoudit, zda faktoring je účelným nástrojem provozního financování, nebo jen neefektivním vynakládáním, anebo dokonce účelovým vyváděním finančních prostředků, které se přičítají generálnímu inhibitoriu.

Generální inhibitorium je procesní institut založený na zákazu směřujícím vůči povinnému, kterému je pod sankcí relativní neplatnosti jím učiněných právních úkonů (nyní právních jednání) zakázáno nakládat s veškerým svým majetkem; účinnost zákazu je vázaná na okamžik, kdy se povinný dozví, respektive má objektivní možnost dozvědět se o zahájení exekučního řízení – do 31. 12. 2012 bylo takovým okamžikem doručení usnesení o nařízení exekuce, od 1. 1. 2013 pak doručení výrozmění o zahájení exekuce. Jeho smyslem je ze zákona

povinnému znemožnit snižovat hodnotu svého majetku, vyvádět z něj věci a práva v průběhu exekuce, a mařit tím její účel. Pro uplatnění generálního inhibitoria není rozhodná výše pohledávky, pro kterou je exekuce vedena, protože směřuje k zachování nejvyšší míry výtěžnosti majetku povinného, a přimět jej, aby dostál své povinnosti uložené mu exekučním titulem.

Porušení generálního inhibitoria způsobuje neplatnost právního úkonu (nyní právního jednání) porušujícího generální inhibitorium; následek v podobě neplatnosti právního úkonu (nyní právního jednání) nenastává, jestliže nakládání s majetkem povinného představuje výjimku z generálního inhibitoria, neboť šlo o běžnou obchodní a provozní činnost, uspokojování základních životních potřeb povinného a osob, ke kterým má vyživovací povinnost, nebo o udržování a správu majetku. S účinností od 1. 11. 2009 došlo ke změně koncepce neplatnosti právního úkonu (nyní právního jednání) porušujícího generální inhibitorium, a to z absolutní na relativní neplatnost; právní úkon (nyní právní jednání), kterým povinný porušil generální inhibitorium, je nadále neplatný, považuje se však za platný, pokud námitku neplatnosti nevznesou soudní exekutor, oprávněný, nebo přihlášený věřitel, aby zajistili uspokojení vymáhané pohledávky.

Pojem faktoring není v českém právním řádu upraven (definován). Podle odborné literatury se jedná o zvláštní způsob správy a vymáhání krátkodobých pohledávek realizovaný zpravidla na základě dlouhodobé rámcové smlouvy, při kterém postupitel úplatně postupuje faktorovi své v budoucnu splatné pohledávky za odběrateli. Postupitel tím získává okamžité finanční prostředky, čímž zvyšuje svoji likviditu. Zároveň šetří čas a náklady spojené s vymáháním pohledávek, neboť nutnost výkonu těchto činností přechází na faktora jako nového věřitele. Jako protiplnění za faktoring postupitel hradí faktorovi odměnu v podobě faktoringové provize, která je určena zpravidla paušální sazbou z nominální hodnoty postoupené pohledávky. Výše úplaty za postoupení pohledávky tak ve výsledku odpovídá nominální hodnotě pohledávky snížené o faktoringovou provizi.

Konkrétní podoba faktoringu vyplývá vždy ze specifických okolností jednotlivých smluvních vztahů – může se lišit jak ve výši faktoringové provize (a případných dalších poplatků a náhrad), tak i v rozsahu postupovaných pohledávek či v podmínkách ručení postupitele za dobytost. Podle rozsahu ručení se rozlišuje pravý faktoring, u kterého postupitel neručí za dobytost pohledávek (nazývaný také jako bezregresní faktoring), a faktoring nepravý (quasi faktoring), u něhož postupitel ručí za dobytost pohledávek, popřípadě je jejich dobytost zajištěna jiným způsobem, například vázaností cese na rozvazovací podmínku či sjednáním možnosti odstoupit od smlouvy pro nedobytnost. Dále lze rozlišovat faktoring otevřený

a tichý podle toho, zda strany faktoringové smlouvy oznámily existenci faktoringu dlužníkovi, či nikoli.

6. Vedení exekuce

Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 37/2022 ze dne 28. 7. 2022

k ustanovení § 103 občanského soudního řádu

Pro případ, že exekuce již nemá plynout, protože plnění z exekučního titulu bylo vymoženo, není v zásadě namístě exekuci zastavit, protože úsek exekučního řízení, který je exekucí, již neběží. Nemožnost zastavit exekuci neznamená, že by se exekuční soud (soudní exekutor) neměl meritorně vyrovnat se situací, kdy soudní exekutor podle konkrétních argumentů povinného již nemá exekuci dále vést (proto, že plnění již bylo vymoženo). Za takových okolností přichází v úvahu nikoliv zastavení exekuce, ale zastavení exekučního řízení.

Jiný přístup by vedl k odepření spravedlnosti, protože by nebylo postaveno najisto, zda soudní exekutor i nadále koná oprávněně, vymáhá-li plnění, které již podle povinného bylo realizováno. To, zda jsou naplněny podmínky pro vedení řízení (a je nerozhodné, zda nalézacího nebo vykonávacího), ovšem soud (soudní exekutor) zkoumá z moci úřední, nikoliv až k případnému návrhu účastníka na zastavení řízení.

V exekučním terénu to znamená, že ještě předtím, než se soud bude zabývat návrhem účastníka na zastavení exekuce, je povinen posoudit, zda a do jaké míry jsou splněny předpoklady pro zastavení exekučního řízení, v jehož rámci exekuce probíhá či probíhala. Dojde-li k závěru, že se exekuční řízení nadále zcela nebo zčásti nemá uskutečňovat, rozhodne o jeho zastavení. Jestliže má za to, že důvody pro zastavení exekučního řízení nejsou, je exekuční soud (soudní exekutor) povinen v odůvodnění rozhodnutí o návrhu na zastavení exekuce ozřejmit takový svůj závěr. Řízení o návrhu na zastavení exekuce exekuční soud (soudní exekutor) však nemůže zastavit, případně návrh na zastavení exekuce zamítnout s odůvodněním, že nemá prostor se zabývat tím, zda jsou splněny podmínky, pro které nadále lze vést exekuční řízení jako celek.

Lze shrnout, že podá-li povinný návrh na zastavení exekuce proto, že soudní exekutor pokračuje ve vymáhání povinnosti, která již byla v průběhu exekuce uspokojena, není to důvodem pro zastavení exekuce, protože exekuce jako taková již pro vymožení požadovaného plnění nepokračuje. Exekuční soud (soudní exekutor) však musí ještě předtím, než se bude návrhem na zastavení exekuce zabývat, z moci úřední zjišťovat, zda předmětné tvrzení povinného je zcela nebo zčásti důvodné, a pokud ano, zastaví nikoliv exekuci, ale exekuční řízení ohledně té povinnosti nebo její části, která již byla vymožena.

Z uvedeného vyplývá, že pro závěr o tom, zda jsou splněny podmínky pro vedení exekučního řízení, není rozhodné, jaké důvody zákon stanoví pro zastavení exekuce v ustanovení § 268 občanského soudního řádu. Vedení exekučního řízení a vedení exekuce je třeba důsledně rozlišovat. Ačkoliv odvolací soud v daném případě ještě před rozhodnutím o návrhu povinného na zastavení exekuce učinil závěr o tom, že „povinný v rámci vedení exekuce uhradil na účet soudního exekutora částku 1 307 128,11 Kč“, nezahrnul jej do rámce svých úvah, když se nezabýval tím, zda jsou splněny podmínky pro vedení exekučního řízení, tedy zda není namístě zastavit exekuční řízení ohledně povinnosti nebo její části, která již byla vymožena.

7. Zastavení exekuce

*Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 2519/2022 ze dne 7. 9. 2022
k ustanovení § 268 odst. 1 písm. e) občanského soudního řádu*

Skutečnost, že exekuce bezúspěšně probíhá již po delší dobu, není sama o sobě důvodem pro zastavení exekuce podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. e) občanského soudního řádu, lze-li v budoucnosti očekávat změnu v majetkových poměrech povinného. Samozřejmě za předpokladu, že tato změna je reálně očekávatelná v dostupné době, a nikoliv jen hypotetická.

Perspektivu objevení exekučně postižitelného majetku v dosažitelné budoucnosti lze přitom založit i na skutkovém zjištění, že povinný se před dopady exekuce skrývá, když nevyužívá svého výdělkového potenciálu plynoucího z jeho věku a neposkytuje soudům součinnost k vysvětlení svých majetkových poměrů. Exekuční řízení tedy může probíhat tak dlouho, dokud je naplňován jeho účel neboli dokud existuje reálná šance, že pohledávka oprávněného bude alespoň zčásti či úplně vymožena. Je přitom věcí exekučního soudu, aby na základě vlastního šetření prověřil, zda případné další dotazy a lustrace ze strany soudního exekutora mohou v dohledné budoucnosti vést ke zjištění dalšího postižitelného majetku povinného. Stejně tak musí exekuční soud na základě vlastních zjištění posoudit, jaké jsou další perspektivy vedení exekuce.

Povinný dne 23. 5. 2018 splnil předpoklady pro výplatu starobního důchodu, žádost o jeho přiznání ale nepodal, a proto mu žádné dávky důchodového pojištění nejsou vypláceny. Výše starobního důchodu by přitom dosahovala výše, z níž by bylo možné exekuční srážky provádět. Případná výše exekučních srážek by od roku 2018 do současnosti činila od 2 313 Kč do 2 677 Kč měsíčně, a soudní exekutor by byl povinen po odpočtu nákladů exekuce (v podobě hotových výdajů a odměny

odpovídající vymoženému plnění) vyplatit zbývající část oprávněnému.

Odvolací soud tyto jednotlivé skutečnosti posuzoval ve svém úhrnu a souvislostech tak, jak to vyžaduje ustálená judikatura dovolacího soudu, uzavřel-li, že povinný se bez zjevného důvodu vzdal exekučně postižitelného příjmu (o jehož výplatu by mohl požádat i zpětně), a nemůže mu tak být poskytnuta ochrana v podobě zastavení exekuce dle ustanovení § 268 odst. 1 písm. e) občanského soudního řádu. Ve světle uvedeného se odkazy povinného na rozhodnutí Nejvyššího soudu o nepřiměřené délce řízení jeví jako nepřiléhající, neboť v projednávané věci nelze dospět k závěru, že exekuční řízení nemůže splnit svůj účel, a že nelze ani v budoucnu očekávat možné vymožení alespoň části pohledávky oprávněného, ale naopak perspektiva budoucího nabytí majetku povinným se jeví jako zcela reálná.

*Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 716/2022 ze dne 12. 7. 2022
k ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu*

Za materiálně nevykonatelný je považován notářský zápis, v němž je smluvní pokuta vymezena toliko počátečním dnem a stanovena do zaplacení (například formulace „smluvní pokuta ve výši 0,15 % denně z částky 52 689,80 Kč od 21. 10. 2004 do zaplacení“), neboť z takového ujednání není zřejmá její splatnost a do kdy se má platit. O takový případ se však v souzené věci nejedná. Smluvní pokuta sjednaná v posuzovaném notářském zápise má činit 800 Kč za každý den prodlení (v zápise uvedeno denně) se splacením dosud neuhrazené jistiny ode dne splatnosti dosud neuhrazeného závazku do úplného splacení jistiny (v zápise uvedeno: do zaplacení dosud neuhrazené jistiny), přičemž tato smluvní pokuta je splatná vždy v ten den, za nějž se platí. Takto ujednané stanovení doby plnění a splatnosti smluvní pokuty je určité a srozumitelné, a proto je třeba notářský zápis i v této části považovat za materiálně vykonatelný.

Přiměřenost výše smluvní pokuty je vždy třeba hodnotit vzhledem ke všem okolnostem konkrétního případu, přičemž smluvní pokuta sjednaná ve výši 0,5 % denně z dlužné částky je v zásadě posuzována ještě jako odpovídající dobrým mravům. Při zkoumání platnosti ujednání o smluvní pokutě z hlediska dobrých mravů je nutno uvážit funkce smluvní pokuty (preventivní, uhrazovací a sankční). Přiměřenost sjednané výše smluvní pokuty je třeba posoudit s přihlédnutím k celkovým okolnostem úkonu, jeho pohnutkám a účelu, který sledoval. V úvahu je třeba rovněž vzít výši zajištěné částky, z níž lze také usoudit na nepřiměřenost smluvní pokuty, s ohledem na vzájemný poměr původní a sankční povinnosti.

Z pohledu přiměřenosti výše smluvní pokuty je namíste hodnotit jinak smluvní pokutu sjednanou ve formě pevně stanovené částky a smluvní pokutu sjednanou formou určité sazby za stanovenou časovou jednotku. Nepřiměřenost smluvní pokuty však nelze usuzovat z její celkové výše, je-li důsledkem dlouhodobého prodlení a s tím spojeným navyšováním o jinak přiměřenou „denní sazbu“ smluvní pokuty.

Podle ustanovení § 2010 odst. 1 věty druhé občanského zákoníku lze utvrdit dluh ujednáním smluvní pokuty nebo uznáním dluhu. Smluvní pokuta není podle stávající právní úpravy (ustanovení § 2048 občanského zákoníku) koncipována jako zajištění dluhu, nýbrž jako jeho utvrzení (ve smyslu posílení postavení věřitele).

V posuzované věci byla oprávněným s povinným ujednána smluvní pokuta ve výši 800 Kč denně, tzn. ve výši odpovídající necelých 0,46 % denně z jistiny (činící 176 000 Kč). Takto sjednaná výše smluvní pokuty odpovídá významu a výši utvrzené povinnosti, stejně jako i okolnostem, za nichž byla sjednána. Současně posuzovaný notářský zápis ani smlouva o podnikatelském úvěru nebyly uzavírány za jakkoliv podezřelých okolností. Jednalo se tedy o dobrovolný závazek jakožto výsledek vzájemného smluvního koncensu obou smluvních stran, k jehož uzavření – včetně ujednání o smluvní pokutě – nebyl povinný nijak nucen. Nejedná se o smlouvu spotřebitelskou, nýbrž o úvěrovou smlouvu při podnikatelské činnosti, v posuzovaném notářském zápise (ani ve smlouvě) nebyl dohodnut žádný další nepřiměřený úrok ani žádná další významnější sankce a rovněž dohodnutá výše měsíčních splátek (4 469 Kč) není pro podnikatelský subjekt nikterak vysoká.

Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 1542/2022 ze dne 26. 7. 2022

k ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu

V insolvenčním řízení se mimo jiné neuspokojují žádáním ze způsobů řešení úpadku, není-li dále stanoveno jinak, úroky, úroky z prodlení a poplatek z prodlení z pohledávek přihlášených věřitelů, vzniklých před rozhodnutím o úpadku, pokud přirostly až v době po tomto rozhodnutí, a úroky, úroky z prodlení a poplatek z prodlení z pohledávek věřitelů, které se staly splatné až po rozhodnutí o úpadku. Přímo z ustanovení § 170 insolvenčního zákona je zjevná pouze zápočet uspokojení úroků z výtěžku získaného v insolvenčním řízení, nelze-li současně dovozovat zánik práva na zaplacení takových úroků z hlediska hmotněprávního. Není tudíž vyloučeno, aby úroky neuspokojené v insolvenčním řízení (jen) proto, že „přirostly“ až po rozhodnutí o úpadku, byly předmětem exekuce.

Právo na zaplacení příslušenství exekvované pohledávky nezaniká po nastoupení účinků spojených s prohlášením konkursu (úpadku), přičemž po odpadnutí překážek spojených s insolvenčním řízením lze uvedené právo vymáhat v rámci řízení exekučního, nemůže být v této logice jakkoli rozhodnou okolností, zda původní oprávněný exekvovanou pohledávku do insolvenčního řízení přihlásil či nikoliv. Účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení [ustanovení § 109 odst. 1 písm. c) insolvenčního zákona] a brání povinnému svůj dluh uspokojit v rámci probíhající exekuce, jakož i nemožnost povinného uspokojit v insolvenčním řízení příslušenství pohledávky přihlášených věřitelů [za podmínek ustanovení § 170 písm. a) a b) insolvenčního zákona] totiž nastávají bez ohledu na jakýkoli dispoziční úkon původního oprávněného v průběhu insolvenčního řízení, takže k uspokojení posuzovaného příslušenství by beztak (tj. i v případě podání řádné přihlášky) v insolvenčním řízení nedošlo.

Podání přihlášky do insolvenčního řízení je právem, nikoli povinností, za jejíž nedodržení by měl být věřitel následně (zde v exekučním řízení) postihován nepřípustností výkonu práva pro vymození příslušenství (úroků), které v režimu konkursu nebyly – a ani nemohly být – uspokojeny. Paušální odkaz na rozhodovací praxi Ústavního soudu pojednávající o „nezbytnosti odstranit zjevnou nespravedlnost tehdy, byl-li by výkon rozhodnutí v rozporu s principy právního státu“, popřípadě o „zákazu zneužití procesních práv šikanózními návrhy či postupy“, rovněž neposkytuje jednoznačnou oporu pro zjištění, jaké jednání a v neprospěch které osoby má kolidovat s principy demokratického právního státu, popřípadě z čeho lze usuzovat na natolik šikanózní či zneužívající projev předešlého oprávněného, aby měl být výkon práva podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu odepřen.

Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 1533/2022 ze dne 5. 10. 2022

k ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu

Nařídí-li soud podle notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti výkon rozhodnutí (exekuci), ačkoliv oprávněný nemá na vymáhané plnění podle hmotného práva nárok, je to důvodem k zastavení výkonu rozhodnutí (exekuce) postupem podle § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu.

Účastníci jsou v průběhu řízení o zastavení exekuce podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. g) nebo h) občanského soudního řádu zatíženi ohledně skutečností rozhodných podle hmotného práva (k nimž mají přístup výhradně oni) nejen povinností, ale i břemenem je tvrdit a prokazovat, což vyplývá ze (ve své podstatě) sporného

charakteru řízení o tzv. opozičním nebo tzv. impugnačním sporu. Ve vykonávacím řízení platí, že soud zjišťuje z úřední povinnosti skutečnosti ryze procesního charakteru, zatímco při zjišťování skutečností, jež jsou rozhodující podle hmotného práva (například námitka zápočtu ze strany povinného), se uplatní, stejně jako ve sporném řízení, zásada projednací.

Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 484/2022 ze dne 12. 10. 2022

k ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu

Okolnost platnosti smlouvy o postoupení pohledávky není rozhodná z hlediska účinku splnění dluhu postupníkovi, oznámí-li dlužníkovi postoupení pohledávky postupitel. V takovém případě dlužník není oprávněn dožadovat se prokázání smlouvy o postoupení pohledávky a jeho závazek zaniká splněním postupníkovi, i když smlouva o postoupení pohledávky neexistuje (z jakéhokoli důvodu). Oznámení postupitele dlužníkovi o tom, že došlo k postoupení pohledávky, je totiž právní skutečností, se kterou právo pojí vznik povinnosti dlužníka plnit postupníkovi. Otázku, zda pohledávka byla skutečně postoupena a zda postoupení bylo platné, lze řešit jen ve sporu mezi postupitelem a postupníkem. Proto také nemusí postupitel dlužníkovi prokazovat, že k postoupení došlo; pro vztah mezi dlužníkem a postupníkem je to totiž lhotečné.

Není-li podle hmotného práva pro určení osoby, která je v důsledku postoupení pohledávky a následné notifikace věřitele dlužníkovi oprávněna přijmout plnění s účinky pro splnění dluhu, rozhodné, zda smlouva o postoupení byla platná a zda k ní opravdu došlo, pak tato okolnost nemůže být významná ani v soudním řízení. Námitka neplatnosti postupní smlouvy tak s výjimkou případů, ve kterých by dlužník prokázal, že postoupení pohledávky mělo za následek změnu (zhoršení) jeho právního postavení, dlužníkovi vůči postupníku nepřísluší.

Pro možnost zpochybnění smlouvy o postoupení pohledávky ze strany dlužníka je proto nezbytné (vedle případu ujednání dlužníka a věřitele ve smyslu § 1881 odst. 1 občanského zákoníku, k jehož existenci dovolatel nic neuvádí), aby dlužník tvrdil a prokazoval, že v důsledku postoupení pohledávky nastalo zhoršení jeho právního postavení co do povinnosti plnit novému věřiteli (postupníkovi), tj. aby nastala situace předvídaná ustanovením § 1881 odst. 2 občanského zákoníku (obsah pohledávky by se jejím postoupením k tíži dlužníka změnil). V tomto směru dovolatel v obecné rovině argumentoval (pouze) tím, že zhoršení jeho právního postavení lze spatřovat v (následné) nemožnosti započítat svoji pohledávku vůči postupiteli a že oprávněný svoji pohledávku postoupil právě na svého právního zástupce, tedy vznášel námitky

svou podstatou bez významu pro platnost posuzovaného postoupení pohledávky, nutno-li zdůraznit, že povinnému zůstává možnost započtení tvrzené pohledávky vůči postupníkovi ve smyslu ustanovení § 1884 odst. 1 občanského zákoníku nadále zachována.

Namítl-li dovolatel, že vůči oprávněnému „může požadovat regresní úhrady“, že „každou úhradou za oprávněného vznikne povinnému škoda“, přičemž je to oprávněný, kdo „ve vztahu obou bývalých účastníků sdružení odpovídá za závazky sdružení“, a tedy že postoupení pohledávky na právního zástupce oprávněného bylo „zcela účelové“, poněvadž vůči postupníkovi povinný „nemá žádné závazky“, pomíjí, že vymáhaný dluh z exekučního titulu představuje přiznanou náhradu nákladů řízení o zaplacení částky 3 781 825,50 Kč vyvolaného povinným jako neúspěšným žalobcem proti (v řízení naopak úspěšnému) oprávněnému. Nemohlo se tudíž jednat o „závazek“ vzniklý „ze vztahu obou bývalých účastníků sdružení“, čímž je podloženo, že ani tímto způsobem dovozovaná údajná škoda či účelovost postoupení pohledávky ze strany oprávněného na jeho právního zástupce nemůže být považována za relevantní okolnost ve smyslu ustanovení § 1881 odst. 2 občanského zákoníku.

Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 2360/2022 ze dne 11. 10. 2022

k ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu

Při vymáhání peněžité pohledávky nastává překážka věci pravomocně rozhodnuté (a podobně překážka věci zahájené) právě tehdy, vydal-li soudní exekutor exekuční příkaz, ačkoli mezi týmiž účastníky již byl k vymození totožné pohledávky (její části) přiznané týmž exekučním titulem (pravomocně) nařízen výkon rozhodnutí, a to stejným způsobem, na který exekuční příkaz zní, a postihující týž předmět výkonu. Je tomu tak právě z toho důvodu, že účinky nařízení výkonu rozhodnutí podle občanského soudního řádu nenese samotné pověření soudního exekutora podle ustanovení § 43a odst. 3 exekučního řádu, ale teprve vydání exekučního příkazu. Totožnou věcí ve smyslu ustanovení § 83 a § 159 odst. 4 občanského soudního řádu se pro účely řízení o výkon rozhodnutí (exekuce) rozumí stejný způsob výkonu vedený na týž předmět výkonu a uplatňovaný mezi týmiž účastníky pro pohledávku (její část) přisouzenou stejným exekučním titulem.

Pro potřeby posuzované věci je tudíž zřejmé, že se odvolací soud od rozhodovací praxe Nejvyššího soudu nemohl odchýlit, jestliže své rozhodnutí založil na závěru, že zřízení soudcovského zástavního práva na nemovitých věcech nebrání následnému prodeji těchto nemovitých věcí v rámci později nařízené exekuce, poněvadž

se nejedná o totožný způsob výkonu rozhodnutí (exekuce), nutno-li pro úplnost dodat, že zřízení soudcovského zástavního práva sleduje účelem zajišťovací funkci a nesměřuje přímo k provedení výkonu rozhodnutí (exekuci).

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 21 Cdo 3004/2021 ze dne 16. 11. 2022

k ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu

Osoba, která nabyla vlastnické právo k nemovitým věcem s účinky předcházejícími okamžiku vzniku soudcovského zástavního práva, může jednak podat vylučovací žalobu (v řízení o výkon rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva) a následný návrh na zastavení výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva, a po tomto odstranění zástavního práva může podat návrh na zastavení výkonu rozhodnutí prodejem nemovitých věcí.

Se zřetelem na zásadu rychlosti a hospodárnosti řízení (§ 6 občanského soudního řádu) a hledisko účelnosti dovolací soud dále uzavírá, že tato osoba může postupovat i tak, že podá přímo návrh na zastavení exekuce prováděné prodejem nemovitých věcí z důvodu podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu a § 52 odst. 1 exekučního řádu, přičemž tímto postupem nedojde ke zkrácení procesních práv, neboť řízení o zastavení exekuce se vede mezi stejnými účastníky (jako řízení o vyloučení majetku z výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva) a je posuzován stejný okruh rozhodných skutečností. Důvodem, pro který nelze rozhodnutí vykonat, je vlastnické právo této osoby, jež je nabyta s účinky předcházejícími vzniku soudcovského zástavního práva.

8. Příkazání jiné peněžitě pohledávky

Rozsudek Městského soudu v Praze sp. zn. 58 Co 345/2022 ze dne 3. 11. 2022

k ustanovení § 312 občanského soudního řádu

Výkonem rozhodnutí podle ustanovení § 312 občanského soudního řádu lze postihnout jakoukoliv peněžitou pohledávku povinného, která není vyloučena z výkonu rozhodnutí a pro niž není upraven specifický způsob výkonu rozhodnutí (ustanovení § 299 a § 303 občanského soudního řádu). Podmínkou je existence pohledávky v době nařízení výkonu rozhodnutí. Její nesplatnost překážkou nařízení výkonu rozhodnutí není. Rozhodná není ani právní povaha pohledávky – tj. její soukromoprávní či veřejnoprávní charakter, ani to, zda má svůj původ v hmotném, či procesním právu.

K uspokojení dílčích pohledávek, které mají v budoucnu teprve vzniknout, lze výkon rozhodnutí nařídit tehdy, je-li v době vydání usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí určen alespoň základ dané pohledávky konkrétním právním vztahem, smlouvou či jinou právní skutečností. Oprávněný získává pouze zvláštní, procesním právem založenou legitimaci k uplatnění nároku, jenž by jinak svědčil povinnému. Není proto oprávněn s příkázanou pohledávkou disponovat, například postoupit ji třetí osobě. Jedná se tak například o případ nahrazení projevu vůle povinného k výpovědi smlouvy o životním pojištění nebo výpovědi závazku, kdy vzniká pohledávka povinného na peněžitě plnění vyplývající právě z ukončené smlouvy o životním pojištění, tedy základ dané pohledávky je dán smlouvou, respektive vyplývá ze závazku, jehož je povinný účastníkem.

V posuzovaném případě tvrzená pohledávka žalovaného 1) za žalovanou 2) v době zahájení exekuce, vedené žalobcem v postavení oprávněného proti žalovanému 1) v postavení povinného a žalovaného 2) v postavení manžela povinného, neexistuje; s ohledem na povahu řízení o vypořádání společného jmění manželů a okruh účastníků v takovém řízení nelze v tomto řízení dovodit ani právní základ (konkrétní právní vztah, smlouva či jiná právní skutečnost) takové pohledávky, která by měla v budoucnu teprve vzniknout.

V této souvislosti nutno poznamenat, že ze strany bývalého manžela povinného nebylo řízení ve věci vypořádání společného jmění manželů žalovaných zahájeno, nebyla doložena ani dohoda mezi bývalými manžely – žalovanými ohledně vypořádání společného jmění manželů, v rámci které by byla případně vypořádána i tvrzená pohledávka žalovaného 1) za žalovaným 2), nadto nelze přehlédnout samotné tvrzení žalovaného 2), že společné jmění manželů žalovaných již bylo vypořádáno a tvrzená pohledávka nikdy netvořila masu společného jmění manželů. Tvrzená jiná pohledávka, která by měla být exekučně postižena, totiž nevyplývá ze závazku povinného, nelze tak v tomto konkrétním případě ani dovodit procesním právem založenou legitimaci žalobce k uplatnění takového nároku na zaplacení, nadto v řízení, které žalobce zahájil s odkazem na ustanovení, která upravují vypořádání společného jmění bývalých manželů, kde je okruh účastníků zákonem jednoznačně vymezen.

9. Nepeněžitě plnění

Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 365/2022 ze dne 4. 8. 2022

k ustanovení § 59 odst. 2 exekučního řádu

Ukládá-li exekuční titul povinnost k nepeněžitěmu plnění, které neodpovídá některému ze způsobů exekuce uvedenému v ustanovení § 258 odst. 2 občanského

soudního řádu, nelze vyhovět požadavku zakotvenému v ustanovení § 257 občanského soudního řádu a takový titul není proto možno z materiálního hlediska vykonat.

Ohledně otázky materiální vykonatelnosti exekučního (vykonávacího) titulu je judikatura dovolacího soudu dlouhodobě konzistentní v závěru, že z hlediska materiálního jsou rozhodnutí nebo jiné tituly uvedené v ustanovení § 274 občanského soudního řádu vykonatelné jen tehdy, obsahují-li přesnou individualizaci oprávněného a povinného, přesné vymezení práv a povinností k plnění, přesný rozsah a obsah plnění a přesně stanovenou lhůtu k plnění.

Jednou ze základních náležitostí materiální vykonatelnosti rozhodnutí je, aby v něm byl vymezen rozsah a obsah povinností, k jejichž splnění byl výkon rozhodnutí nařízen. Je tomu tak proto, aby vykonávací orgán (v daném případě soud) věděl, co vlastně má být vynuceno, a aby nemusel teprve v průběhu vykonávacího řízení zjišťovat, co je obsahem uložené povinnosti.

Exekučnímu soudu tedy přísluší posoudit, zda rozhodnutí k výkonu navržené ukládá povinnému povinnosti, jež lze v skutku vykonat, tedy například zda uložená povinnost odpovídá možným způsobům exekuce, zda tato povinnost je konkretizována dostatečně určitě apod., a ačkoli musel mít nalézací soud na zřeteli totéž, nelze vyloučit, že soud exekuční dospěje k jinému závěru a pro nedostatek (materiální) vykonatelnosti předloženého titulu návrh na nařízení výkonu rozhodnutí zamítne.

Neobsahuje-li exekuční titul všechny předpoklady materiální vykonatelnosti uvedené v ustanovení § 261a odst. 1 občanského soudního řádu, může podle něj být exekuce nařízena jen v případě, že chybějící údaje nebo údaje v něm uvedené nepřesně, nesrozumitelně nebo (a o takový případ jde v souzené věci) neurčitě lze doplnit nebo nahradit postupem podle ustanovení § 261a odst. 2 a 3 občanského soudního řádu. Není-li možné z exekučního titulu náležitosti materiální vykonatelnosti uvedené v ustanovení § 261a odst. 1 občanského soudního řádu dovodit ani výkladem s přihlédnutím k povaze uložené povinnosti nebo ke způsobu exekuce, nemůže takový titul být způsobitelným podkladem pro nařízení výkonu rozhodnutí.

Způsob exekuce na nepeněžitě plnění se řídí povahou uložené povinnosti. Při zkoumání této povahy soud vychází, přihlížeje k předepsanému způsobu exekuce, z obsahu rozhodnutí, především z jeho výroku, případně i z odůvodnění, avšak pouze za účelem výkladu výroku, tedy k odstranění případných pochybností o obsahu a rozsahu výrokem uložené povinnosti; výrok titulu nelze jakkoli doplňovat či opravovat.

Pro posuzovanou věc rozhodný exekuční titul ukládající povinnost povinného vydat funkční klíče nebo čipy od

bytového domu, poštovních schránek a vstupních dveří do tří bytových jednotek hlediskem materiální vykonatelnosti ob stojí. Specifikace bytových jednotek, ke kterým směřuje jediná povinným předestřená otázka, nemusí nutně korespondovat s označením jednotek podle katastrálních předpisů, jak se povinný mylně domnívá. Údaje katastru jsou předepsány pro účely zápisu práv do katastru nemovitostí a nelze je ztotožňovat s náležitostmi exekučního titulu. Katastrální zákon nicméně může být vhodným vodítkem i pro výrokovou specifikaci jednotek, u nichž katastrální předpis vyžaduje označení budovy, v níž je jednotka vymezena, pokud není součástí pozemku ani práva stavby, nebo označení pozemku či práva stavby, jehož součástí je budova, v níž je jednotka vymezena, dále číslo jednotky a její pojmenování.

Jestliže výrok posuzovaného exekučního titulu obsahuje pojmenování jednotek (adjektivem „bytová“), čísla jednotek a ve vztahu k nim jednotlivě označení budovy, v níž se ta která jednotka nachází, jedná se o dostatečně určité vyjádření údajů k vynucované povinnosti na nepeněžitě plnění, zcela postačující pro účely vykonatelnosti exekučního titulu. Je tudíž zřejmé, že bytovou jednotku netřeba specifikovat podlažím, na němž se nachází, či sloučeným číslem budovy (před lomítkem) s číslem bytové jednotky (za lomítkem), jak povinný (poněkud formalisticky) prosazuje.

Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 1851/2022 ze dne 1. 8. 2022

k ustanovení § 270 občanského soudního řádu

Ve fázi jednání o rozvrhu (v rámci výkonu rozhodnutí rozdělení společné věci) již není možné opětovně rozhodovat o námitkách povinného, jako jsou nepředvolání povinného k místnímu šetření, neúčast povinného při ohledání předmětných nemovitých věcí znalcem, neprovedení ocenění nezastavěné části stavebního pozemku dražených nemovitých věcí či nesouhlas povinného s výší pohledávek oprávněných na náhradu nákladů řízení v předcházející fázi výkonu rozhodnutí prodejem nemovité věci.

O nákladech řízení bylo pravomocně rozhodnuto a zároveň bylo stanoveno, že tyto náklady budou uspokojeny z výtěžku prodeje nemovitých věcí, který připadne povinnému, přičemž odvolací soud je uvedeným usnesením o povinnosti zaplatit náklady výkonu rozhodnutí vázán a je namíste z něj vycházet, stejně jako z ustanovení § 270 občanského soudního řádu, podle kterého má oprávněný nárok na náhradu všech účelných nákladů výkonu rozhodnutí a nařízení výkonu rozhodnutí se vztahuje i na tyto náklady, přičemž soud je oprávněn rozhodnout i bez návrhu o povinnosti povinného k úhradě nákladů řízení.

STALO SE ...

JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.

děkan Fakulty právnické Západočeské univerzity v Plzni
člen redakční rady Komorních listů

Přečin násilí proti vrchnosti

Podle rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 13. října 1934, č. j. Zm III 27/34 „o přečin násilí proti orgánu vrchnosti podľa § 4, odst. 1 zák. čl. XL:1914 ide i vtedy, keď shluklý dav po výkone jednej exekúcie násilím alebo nebezpečnou hrozbou znemožní exekútorovi odísť na iné miesto k výkonu ďalšej exekúcie“. Nejvyšší soud takto rozhodl v trestní věci, kdy se obžalovaný domáhal zrušení odsuzujícího rozsudku s odůvodněním, že se skutek nestal při exekuci, ale po jejím skončení a před začátkem exekuce následující. Nejvyšší soud však dovodil, že „vykonávateľ A. P., ktorý bol poverený prevádzaním exekúcií pre zaostalé dane v obci N., po prevedení výkonu u J. J. chystal sa odísť k inému dlžníkovi cieľom prevedenia exekúcie, obžalovaní sa shlukli, obklopili ho a násilím alebo vyhrožovaním donútili, aby upustil od výkonu svojho povolania. V tomto zistenom jednaní obžalovaných sú zahrnuté všetky náležitosti skutkovej povahy prečinu podľa § 4, odst. 1 zák. čl. XL: 1914 a je nerozhodné, že násilie bolo vykonané medzi výkonom jednotlivých exekúcií, lebo obžalovaní spáchali trestný čin už s tým, že sa shlukli tým cieľom, aby násilím alebo nebezpečnou hrozbou prekazili ďalšie prevádzanie exekúcií.“ Citované rozhodnutí bylo publikováno ve Vážného sbírce Rozhodnutí nejvyššího soudu československé republiky ve věcech trestních pod č. 5105.

Georg Petschek

Kolínský rodák, procesualista Georg Petschek (1872–1947) měl pohnuté životní osudy. Příslušník podnikatelské rodiny, jež vlastnila i pražský Petschkův palác, vystudoval práva na německé právnické fakultě Karlo-Ferdinandovy univerzity a věnoval se dále zejména exekučnímu právu. Habilitoval se na základě spisu o vymáhání pohledávek podle rakouského práva Die Zwangsvollstreckung in Forderungen nach österreichischem Recht, kterému se dostalo knižního vydání (Wien, 1901) a pochvalné recenze v časopisu Právník v roce 1903. Po rozpadu Rakouska-Uherska žil Petschek v Rakousku, kde mimo jiné vydával mezi lety 1925–1938 časopis Österreichische Zentralblatt für die juristische Praxis (Rakouský ústřední list pro právní praxi). Po připojení Rakouska k Německé říši

Petschek v roce 1938 emigroval do USA, kde spolupracoval s Harvardskou univerzitou. Georg Petschek byl autorem celé řady publikací z oboru procesního a exekučního práva, v roce 1932 vyšel v Liberci jeho spis o připravovaném československém civilním soudním řádu Die Entwürfe von Zivilprozessgesetzen für die Tschechoslowakei (Reichenberg, Gebr. Stiepel, 1932), posmrtně vyšla v roce 1968 Petschkova monografie o rakouském exekučním právu Das österreichische Zwangsvollstreckungsrecht (Wien, Manz, 1968).

Jasný doslov zákona?

V prvním čísle časopisu Právník z roku 1920 byla publikována polemika s rozhodnutím Nejvyššího soudu ze dne 27. dubna 1920 pod č. i. R I 239/20. Dovolací soud nevyhověl rekursu oprávněné proti rozhodnutí Zemského soudu v Praze ve věci exekuce zabavením části důchodu rozvedeného státního úředníka pro alimentární povinnost. Zemský soud změnil rozhodnutí soudu I. stupně, který povolil zabavení 2/3 důchodu tak, že „se povoluje exekuce zabavením pouze polovice důchodů, a odůvodnil své usnesení tím, že „vedle článku 3. zák. ze dne 17. května 1912 č. 104 ř. z. při exekuci na platy osob ve veřejné službě postavených, aby poskytnuta byla výživa ze zákona příslušející, volna musí dlužníku zůstatí polovice onoho platu, který jinak není exekuci podroben, nejméně však při aktivních požitcích 800 K“. Autorovi polemiky „dr. O.“ a redakci časopisu se nelíbilo stručné odůvodnění rozhodnutí Nejvyššího soudu, že „brojí věřitelka proti jasnému doslovu zákona“. Podle jejich názoru „Jasný doslov zákona, jehož se dovolává nejv. soud, usvědčuje ovšem jeho rozhodnutí z nesprávnosti. Je-li pro obyčejné pohledávky přípustná exekuce jen na jednu třetinu služného, jsou tím osvobozeny od exekuce zbývající dvě třetiny. Práví-li však zákon, že pro alimentární nároky lze vésti exekuci tak, aby zůstala dlužníku volnou polovice onoho platu, který jinak není exekuci podroben, nemůže to znamenati nic jiného, než že dlužníkovi má zůstatí volnou polovice z oněch dvou třetin, které jinak jsou z exekuce vyloučeny, (polovice ze dvou třetin = třetina) čili poměr se při exekuci pro pravidel, pohledávky obrací v neprospěch dlužníkův.“

Z JEDNÁNÍ 43. SNĚMU SOUDNÍCH EXEKUTORŮ

Text:

Mgr. Petr Prokop Ustohal

tajemník Exekutorské komory ČR

Dne 25. ledna 2023 proběhl v Brně, v hotelu International, 43. Sněm soudních exekutorů. Sněmu se zúčastnilo celkem 82 soudních exekutorů (tedy cca 54 % z celkového počtu). I nadále jsou tedy stavovské sněmy poznamenány nízkou účastí, přestože na programu jednání byly volby do zákonných komisí Komory a rovněž diskuze nad avizovanou novelou exekučního tarifu. Na program 43. Sněmu bylo dále zařazeno projednání hospodaření Komory za uplynulé období a návrh novely Kancelářského řádu.

Ve volbách vybírali soudní exekutoři nové členy Revizní komise, Kontrolní komise a Kárné komise pro funkční období 2023–2025.

Členy Revizní komise se stali (v pořadí obdržovaných hlasů): **Mgr. Jiří Král, Mgr. David Chaloupka, Mgr. Lenka Černošková, JUDr. Jana Jarková, Mgr. Jan Svoboda**

Členy Kontrolní komise se stali (v pořadí obdržovaných hlasů): **Mgr. David Koncz, Mgr. Ing. Jiří Prošek, JUDr. Ingrid Šecová, Mgr. Daniel Vlček, JUDr. Iva Kozáková, Mgr. Bc. Hana Plášilová Kaufmanová, Mgr. Zuzana Komínková, Mgr. Tomáš Tunkl, JUDr. Josef Lavička**

Členy Kárné komise se stali (v pořadí obdržovaných hlasů): **Mgr. Jaroslav Kocinec, LL.M., Mgr. Vojtěch Jaroš, JUDr. Jana Tvrdková**

Jako mimořádný bod programu sněmu byla prezidiem zařazena diskuze nad připravovanou novelou exekučního tarifu a úpravou zastavování bezvýsledných exekucí. 43. Sněm soudních exekutorů přijal k oběma bodům usnesení, jehož text odráží stanovisko exekutorů a Komory k hrozící destabilizaci systému vymáhání práva v České republice. Přepis usnesení je připojen.

Sněm soudních exekutorů přijal usnesení k novele exekučního tarifu:

1. Sněm exekutorů odmítá návrh vyhlášky Ministerstva spravedlnosti, kterou se novelizuje vyhláška č. 330/2001 Sb. ve znění vloženém do eKlepu dne 30. 12. 2022.
2. Sněm exekutorů požaduje, aby při nastavení odměňování exekutorů nebyli soudní exekutoři diskriminováni a znevýhodňováni ve srovnání s jinými justičními profesemi, ale také ostatními regulovanými profesemi.
3. Sněm exekutorů požaduje, aby se úprava exekučního tarifu provedla stejným procentuálním násobkem jako u ostatních justičních profesí, jímž byl tarif od 1. ledna 2023 podstatně navýšen.
4. Sněm exekutorů požaduje navýšení minimální odměny v exekuci na peněžité plnění na částku 4 000 Kč a paušální náhrady hotových výdajů na částku 7 000 Kč bez členění podle výše vymáhané povinnosti a bez dalšího snižování odměny a náhrady hotových výdajů při plnění ve lhůtě podle § 46 odst. 6 EŘ.
5. Nad rámec bodů 1 až 4 sněm exekutorů požaduje další modernizaci exekučního tarifu, zejména aby:
  - exekuční tarif upravoval zvýšení odměny nad základní sazbu ve vazbě na délku a náročnost prováděného úkonu (zejm. délka řízení, počet úkonů a rozsah faktických úkonů peněžitého i nepeněžitého plnění nad obvyklou míru),
  - byla v případě postupného spojování exekucí zavedena zvláštní paušální náhrada za spojení řízení, minimálně ve výši 500 Kč za každé další řízení podle § 37 odst. 5 EŘ,
  - byla zavedena paušální náhrada za další vedení exekuce závislá na délce řízení, je-li exekuce vedena déle než tři roky, minimálně ve výši 500 Kč za každý další započatý rok vedení exekuce,

- byla zvýšena paušální náhrada za ztrátu času na 100 Kč za každou započatou čtvrt hodinu.
6. Sněm exekutorů ukládá prezidiu výše uvedené body prosazovat. Sněm exekutorů upozorňuje, že nebude-li exekuční tarif upraven podle výše uvedených bodů, vážně hrozí destabilizace justičního systému, zejména pak vymahatelnosti práva. Již dnes z důvodu nekonkurenceschopnosti exekutora na trhu práce, odcházejí z exekutorských úřadů kvalifikovaní zaměstnanci. Z těchto důvodů se rovněž nedaří obsazovat uvolněné exekutorské úřady. Současná cena vstupů nutných k výkonu exekuční činnosti dramaticky převyšuje příjmy exekutora, tím spíše, že jsou současně zvyšovány nezabavitelné částky. Navíc s každou novelou exekučního práva přibývají nové povinnosti, procesní i technické, které vedení řízení výrazně prodražují. Za těchto podmínek nelze výkon exekuční činnosti provádět, tak jak ukládá exekutorům právní úprava a současně od nich očekávají účastníci řízení, veřejnost a stát.

Sněm soudních exekutorů přijal usnesení k zastavování bezvýsledných exekucí:

- 1) Sněm exekutorů považuje úpravu § 55 odst. 13 EŘ rozpornou s čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod.
- 2) Sněm soudních exekutorů požaduje novelu § 55 odst. 13 EŘ tak, aby soudním exekutorům za úkony spojené se zastavením exekuce podle § 55 odst. 7–11 EŘ náležela náhrada nákladů nejméně ve výši poloviny paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 1 ET.
- 3) Sněm exekutorů ukládá prezidiu bod 2 tohoto usnesení prosazovat.

Z JEDNÁNÍ PREZIDIA EK ČR

Text:

Mgr. Petr Prokop Ustohal

tajemník Exekutorské komory ČR

Konec starého a začátek nového roku věnovalo prezidium především intenzivnímu vyjednávání s ministerstvy, odborníky a profesními partnery, jejichž účelem bylo zdůvodnění potřeby navýšit exekuční tarif a zabránit souvisejícímu ohrožení vykonatelnosti práva v České republice, ke kterému by došlo při zachování sazeb, které byly naposledy navyšovány v roce 2006. Tento proces vyvrcholil předáním připomínek Komory k ministerskému návrhu novely exekučního tarifu, přičemž bylo prezidium podpořeno usnesením 43. Sněmu soudních exekutorů, který jednomyslně odmítl aktuální znění novely.

Podrobnosti z jednání prezidia (včetně plného znění přijatých usnesení) jsou všem soudním exekutorům k dispozici na www.ekcr.cz, v části „Pro exekutory“. Výběr usnesení z posledních zasedání naleznete rovněž zde (text usnesení je redakčně krácen, případně upraven):

4. 1. 2023 – PR/01/2023

Prezidium EK ČR **s ch v a l u j e** rozsah statistických údajů, předávaných soudními exekutory Komoře.

1. 2. 2023 – PR/10/2023

Prezidium EK ČR **j m e n u j e** (s účinností od 10. 3. 2023) v souladu s ustanovením § 111 odstavec 6 písmeno f) zákona č. 120/2001 Sb., exekuční řád, v platném znění, členy Zkušební komise, a to:

- Mgr. Bohumil Brychta
- Mgr., Ph.D. Ondřej Hanák
- JUDr. Lukáš Jícha
- Mgr. et Mgr. Lenka Kozlová
- Mgr. Jiří Král
- Mgr. Petr Polanský
- Mgr. Tomáš Pospíchal
- Mgr. Ing. Jiří Prošek
- Mgr. Pavel Tintěra
- JUDr. Karel Urban

1. 2. 2023 – PR/11/2023

Prezidium EK ČR **s ch v a l u j e** uhrazení členských příspěvků Mezinárodní unie soudních exekutorů za rok 2023.

ABSTRACTS

Order of a preliminary measure after the legal force of the execution title

JUDr. Miroslav Sedláček, Ph.D., LL.M.

JUDr. David Kapitán

This article deals with the problematics of order of a preliminary measure after the definitive ending of the civil trial proceedings, hence after the legal force of the execution title. The authors refuse that part of the doctrine according to which it is impossible to order a preliminary measure after the entitled person has an execution title, because he can pursue his claim in the enforcement proceedings. In practice, a danger can emerge that despite the existence of an enforceable decision needs to be addressed by the petition to order a preliminary measure. Every such danger must be evaluated according to the specific circumstances of the case and considered whether it would be better addressed by the means of an execution proceedings or the danger can be averted by the preliminary measure.

The history of executions between 1896 and 1938

Mgr. Petra Krtková

This article focuses on the time period of executions that begins with the adoption of the first separate Execution Code in our countries in 1896. It presents the path of origin of the Execution Code leading to its final adoption and describes the most important passages of the Execution Code including the execution methods according to the nature of the obligation and the type of the seized property. There are some new institutes of the execution law mentioned in the article as well as examples from the jurisprudence of that time. The text also deals with the time period of the First Republic and with the efforts to unify the execution law. The execution of an immovable property is discussed in more detail. It appears that the Execution Code had to adapt to the ever-changing legislative and social conditions and in addition to the establishment of stability, it had to face criticism as well.

Česká advokátní komora a EPRAVO.CZ uvádějí

17. ROČNÍK PRESTIŽNÍ CELOJUSTIČNÍ SOUTĚŽE

právník roku 2022

Společně jsme založili tradici, kterou si právníký svět zaslouží!

Soutěž již tradičně probíhá pod záštitou
Ministerstva spravedlnosti.

Nominace jsou přijímány na www.pravnikroku.cz od 30. 9. 2022 do 28. 2. 2023. Zde jsou k dispozici i podrobné instrukce k nominacím a nominační formulář. Informace o PR 2022 naleznete též na webových stránkách všech partnerů soutěže a v právnických periodikách.

Ceny sv. Yva budou předány na slavnostním galavečeru v květnu 2023 v Brně. Sledujte BA, AD, web ČAK, sociální sítě ČAK a www.pravnikroku.cz, kde budeme informovat o zahájení prodeje vstupenek a možnostech zvýhodněného ubytování v Brně.

Stálé kategorie:

Občanské právo
Trestní právo
Správní právo
Pracovní právo
Občanská a lidská práva

Kategorie se speciálními
kritérii:

Talent roku
Pro bono
Právníká síň slávy

Partneři soutěže:

Soudcovská unie ČR
Notářská komora ČR
Exekutorská komora ČR
Unie státních zástupců ČR
Unie podnikových právníků ČR
Unie obhájců ČR
Jednota českých právníků
Unie rodinných advokátů
Český helsinský výbor

CONTENTS

- EDITORIAL** 3 Mgr. Lenka Černošková
- INTERVIEW** 6 Interview with Mgr. Ing. Jiří Prošek
It is only when we lose the enforceability
of law that we realize its value
- ARTICLES** 10 A reduction in the executor's tariff? Not only
executors are against it
Marie Sehnálková. Czechs in law
Czech Association of Creditors
- 12 The constitutional dimension of flat-rate
compensation for the costs of a futile execution
according to § 55 of the Execution Code
JUDr. Vilém Anzenbacher, Ph.D.
- 21 The executors praise the central board's unified
solution
Mgr. Olga Černá
- 22 Order of a preliminary measure after the legal force
of the execution title
JUDr. Miroslav Sedláček, Ph.D., LL.M.
JUDr. David Kapitán

Komorní listy

Padesáté třetí číslo

www.ekcr.cz

vzor citace

PŘÍJMENÍ J. Název článku. Komorní listy. 02/2017. Praha:
Exekutorská komora ČR, 2017, s. xxx. MK ČR E 19153

redakční rada

prof. dr. Armanas Abramavičius (Litevská republika)

JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.

JUDr. Stanislava Kolesárová (Slovenská republika)

prof. JUDr. Alena Macková, Ph.D.

Mgr. Jan Mlynarčík

Mgr. Petr Sprinz, Ph.D., LL.M.

Mgr. Pavel Tintěra

Mgr. Ing. Antonín Toman

Mgr. Petr Prokop Ustohal

redakce

Silvie Kratochvílová

adresa redakce

Exekutorská komora České republiky

IČ: 709 40 517

Komorní listy, Na Pankráci 1062/58, 140 00 Praha 4

kontakt

Tel.: + 420 210 311 000

e-mail: redakce@ekcr.cz

překlad

Mgr. Libor Vaculík

foto

Martin Malý

tisk

Serifa®

- 28 The history of executions between 1896 and 1938
Mgr. Petra Krtková

JURISPRUDENCE 37 From the Constitutional Court decisions
Section prepared by JUDr. Lenka Pekařová

- 39 Court rulings on executions
Section prepared by Mgr. David Hozman

FROM HISTORY 49 It happened...
JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.

NEWS FROM CHAMBER 50 From the presidium meetings of the National
Chamber of Judicial Officers of the Czech Republic
Mgr. Petr Prokop Ustohal

- 51 From the presidium meetings of the National
Chamber of Judicial Officers of the Czech Republic
Mgr. Petr Prokop Ustohal

Zdarma

Náklad 800 ks

Vychází čtvrtletně

Datum vydání 19. 4. 2023

MK ČR E 19153

Registrace Ministerstva kultury ČR

ISSN 1805-1081 (print), ISSN 1805-109X (on line)

Komorní listy (print i on-line) jsou zapsány na Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v České republice.

Publikování, pořizování kopií tohoto časopisu a jejich šíření třetí osobou je bez písemného souhlasu redakční rady Komorních listů či vydavatele zakázáno. Zakázáno je též publikování, pořizování kopií jednotlivých článků a jejich šíření třetí osobou bez písemného souhlasu redakční rady Komorních listů a autora příslušného textu. Uvedené se vztahuje na tištěnou i elektronickou verzi časopisu.

Komorní listy

produkuje, vydává a distribuuje

Exekutorská komora České republiky

Tyto činnosti zajišťuje společnost Wolters Kluwer ČR, a. s., U nákladového nádraží 10, 130 00 Praha 3.

Wolters Kluwer

www.wolterskluwer.cz

Odpovědná redaktorka: PhDr. Mgr. Marie Novotná

(marie.novotna@wolterskluwer.com)

Časopis je dostupný také v ASPI.

